

Матеріали до літопису
українського гончарства

Лексикографічна серія
Випуск 6-й

БІБЛІОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКОГО ГОНЧАРСТВА

2000

Національний науковий щорічник
Випуск 2

За редакцією
доктора історичних наук
Олеся Пошивайла

«Українське Народознавство»
Видавництво
Національного музею-заповідника
українського гончарства в Опішному

опішне

Україна

КНИГОЗБІРНЯ

2001

ІНСТИТУТУ КЕРАМОЛОГІЇ
НАН УКРАЇНИ

911

Національний науковий щорічник охоплює публікації про українське гончарство, кераміку, керамологію в 2000-му році. Тематичне спрямування матеріалів – від археології, історії, етнографії і мистецтва гончарювання до найрізноманітніших проблем технічної кераміки. До реєстру вклучені книги, брошури, журнали, буклети, статті, повідомлення, що надійшли до Гончарської Книгозбірні України та Національного архіву українського гончарства в Опішному. Всі бібліографічні позиції мають анотації (за винятком тих, у яких назва публікації відображає її зміст) та суцільну нумерацію, починаючи з першого випуску. Подано також огляд керамологічної літератури, інформацію про нові надходження до Гончарської Книгозбірні України, каталог особистої бібліотеки славетної Гончарівни, корифея української керамічної іграшки Олександри Селюченко, список добродійників.

Для керамологів, мистців, краєзнавців, бібліотечних працівників, викладачів і студентів вищих навчальних закладів.

**Науково-довідкове
видання**

**Рекомендовано до друку
Вченою радою
Інституту керамології –
відділення Інституту
народознавства
НАН України**

*Упорядник і науковий редактор
доктор історичних наук
Олесь ПОШИВАЙЛО*

*Літературні редактори
Олесь ПОШИВАЙЛО
Вікторія ЯРОВАТА*

*Художній редактор
Юрко ПОШИВАЙЛО*

*Комп'ютерний набір
і макетування
Юлія ПАНАСЮК*

*Директор випуску
Вікторія СПІЛЬНИК*

УКЛАДАЧІ:

Галина ПАНАСЮК
завідувач

Гончарської Книгозбірні України
Ольга ГИРМАН,

Ольга КАРУННА
*провідний спеціаліст-бібліотекарі
Гончарської Книгозбірні України*

Оксана АНДРУШЕНКО
*спеціаліст-бібліотекар
Гончарської Книгозбірні України*

Права видавництва «Українське Народознавство» поширюються на всі країни. Перевидання, репродукції, відтворення, виконання за допомогою розмножувальної, аудіовізуальної техніки чи будь-якими іншими засобами, а також приватні копії можуть бути виконані лише за дозволу видавництва «Українське Народознавство»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- **ВАЛЕНТИНА БОРИСЕНКО**
*завідувач кафедри етнології та краєзнавства
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, доктор історичних наук,
професор*
- **ЛАРИСА КРУШЕЛЬНИЦЬКА**
*директор Львівської наукової бібліотеки імені
Василя Стефаніка, доктор історичних наук*
- **ЮРІЙ ЛАЦУК**
доктор мистецтвознавства, професор
- **ВЯЧЕСЛАВ МУРЗІН**
*завідувач сектора сіфо-сарматської археології
Інституту археології НАН України,
доктор історичних наук, професор*
- **ВСЕВОЛОД НАУЛКО**
*провідний науковий співробітник Інституту
української археології та джерелознавства
імені Михайла Грушевського НАН України,
член-кореспондент НАН України,
доктор історичних наук, професор*
- **СТЕПАН ПАВЛЮК**
*директор Інституту народознавства НАН
України, член-кореспондент НАН України,
доктор історичних наук, професор*
- **ОЛЕСЬ ПОШИВАЙЛО**
*директор Інституту керамології – відділення
Інституту народознавства НАН України,
доктор історичних наук*
- **ГАЛИНА СЕМЧЕНКО**
*провідний науковий співробітник
Відділу технології та спеціальних методів
дослідження кераміки Інституту керамології –
відділення Інституту народознавства НАН
України, доктор технічних наук, професор*

All rights reserved.

No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the copyright owner

4	Гончарська бібліографія 2000-го року	
7	Публікації про українське гончарство, кераміку, керамологію (періодичні видання, книги)	
	* Додаток публікацій про українське гончарство, кераміку, керамологію за 1999 рік	59
	* Іменний покажчик	63
	* Географічний покажчик	67
69	Огляд нових книг:	
	* Семченко Г.Д. Конструкционная керамика и огнеупоры	69
	* Пошивайло Олесь. Гончарська столиця України: Видавництво «Українське Народознавство»	73
	* Пошивайло Ігор. Феноменологія гончарства: Семіотико-етнологічні аспекти	74
79	До 80-річчя корифея української керамічної іграшки Олександри Селюченко	
	* Бібліотечка Олександри Селюченко	80
	* Коротка бібліографія публікацій про Олександру Селюченко	85
103	Нові надходження Гончарської Книгозбірні України	
105	Гончарська Книгозбірня України щиросердно дякує своїм добродійникам	
112	Інформація видавництва «Українське Народознавство»	

Гончарська бібліографія 2000-го року

Інститут керамології – відділення Інституту народознавства НАН України і Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному продовжують видання Національного наукового щорічника «Бібліографія українського гончарства». Як і попередній, другий випуск підготовлений колективом Гончарської Книгозбірні України – всеукраїнської спеціалізованої бібліотеки з проблем українського та світового гончарства.

Щорічник охоплює вітчизняні та зарубіжні публікації про українське гончарство, кераміку, керамологію, у вихідних даних яких зазначений 2000-й рік як рік видання. У додатку подані також публікації за 1999 рік, які з різних причин не ввійшли до попереднього випуску. Тематичне спрямування бібліографічних матеріалів – від археології, історії, етнографії і мистецтва гончарювання до різноаспектних проблем технічної кераміки. До реєстру включені різні види друкованої продукції наукового, науково-популярного, навчального, довідкового, публіцистичного тематичного спрямування. Зокрема, описані книги (монографії, збірники наукових праць, тези доповідей наукових конференцій), брошури, буклети, автореферати дисертацій, статті зі збірників, журналів, газет, інших періодичних і серійних видань.

Ступінь повноти реєстрації публікацій визначається їхньою наявністю в Гончарській Книгозбірні України чи в Національному архіві українського гончарства в Опішному. На жаль, поза щорічником залишається значний масив інформації, опублікованої в місцевих книжкових і періодичних виданнях. Деякі з них взагалі не потрапляють до міських, районних чи обласних бібліотек, не кажучи вже про національні книгозбірні. За нинішніх негативних умов розвитку бібліотечно-інформаційної справи в Україні чи не єдиною можливістю підготовки максимально повних бібліографічних покажчиків залишається співпраця регіональних бібліотечних, наукових установ,

закладів культури і мистецтва. Саме тому видавці «Бібліографії українського гончарства» звертаються до вчених-керамологів, мистців, краєзнавців, журналістів, працівників регіональних, місцевих бібліотек України з проханням інформувати Гончарську Книгозбірню України про всі відомі їм матеріали з проблем гончарства, кераміки, щоб цей доробок влився у загальнонаціональний інформаційний потік, був належно пошанований і став відомим всеукраїнському і зарубіжному колу фахівців. Як уже зазначалося, важливою умовою публікації матеріалів у щорічнику є наявність їх у Гончарській Книгозбірні України чи в Національному архіві українського гончарства в Опішному. Оригінали чи ксерокопії статей слід надсилати за адресою: Гончарська Книгозбірня України, вул. Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164, Україна, тел. (05353) 94142, 94792; факс (05353) 94553. При цьому необхідно чітко зазначити джерело публікації за схемою:

для книг: Автор. Назва книги. – Місце видання: Видавництво (видавець), Рік видання. – Кількість сторінок;

для статей: Автор. Назва статті // Назва книги (періодичного видання), де надруковано статтю. – Місце видання: Видавництво (видавець), Рік. – Том. – №. – Випуск. – Число. – День. – №№ сторінок.

Надіслані матеріали не повертаються: вони залишаються для постійного зберігання в Опішному. За необхідності, Гончарська Книгозбірня України оплатить вартість надісланих видань та поштових витрат.

Бібліографічний опис видань здійснено мовою оригіналів, згідно з діючими в Україні стандартами. За відсутності назви публікації, остання формулювалася на основі вивчення змісту й взята у квадратні дужки. Усі бібліографічні позиції щорічника мають анотації (за винятком тих, у яких назва публікації відображає її зміст) та суцільну нумерацію, починаючи з першого випуску. Всі матеріали систематизовано в алфавітному порядку за прізвищами авторів або назвами публікацій. Для зручності користування бібліографічна частина має іменний та географічний покажчики. Усі публікації, зазначені в щорічнику, переглянуті співробітниками Гончарської Книгозбірні України *de visu*. Добір матеріалів закінчено станом на 01.06.2001 року.

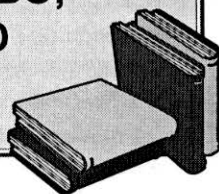
В щорічнику подано також огляд нової керамологічної літератури, інформацію про останні надходження до Гончарської Книгозбірні України, список добродійників. До 80-ліття від дня народження славетної опішненської Гончарівни, корифея української народної керамічної іграшки, Заслуженого майстра народної творчості України Олександри Селюченко підготовлений каталог особистої бібліотеки Мисткині, що зберігається в Гончарській Книгозбірні України, та бібліографічний покажчик публікацій про видатну українську Мисткиню.

На основі «Бібліографії українського гончарства» щорічно, під час Національних симпозіумів гончарства в Опішному, авторитетне Журі визначає кращу публікацію в Україні з проблем гончарства, кераміки й відзначає переможця конкурсу спеціальним дипломом і грошовою винагородою. Зокрема, кращою публікацією 1999 року одногосно визнано книгу Віктора Міщанина «Словник гончарів Глинського, Малих Будищ, Старих Млинів, Хижняківки. Матеріали до Національного словника «Українські гончарі». Книга I (Опішне: Українське Народознавство, 1999. – 368 с.: іл.). Того ж року ця книга стала переможцем VI форуму видавців у Львові в номінації «Художнє, музичне або краєзнавче видання»].

*Олесь Пошивайло,
доктор історичних наук,
директор
Інституту керамології –
відділення Інституту народознавства
НАН України*

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ГОНЧАРСТВО, КЕРАМІКУ, КЕРАМОЛОГІЮ

(періодичні видання, книги)

- 343. Алеко В.А., Василенко В.А. Перспективные направления организации и развития мини-производств технической керамики // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №9. – С.37-39.**

У результаті роботи, проведеної з використанням технологічного обладнання, виготовленого ЗАТ «Інститут керамічного машинобудування», організовані міні-виробництва з виготовлення штирових ізоляторів типу ТФ, корпусів плавких запобіжників, трубчастих електрокерамічних виробів тощо. Уданий час об'єм і географія організації міні-підприємств з виготовлення виробів технічної кераміки розширюються.

- 344. Алеко В.А., Прохватило В.А., Прохватило В.П. Эффективность нового способа изготовления керамических изделий с рисунком оплавленных капель // Стекло и керамика. – 2000. – №4. – С.28-29.**

Запропоновано новий спосіб виготовлення керамічних виробів з малюнком оплавлених крапель. Розглянуто технологічний процес виготовлення облицювальних плиток, отриманих оплавленими краплями. Спрощений технологічний процес, знижена собівартість виготовлення плиток.

- 345. Алеко В. А. Эффективная технология и оборудование для производства цветочных комплектов // Стекло и керамика. – 2000. – №10. – С.28-29.**

Узагальнено і сформульовано основні критерії впливу на вибір асортименту керамічних виробів. Наведено технологічні модулі і складові міні-заводу для виробництва квіткових комплектів.

- 346. Андріяшик Д. Мистецтво гончарів // Урядовий кур'єр. – 2000. – №105. – 10 червня. – С.16.**

Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, на базі якого проходив Національний симпозіум гончарства "Опішне-2000". У рамках симпозіуму відбувся І Всеукраїнський гончарський фестиваль.

347. Антипович Т. Обертання світу // Зоря Полтавщини. – 2000. – №125. – 8 серпня. – С.3.

Про підсумковий день Національного симпозиуму гончарства в Опішному, традиційно іменованій “Днем гончаря”. На території Колегіуму мистецтв були виставлені твори майже сорока художників з усієї України: Києва, Львова, Запоріжжя, Харкова, Луцька, Ужгорода, Полтави, Опішного, Черкас. Володарем гран-прі став художник-кераміст Сергій Береженко із Запоріжжя. Поважні премії, підтверджені грошовим еквівалентом, отримали Лілія Береженко, Людмила Шилімова-Ганзенко, Тарас Левків, Сергій Радько, Степан Андрусів, Микола Пошивайло та ін.

348. Антипович Т. Обертання світу: Традиції українського гончарства // Політика і культура. – 2000. – №32. – 5-11 вересня. – С.37.

Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, який протягом кількох останніх років проводить всеукраїнські симпозиуми для теоретиків і практиків керамічної справи. Симпозиум 2000-го року був значно масштабнішим за попередні, мав статус національного. Одним із його важливих здобутків став Установчий з'їзд Українського керамічного товариства, яке об'єднало мистців, керамологів та виробничників. Володарем гран-прі симпозиуму став художник-кераміст Сергій Береженко із Запоріжжя. Поважні премії отримали Степан Андрусів, Ольга Безпалків, Тарас Левків, Микола Пошивайло, Сергій Радько.

349. Арсеньєва Т. Творчество – дело семейное // Вечерняя Одесса. – 2000. – №23. – 10 лютого.

Про виставку «Сімейний портрет в інтер'єрі», яка проходила в Одесі, у залі «Українська скарбниця», в лютому 2000 року. Автор статті аналізує творчість кераміста з Одеси Ольги Єгорової.

350. Афонін О. Традиції та сучасність // Київський вісник. – 2000. – №136. – 22 вересня. – С.4.

Згадуються мешканці столиці українського гончарства – містечка Опішного, що на Полтавщині, а також гончарі з Косова, Олешні, роботи яких є в колекції Національного комплексу “Експоцентр України”.

351. Афоніна А. Видатні майстри народної іграшки // Київський вісник. – 2000. – №14. – 1 лютого. – С.3.

Про лауреатів Премії імені Данила Щербаківського, серед яких – майстриня народної керамічної іграшки з Опішного Ганна Діденко.

352. Бабенко В., Косиченко Л. Тяжіння Сорочинського ярмарку // Урядовий кур'єр. – 2000. – №153. – 22 серпня. – С.3.

Про Національний Сорочинський ярмарок, на якому була представлена опішненська кераміка. Подано фото славетного гончаря з Опішного, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Михайла Китриша з його виробами.

353. Барішнова О. Пластика глини і тіла // Салон. – 2000. – №12. – С.19.

Про чотирьох київських керамістів – Сергія і Надію Козаків, Юлію Яковенко та Віктора

Буткалюка, роботи яких були представлені протягом грудня в Галереї «Блок А» на виставці «Глина, колір, тіло».

354. Бебко О. Переступаючи поріг // Галерея. – 2000. – №3-4. – С.13.

Про виставку кераміки київських керамістів Андрія Ільїнського та Володимира Іванова в галереї «Дім Миколи» (м.Київ). Подано фото робіт.

355. Бегунов Н.П. Вопросы стратегии и тактики развития современного керамического производства // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №6. – С.31-34.

Розглядаються умови успішної роботи підприємств у ринкових умовах. Визначено фактори, які впливають на конкурентноздатність продукції. Наведено конкретні приклади, які свідчать про ефективність використання інновацій у керамічному виробництві.

356. Безніщенко А. Скарби духовного багатства в нашому місті // Майдан. – 2000. – №13. – 31 березня. – С.2.

Про історію розвитку Харківського художньо-керамічного технікуму, який входить до складу навчально-наукового виробничого комплексу «Неорганік». Цей комплекс створено на базі Харківського державного університету і спеціалізується він на підготовці висококваліфікованих спеціалістів з неорганічної хімії та кераміки. Йдеться також про умови вступу та навчання в цьому закладі.

357. Безнос М. Традиція давня — ростити майстрів // Зоря Полтавщини. – 2000. – №79. – 12 травня. – С.2.

Про Миргородський керамічний технікум імені Миколи Гоголя.

358. Беломеря Н.И., Мнускина В.В. Разработка технологии получения пористых керамических материалов с использованием отходов переработки бурых углей // Сборник научных трудов ДонГУ. Серия: Химия и химическая технология. – Донецк: ДонГУ, 2000. – Вып.13. – С.143-146.

Розглянуто можливість застосування напівкоксу – відходу переробки бурого вугілля Олександрійського родовища для одержання різних керамічних виробів з пористою структурою. Визначено оптимальну кількість домішок напівкоксу в керамічній масі, які дозволяють забезпечити технологічність процесів і виконання регламентованих фізико-технічних показників пористих матеріалів.

359. Беломеря Н.И., Шевченко А.Ю., Кирилюк О.П. Получение самоглазурующихся керамических изделий с использованием отходов предприятий Донбасса // Сборник научных трудов ДонГУ. Серия: Химия и химическая технология. – Донецк: ДонГУ, 2000. – Вып.13. – С.146-149.

Метою роботи була розробка сумішей керамічних мас для одержання самоглазуруючих виробів, з використанням відходів різних підприємств Донбасу. Як основні сировинні компоненти вивчено перліт, бій шамотних вогнетривів, тарного скла, бій плиток, шамотно-каоліновий пил та інші матеріали; як добавка, що активізує процес самоглазурування – сода і содолужні відходи хімічного виробництва; ферохромовий шлак – для декорування виробів.

360. Беляй А., Селівачов М. Олександр Тищенко (1.XII.1914, с.Бабайківка Царичанського району Дніпропетровської обл. – 3.VII.1986, Київ) // АНТ. – 2000. – №4-6. – С.103.

Про видатного знавця історії та технології давньоруської і пізньосередньовічної кераміки Олександра Тищенка.

361. Бібліографія українського гончарства. 1999: Науковий щорічник / За ред. доктора історичних наук Олеся Пошивайла. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – Вип.1. – 120 с.: іл.

Подано анотації публікацій про гончарство, кераміку, керамологію, які побачили світ у 1999 році; огляд нових книг; покажчик статей Національного культурологічного щорічника «Українське Гончарство» за 1993-1999 роки; нові надходження Гончарської Книгозбірні України; список добродійників.

362. Бойчук Б.В. Народне декоративне мистецтво Покуття XIX-XX століття. (Історія. Типологія. Художні особливості): Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. – Львів: видання ЛАМ, 2000. – 16 с.

Автор досліджує твори народного декоративно-ужиткового мистецтва Покуття; меншою мірою – артефакти цехових ремісників і сучасних професійних художників, які працюють у стилістиці фольклоризму. В роботі вперше в українській мистецтвознавчій науці отримано узагальнені знання про давню мистецьку спадщину і традиції народного декоративного мистецтва Покуття у контексті тривалих етнокультурних процесів. Серед інших видів народного мистецтва автор вивчає і гончарство. Розглянуто типологічні групи посуду: мисок, ринок, горщиків, банок, горнят та інші. Заодно з іншими формами і засобами творчості автором проаналізовано керамічний посуд дунайських племен з ритованим меандровим і «нотним» орнаментом, та фрагменти фігурок: триколірномальований спіральньо-меандровими мотивами посуд, модельки санок і човника трипільської культури. У господарській діяльності племен культури Ноа (XIII-XI ст. до н.е.) гончарське ремесло відіграло важливу роль.

363. Борятинська О. Чорний прямокутник Малишка // Українська культура. – 2000. – №9-10. – С.16-17.

Про відомого художника-монументаліста з Києва Миколу Малишка, який нерідко звертається до виготовлення керамічних творів.

364. Братченко С.Н., Ключко В.І., Солтис О.Б. Металеві сокири ямної культури Середньої Наддніпрянщини // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – №1-2. – С.8-13.

Подано опис знахідок ямної культури у Середньому Подніпров'ї та розглянуто питання їхньої типології і походження. Серед інших речей згадується горщик банкоподібної форми та фрагменти кераміки.

365. Бруслиновський Є. У дефіциті – майстри // День. – 2000. – №146. – 15 серпня. – С.6.

Помер старий гончар, майстер своєї справи, не залишивши після себе послідовників. Тільки фото – руки гончаря за роботою, нагадує: доки крутиться гончарний круг – життя триває.

366. “Бубнівська кераміка – 2000” // Трибуна праці. – 2000. – №73. – 19 вересня. – С.1.

Про Володимира Анатолійовича Онищенка – художника-кераміста з Києва. Про симпозіум «Бубнівська кераміка-2000», який відбувся на Вінниччині.

367. Будуть майстрами народних промислів // Урядовий кур'єр. – 2000. – №50. – 18 березня. – С.11.

Про Луганське профтехучилище №6, в якому готують виконавців художніх оздоблювальних робіт, вітражистів, різьбярів по дереву, творців художніх виробів із кераміки.

368. Вакуленко Л.В. Витоки гончарного виробництва III-IV ст. н.е. у Східній Європі // Археологія. – 2000. – №3. – С.28-36.

Стаття присвячена обґрунтуванню гіпотези про безпосередню участь римських провінційних майстрів у впровадженні гончарного виробництва у варварських народів Центральної та Східної Європи.

369. Валерій Леонов і його філософська Мурка // Вечірня Полтава. – 2000. – №26. – 29 червня. – С.8.

Про полтавського скульптора-кераміста Валерія Леонова. Здається, для створення скульптур майстер використовує і камінь, і дерево, і бронзу, і срібло, і фарфор, і навіть – цеглу. Насправді ж – усе це – із звичайної опішненської глини.

370. Васильєв А.Д., Акимов Г.Я., Коваль А.Ю. Цирконієва кераміка и ее перспективи в Украине // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №10. – С.2-5.

Про застосування більш простої технології отримання цирконієвої кераміки, що ґрунтується тільки на холодному ізостатичному пресуванні співосаджених порошків, яке гарантує одержання керамічного матеріалу з одночасно високою міцністю та тріщиностійкістю, і який може бути рекомендований для масового застосування.

371. Велету мистецтва другої половини ХХ ст. Романові Петруку – 60. Вітаємо! // Поступ. – 2000. – №171. – 17 жовтня. – С.8.

Вітання з Днем народження художнику-керамісту Роману Петруку від Львівської організації Національної спілки художників України, Львівської академії мистецтва та інших мистецьких фондаций і осіб.

372. Веселий мир Марфи Тимченко // Независимость. – 2000. – №28. – 9 февраль. – С.1.

Про відому художницю Марфу Тимченко, яку Національною спілкою майстрів народного мистецтва України висунуто на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. Петриківський декоративний розпис, який прикрашає фарфорові вироби, тканини, сувеніри і панно, музеї і громадські споруди, знають не тільки в Україні, а й у багатьох країнах світу.

- 373. Виставка Національного конкурсу художньої кераміки "Опішне-2000": Каталог. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 68 с.**
У каталозі подано відомості про художників-керамістів, які брали участь у виставці, та експоновані твори.
- 374. 7 виставка творів молодих художників: Каталог. – Херсон: Херсонський художній музей ім.О.О.Шовкуненка. – 2000. – 9 с.**
Каталог виставки творів молодих керамістів з Херсона (Вялозловський Станіслав, Каленський Олександр, Щербина Олександр, Рехлитський Олександр, Поварнін Богдан, Родіна Юлія).
- 375. Від історії до сучасності // Урядовий кур'єр. – 2000. – №155. – 29 серпня. – С.12.**
Про керамічне горнятко, знайдене істориком Вадимом Мициком під час розкопок трипільського поселення біля с.Майданецьке Тальнівського району Черкаської області.
- 376. Вільна дорога художниці Наталі Макеєвої // День. – 2000. – №146. – 15 серпня. – С.2.**
Про художника-кераміста, співзасновницю об'єднання та галереї "Гончарі" на Андріївському узвозі в Києві Наталю Макеєву. Подано фото художниці біля своєї керамічної скульптури "Крибджська вовчиця", що стала фірмовим знаком відомого об'єднання "Гончарі".
- 377. Всеукраїнська наукова конференція "Українське гончарство-2000: Погляд у майбутнє". – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 32 с.: іл.**
У брошурі є положення, найголовніші заходи та програма конференції, яка відбулася 1.08-6.08.2000 в гончарській столиці України – Опішному.
- 378. Гавриш П.Я. Племена скіфського часу в лісостепу Дніпровського Лівобережжя (За матеріалами Припсілля). – Полтава: Археологія, 2000. – 232 с., іл.**
У монографії всебічно висвітлюються пам'ятки скіфського часу з басейну р.Псел. На основі матеріалів польових досліджень автора 1986-1993 рр. вперше подається характеристика поселень, житлово-господарських комплексів, матеріальної культури, господарства, релігійних вірувань, поховального обряду місцевого населення. У розділі III «Матеріальна культура і господарство населення на Середньому Пслі» (с.92-105) розповідається про керамічний посуд.
- 379. Гайс М. Глина, пісок і кінський кіз'язк – добрі будівельні матеріали // Полтавська думка. – 2000. – №18. – 5 травня. – С.2.**
Про використання глини як будівельного матеріалу.
- 380. Галерея «Грифон» // Галерея. – 2000. – №3-4. – С.35.**
Про один із осередків мистецького життя в Києві – галерею «Грифон». Засновниками галереї в 1995 році були художники-керамісти Микола Овчінников та Марко Галенко. Створювалася вона художньо-виробничим підприємством керамістів «Грифон» як галерея гончарів, а нині вже зайняла чільне місце в культурному житті столиці.

381. Галерея «Триптих» // Галерея. – 2000. – №3-4. – С.33.

Є згадка про керамістку Неллі Ісупову.

382. Гальян Г. Галерея мистецтв у Полтаві // Образотворче мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.82-84.

Про відкриття Галереї мистецтв у Полтаві. В експозиції першої виставки було представлено багато творів. У малярському оранжуванні експонувалися пластичні форми Василя Мельника (декоративні вазы, ваза “Земля Опішні”), зооморфні посудини опішненських гончарів, лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка Василя Омеляненка, Михайла Китриша.

383. Гальян Г. Етнографічна експозиція “Народний побут, народне мистецтво”. – Полтава: Управління культури Полтавської облдержадміністрації; Полтавський краєзнавчий музей, 2000. – Буклет.

Гончарне виробництво Полтавщини відоме з неоліту (VI-III тис. н.е.) і його розвиток простежується до сьогодні. Географічне поширення промислу йшло з півдня на північ в п'яти повітах східної частини губернії по всіх притоках Дніпра: Сулі, Пслу, Ворсклі та інших, де є значні поклади гончарних глин. Кожен з мікрорегіонів, а саме: Кобеляцький, Зіньківський, Миргородський, Лохвицький, Роменський, мав свої художні особливості. У Городищі переважало виробництво горщиків, у Міських-Млинах і Поставах-Муках – мисок, Великих Будищах – кахель і цегли. Багатством і різноманітністю художніх форм різнилися гончарні виробни Опішного. Орнаментация складалася з геометричних, рослинних і тваринних мотивів, що виконувалися ріжкуванням, фляндрівкою, ліпленням. Наприкінці XIX-на початку XX століття набули визнання й популярності такі класики гончарної справи як Федір Чирвенко, Іван Гладиревський, Василь Поросний, Остап Ночовник з Опішного і Міських Млинів. У другій половині XVIII ст. поширилося кахлярство (Прилуки, Глинськ, Куземин). Упродовж XIX ст. виробляли неполив'яні кахлі з двома видами орнаменту. Рослинні гнучкі мотиви з зірками, зубцями, решітками та фігурні композиції (запорожець на баскому коні або святий Юрій-покровитель гончарів).

384. Гартен М. Неспіймана вітром: парадоксальна кераміка Нусі Друль // Політика і культура. – 2000. – №39. – 24-30 жовтня. – С.42-43.

Про феномен львівської кераміки, про оригінальну творчість Нусі Друль – однієї з найактивніших керамісток середньої генерації зі Львова.

Автор згадує імена мистців різних поколінь: досвідченого Романа Петрука, славетного абстракціоніста Карла Звіринського, «сорокарічних» – Ганни-Оксани Лупи, Ані Лисик, Ігоря й Людмили Ковалевичів, Ігоря й Тамари Берез – і класиків – Тараса Драгана, Тараса Левківа, Зеновія Флінти, Зіновія Берези, Петра Марковича, Марії Савки, Ярослава Мотики. Подано фото двох робіт Нусі Друль.

385. Гаскевич Д.Л., Гавриленко І.М. До походження дніпро-донецького неоліту Лісостепового Подніпров'я // Археологія. – 2000. – №1. – С.81-93.

Робота присвячена проблемі походження дніпро-донецького неоліту Лісостепового Подніпров'я. Для вирішення даного питання залучені матеріали дослідженої у

Поворсклі ранньонеолітичної стоянки Малоперещепинська-2а. Знахідки пам'ятки включають і кераміку.

- 386. Гейко А.В. Городище раннього залізного віку поблизу с.Глинськ // Археологія. – 2000. – №3. – С.149-153.**

Про розкопки городища раннього залізного віку поблизу с.Глинськ Роменського району Сумської області археологічною експедицією Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

- 387. Гейко А.В. Орнаментований горщик з Глинського городища // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – Ч.1-2. – С.126.**

Про виявлені у 1995 році під час археологічних розкопок на городищі скіфської епохи та зарубинецької культури, біля с.Глинськ Роменського району Сумської області, уламки (6 од.) орнаментованого ліпленого горщика червоного кольору. Вдалося реконструювати загальну форму горщика. Автор подає детальний опис цієї посудини та рисунок.

- 388. Гейко А.В. Химико-механическая обработка поверхности лепной посуды скифского времени // Взаимодействие и развитие древних культур южного пограничья Европы и Азии: Материалы международной научной конференции, посвященной 100-летию со дня рождения М.В.Синицына. – Саратов-Энгельс, 2000. – С.164-166.**

Про хіміко-механічну обробку поверхні ліпленого посуду скіфського часу.

- 389. Гирман О. Кераміка в побуті українця // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.60.**

Про один з найдавніших виявів матеріальної та духовної культури українців – кераміку. Про три основні її види, а саме: посуд для хатніх потреб, декоративну скульптуру і технічну кераміку. Подано фото кахлі Олекси Бахматюка "Козел".

- 390. Гирман О. Міщанин Віктор. Словник гончарів Глинського, Малих Будищ, Старих Млинів, Хижняківки: Матеріали до національного словника "Українські гончарі". – Кн.1. – Опішне: Українське народознавство, 1999. – 368 с. // Бібліотечний вісник. – 2000. – №1. – С.35.**

Огляд зазначеної вище книги Віктора Міщанина.

- 391. Гладкий М. Бібліографічний покажчик. – Львів: Каменяр, 2000. – 63 с.**

Бібліографічний покажчик містить інформацію про творчі та наукові здобутки, громадську діяльність протягом 50-ти років праці на кафедрі художньої кераміки Львівської академії мистецтв художника-кераміста, педагога Михайла Гладкого – відмінника Вищої школи України, який зробив великий внесок у становлення матеріальної бази та підготовку висококваліфікованих фахівців-художників декоративно-ужиткового мистецтва.

- 392. Глембоцька А. Сорочинський ярмарок // Сільські вісті. – 2000. – №93. – 22 серпня. – С.1.**

Про Сорочинський ярмарок, на якому були представлені димлені глечики з Нікопольського району Дніпропетровської області та кераміка з Опішного, зокрема свистунці Антоніни Цигрик.

- 393. Глина – цілитель, що поряд з вами // Зоря Полтавщини. – 2000. – №97-98. – 16 червня. – С.6, 12.**

Глина – це прекрасні ліки при головному болю, болях у спині, запаленнях, пухлинах (здутті) і абсцесах, інтоксикаціях і викривленнях.

- 394. Глиняний томик віршів // День. – 2000. – №28. – 17 лютого. – С.5.**

Про керамістку з Чернівців Тетяну Царик та її виставку в київській галереї “Грифон” під назвою “Передчуття”. Були представлені живопис та кераміка.

- 395. Гнесин Г.Г. Основные направления исследований и разработок неоксидных керамических материалов // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №5. – С.2-7.**

Про методи отримання неоксидної кераміки, які визначають структуру і властивості матеріалу, економічну доцільність процесу в цілому.

- 396. Гогоци Г.А., Галенко В.И., Озерский Б.И., Васильев А.Д., Корбань В.И. Сопротивление разрушению, прочность и другие характеристики циркониевой керамики, стабилизированной оксидом иттрия // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №8. – С.7-13.**

Проведено дослідження механічного поведіння цирконієвої кераміки з різною міцністю (456 і 1330 МПа), при якому основну увагу було зосереджено на вивченні її опірності руйнуванню (вивчення інших характеристик у широкому інтервалі температур мало допоміжну роль). Основні дослідження виконувалися з використанням алмазної піраміди Віккерса (методи IF і IS) та при вигині (методи SEVNB і SENB). За результатами ідентифікації і наступного вигину зразків була побудована R-крива, яка виявилася плоскою. З'ясовано, що, незважаючи на суттєву відмінність у міцності досліджених варіантів кераміки, за тріщиностійкістю вони майже не різнилися. Помічено відмінність у величинах критичних коефіцієнтів інтенсивності напруг, визначених різними методами для однієї й тієї ж кераміки. Під час аналізу одержаних результатів використані дані мікро-Раманівського аналізу і показано, що тільки у випадку випробувань на тріщиностійкість за методом SEVNB (вигин балки з V-подібним виполірованим надрізом) у зразках не відбувався тетрагонально-моноклінний фазовий перехід при виготовленні концентраторів напруги.

- 397. Гогоци Г.А., Ломонова Е.Е. Микро-Рамановские исследования фазовых превращений кристаллов диоксида циркония при внедрении индентора Виккерса // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №6. – С.4-9.**

Проведено мікро-Раманівське дослідження кристалів і кераміки з діоксиду цирконію з використанням аргонного, гелій-неонового і напівпровідникового лазерів. Показана залежність результатів досліджень таких кристалів від довжини хвилі застосовуваного джерела випромінювання.

- 398. Год Б., Єрмак О. Вода для Полтави: До 100-річчя міського водоканалу // Краєзнавство. – 2000. – №1-2. – С.181-187.**

Побіжно згадується про знайдені в Полтаві у 1899 році поклади якісної глини.

- 399. Голубець О. Відчуття безперервності традицій: (Тарасу Левківу-60) // Образотворче мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.52-53.**

Про художника-кераміста, члена Національної спілки художників України, Заслуженого діяча мистецтв України Тараса Левківа зі Львова. Подано фото майстра та його роботи.

- 400. Гончар А. Київська скульптурна школа // Образотворче мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.62-63.**

Про майстрів Київської скульптурної школи, серед яких Євген Горбань та Михайло Лисенко. Подано фото їхніх скульптур із глини.

- 401. Гончаренко Я.Н., Скородумова О.Б., Семченко Г.Д. Синтез керамического наполнителя из гелей для стоматологических масс по беспомольной технологии // III Всеукраїнська науково-методична конференція з міжнародною участю «Екологія та інженерія. Стан, наслідки, шляхи створення екологічно чистих технологій. 23-26 жовтня 2000 року: Збірка тез доповідей. – Дніпродзержинськ, 2000. – С.168-169.**

Актуальним завданням керамічного матеріалознавства є синтез тонких порошків за беспомольною технологією, що забезпечує значну економію енергозатрат. Розроблено технологію одержання кремнеземистого модифікованого наповнювача для стоматологічних пластмас, що забезпечує точну відповідність показників переломлювання наповнювача і полімерної матриці, а також основні принципи одержання порошку заданого складу без домішок опалу, сповільнюючого кристалізацію SiO_2 і ускладнюючого його подрібнення.

- 402. Гончарська столиця України // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – №47. – Грудень. – С.2.**

Про історію та сучасність Опішного, та про розвиток гончарства зокрема. З гончарством Опішного пов'язана творча доля знаменитих українських мистців-гончарів – Федора Чирвенка, Остапа Ночовника, Івана Гладиревського, Василя Поросного, Олександра Ганжі; художників-керамістів – Юрка Лебіщака, Осипа Білоскурського, Петра Вауліна, Петра Ганжі; художників – Сергія Васильківського, Миколи Самокиша, Опанаса Сластьона, Євдокії Трипільської, Миколи Позена; письменників – Андрія Заливчого, Якова Майстренка, Василя Вражливого-Штанька; археолога Івана Зарецького; етнографів – Віктора Василенка, Михайла Русова, Федора Вовка, Якова Риженка; мистецтвознавця Юрія Лашука, публіциста й політичного діяча української діаспори Івана Майстренка.

Особливістю містечка є зосередження значної кількості художніх керамічних колекцій. Тут знаходиться унікальне приватне музейне зібрання Михайла Китриша. Діють унікальні меморіальні музеї-садиби видатних українських гончарів, заслужених майстрів народної творчості України Олександри Селюченко та родини Пошивайлів. Подано фото заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Михайла Китриша та фото роботи Василя Омеляненка «Левик».

403. Григорьев О.Н., Коротеєв А.В., Клименко А.В., Майборода Е.Е., Прилуцкий Э.В., Бега Н.Д. Получение и свойства многослойной керамики системы SiC-TiB₂ // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №11. – С.20-25.

Досліджено вплив структури і залишкових напружень на міцність багатошарових композиційних керамічних матеріалів системи SiC-MeB₂. Композити виготовляли за схемою: шлікерне лиття тонких плівок – укладання і прокатування пакетів – гаряче пресування. Застосування β-SiC дозволило одержати пористу, арміровану стовпчастими кристалами арочну структуру шарів SiC. Висока релаксаційна здатність таких структур виключає утворення тріщин при виготовленні матеріалу і забезпечує високу міцність. При термоударі спостерігається послідовне локальне викривлення шарів з утворенням кратерів без макроскопічного руйнування матеріалу. Відпрацьована дослідна технологія одержання багатошарових керамічних композитів.

404. Грунскої В.П., Алеко В.А. Полезная модель камерной газовой печи – эталон для изготовления печей нового поколения // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №11. – С.49-51.

Описано модель камерної газової печі, в якій використані сучасні вогнетривкі матеріали і комплектуючі вироби. Вона є еталоном для виготовлення випалювальних газових печей нового покоління. Розроблено робочі креслення і виготовлений промисловий зразок камерної газової печі з висувним подом. Наведено склад печі, основні характеристики і технічні дані.

405. "Груповий фотопортрет на фоні третього тисячоліття" // Зоря Полтавщини. – 2000. – №140. – 6 вересня. – С.1.

Подано фото і коротка розповідь про Олесь та Миколу Пошивайлів – представників славнозвісної гончарської родини Пошивайлів з Опішного.

406. Гуренко Л.П., Семченко Г.Д. Вибролитые огнеупорные изделия на этилсиликатной связке на основе огнеупорного лома // Международная научно-техническая конференция «Эффективные огнеупоры на рубеже XXI столетия» (25-26 апреля 2000 года, Харьков): Тезисы докладов. – Харьков, 2000. – С.32-33.

Про утилізацію твердих відходів, які залишаються після ремонту печей, засмічують навколишнє середовище, але водночас є цінною вогнетривкою сировиною. Пропонуються технології отримання вогнетривких матеріалів і виробів різних форм і розмірів з брухту дефіцитних матеріалів методом вібролиття.

407. Данилейко В. Патріарх гончарного круга // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.17.

Шкіц до портрета гончаря, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка з Опішного Івана Білика.

408. Данилейко В. Світовий розголос кераміки Китриша // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.17.

Шкіц до портрета гончаря, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка з Опішного Михайла Китриша.

409. Данилейко В. Слово про "Феноменологію гончарства" // Пошивайло Ігор. Феноменологія гончарства: Семіотико-етнологічні аспекти. – Опішне: Українське Народознавство. – 2000. – С.30-35.

Вступне слово до книги Ігоря Пошивайла. Автор вважає, що "Феноменологія гончарства" – "...це чи не вперше в нашій нинішній академічній практиці українська наукова думка в культурологічній (етнологічно-історичній та ідеологічно-філософській) площині привселюдно виводиться із скучно-соціологічних на народознавчі, космологічні й навіть космоетичні простори".

410. Данилейко В. Український лев при двох головах! // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.16.

Шкіц до портрета гончаря, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка з Опішного Василя Омеляненка.

411. Данилюк А. Таємниці глиняної долівки // Берегиня. – 2000. – №1. – С.57-60.

Про використання глини при влаштуванні долівок у житловому й господарському приміщеннях, домашньому побуті; також про магічні та цілющі (лікувальні) властивості глини.

412. Даценко Б.М., Гребенюк Н.П., Хроменко О.В., Крупа С.И. Совершенствование производства лицевого кирпича // Стекло и керамика. – 2000. – №5. – С.28-29.

Наведено результати досліджень глинистих мінералів Мало-Будищанського родовища (Полтавська обл.), які використовуються для виробництва лицьової цегли. Показано, що введені до суміші керамічної маси каолінит-гідролюдистих глин дозволяє покращити технологічні та фізико-механічні властивості мас, а також підвищити міцність готових виробів.

413. Дворкин Л.И., Дворкин О.Л., Скрыпник И.Г., Нихаева Л.И. Базальтотуфовая керамика // Стекло и керамика. – 2000. – №11. – С.22-23.

Наведено результати фізико-хімічних та технологічних досліджень базальтових туфів як нового виду сировини для виготовлення будівельної кераміки. Випробування, проведені у виробничих умовах, підтвердили доцільність застосування базальтових туфів для виготовлення будівельної цегли, черепиці та фасадної плитки.

414. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник /За заг. редакцією Я.П.Запаса. – Львів: Афіша, 2000. – Т.1. – 364 с.; Т.2. – 400 с.

Останнім часом актуальним є пошук науково-дослідної роботи у такій важливій сфері матеріальної і духовної культури як сучасне декоративно-ужиткове мистецтво, пошуків більш ефективних засобів його вивчення. Тут чільне місце має посісти словникова література, яка останнім часом набуває все більшої ваги у науковому обігу. Саме цій меті присвячено двотомне видання «Словника з декоративно-ужиткового мистецтва», підготовлене авторським колективом кафедри історії та теорії мистецтва Львівської академії мистецтв. Словник включає матеріали вітчизняного і зарубіжного мистецтва.

Статті з усіх галузей декоративно-ужиткового мистецтва подано в загальному алфавіті. Для полегшення користування виданням наприкінці другого тому подано тематичний покажчик статей із зазначенням кольорових і чорно-білих ілюстрацій, розміщених на 64 таблицях-вкладках. Багато словникових статей присвячено кераміці.

- 415. Денисенко Г. Ярмарок помолодшав // Молодь України. – 2000. – №111. – 31 серпня. – С.4.**

Подано фото опішненських дивоглечиків на Сорочинському ярмарку.

- 416. Денисенко Григорій. В ім'я краси // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.27.**

Автопортрет гончаря, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Премії імені Данила Щербаківського Григорія Денисенка з Василькова. Подано фото робіт художника: керамічна композиція "Ода гончареві" та куманець "В Олешнянському лісі".

- 417. Дениско Ганна. Що таке пайцза? // Молодь України. – 2000. – №94. – 25 липня. – С.3.**

Про тлумачення значення пайцзи (знак влади, який отримували від хана Золотої Орди), яку знайшли біля городища літописної Лтави. Подано також фото горщика XII ст. з тавром у вигляді модифікованого тризуба з глини, знайденого у Полтаві за адресою: Інститутська гора, Першотравневий пров., 11.

- 418. Дениско Т., Безнос М. І закоріненість у традицію, і виклик традиції // Зоря Полтавщини. – 2000. – №114. – 19 липня. – С.3.**

Про відкриття в Опішному І Національного конкурсу художньої кераміки, що входить у програму Національного симпозіуму гончарства "Опішне-2000".

- 419. Дениско Т. [Інтерв'ю з Віктором Міщанином] // Зоря Полтавщини. – 2000. – №1. – 1 січня. – С.2.**

Віктор Міщанин розповідає про роботу над книгою «Словник гончарів Глинського, Малих Будищ, Старих Млинів, Хижняківки».

- 420. Дениско Т., Черкас В. Фестиваль наших надій // Зоря Полтавщини. – 2000. – №97-98. – 16 червня. – С.14.**

Про І Всеукраїнський гончарський фестиваль, який почався в квітні 2000 року в Опішному, в рамках Національного симпозіуму гончарства "Опішне-2000".

- 421. Дивлюсь тебе, гончар // Стиль. – 2000. – №1.**

Про художників-керамістів з Києва Сергія та Надію Козаків.

- 422. Дикань О. Дорога к храму // Зеркало недели. – 2000. – №30. – 29 июля. – С.16.**

Про Михайла Івановича Денисенка – одного з найвідоміших майстрів української кераміки з м.Василькова.

423. Думки з Опішного // Полтавська думка. – 2000. – №41. – 13 жовтня. – С.8.
Згадується Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному.
424. Еммануїл Мисько: (Пам'яті подвижників) // Образотворче мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.31.
У статті-некролозі група українських мистців і мистецтвознавців висловлюють свій біль від того, що з ними вже немає ректора Львівської академії мистецтв Еммануїла Миська – особистості, що своєю мистецькою поставою, творчим почерком з'єднувала наш час з попередньою епохою. Подано фото художника та фото скульптури з шмоту «Поет Іван Драч».
425. Етнографічний ярмарок у Пироговому // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.32-33.
Про Музей народної архітектури та побуту України. Подано фото гончаря з Опішного, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Михайла Китриша та майстрів опішненської іграшки: Олександри Порохівник, Ганни Діденко, Ганни Грипич.
426. Єременко Л. (Денисенко). Тато // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.28.
Душевна розповідь дочки про батька, народного майстра-гончаря Григорія Денисенка з Василькова.
427. Жвава О.А., Спанатій Л.С. Мотивація назв глиняних виробів на Поділлі // Студентський науковий вісник Миколаївського державного педагогічного університету: Збірник наукових праць. – Миколаїв: МДПУ, 2000. – Вип.І. – С.47-49.
Спроба аналізу деяких лексем на позначення глиняних виробів, які виготовляються гончарями Поділля.
428. Журавель О. Скарбниці нашої пам'яті // Голос Зіньківщини. – 2000. – №38. – С.1.
У рамках проекту «Духовні скарби України» була представлена виставка «Дивотворіння Опішного – Україні ХХІ сторіччя», яка проходила в Києві, у Палаці мистецтв «Український дім», в лютому 1999 року.
429. Зиненко Т.Н., Чопенко Н.С., Литвиненко Т.Е. Съезд Украинского керамического общества // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №12. – С.51.
Про установчий з'їзд Українського керамічного товариства, який відбувся 4 серпня 2000 року в Опішному Полтавської області. На з'їзді було розглянуто питання, пов'язані із заснуванням і діяльністю товариства, схвалено статут, обрано керівні органи.
430. Зіненко Т. Українське гончарство на порозі третього тисячоліття. Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, 29 липня-1 серпня 1999 // АНТ. – 2000. – №4-6. – С.24-25.
Про наукову конференцію, що проходила в рамках проведення III Всеукраїнського симпозіуму монументальної кераміки в Опішному «Поетія гончарства на майданах і в

парках України». Серед учасників конференції названі імена добре знаних керамологів, мистецтвознавців, археологів: Василя Отковича, Михайла Селівачова, Ореста Голубця, Олени Клименко, Фаїни Петрякової, Олександра Супруненка, Ольги Скородумової.

431. **Зіновчук М. Краса є. Коли б ще й багатство // Житомирщина. – 2000. – №30. – 14 березня. – С.1.**

Про Баранівський фарфоровий завод на Житомирщині.

432. **II з'їзд Національної спілки майстрів народного мистецтва України. Звітна доповідь голови НСМНМУ Прядки В.М. // Народне мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.2-4.**

Подано фото керамічного свічника «Дівчина» (автор – Ендрс Гіді, Закарпаття).

433. **Зубань В. Кому, як не дітям, відроджувати національні традиції // Голос Зіньківщини. – 2000. – №38. – 17 травня. – С.3.**

Про діяльність фонду “Відродження”, заснованого американським діячем Джорджем Соросом, та про участь у його проекті вчителів та учнів Колегіуму мистецтв у Опішному. Під час занять у гуртку народної вишивки учні вишукували традиційні полтавські узори та переносили їх на тканину, гончарики займалися з опішненською глиняною іграшкою, а художники розписували керамічні вироби. До роботи з дітьми залучалися відомі гончарі Микола Пошивайло, Василь Омеляненко, Михайло Китриш.

434. **Зубань В. Славне гончарями // Голос Зіньківщини. – 2000. – №42. – 31 травня. – С.4.**

Вірш про славне гончарське селище Опішне.

435. **Исаев Ю. О бедном гусаре замолвили слово: Форумы // Комсомольская правда. – 2000. – 18 августа. – С.14.**

Про творчий з'їзд майстрів гончарного круга і глини – Національний симпозіум гончарства “Опішне-2000”, який проходив у червні-серпні 2000 року на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

436. **Іван Білик: (Пам'яті подвижників) // Образотворче мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.94.**

Про Івана Архиповича Білика – видатного опішненського гончаря, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка.

437. **Іванова О. Розкажуть експозиції музею // Гадяцький вісник. – 2000. – №14. – 19 лютого. – С.2.**

Про краєзнавчий музей Лютенської середньої школи Гадяцького району Полтавської області, серед експонатів якого є вироби з глини.

438. **Іванюк М. Народні ігри та іграшки Гуцульщини // Українська родина: Родинний і громадський побут. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2000. – С.116-126.**

Серед різноманітних розваг дітей описані ігри “Глиняна “куля” та “Глиняна “бомба”, в які грається гуцульська дитвора на пасовиськах.

439. Ігор Хода. Кераміка: Каталог. – Львів: «Брати Сиротинські і К», 2000. – 20 с.

Про різноплановість творчості художника-кераміста зі Львова Ігоря Ходи. У каталозі представлені декоративні панно, вази на долівку, тарелі, пластика, мініатюра.

440. К 60-літтю Володимира Васильевича Примаченко // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №4. – С.2-3.

Про доктора технічних наук, голову правління – директора ВАТ “УкрНДІВ ім. А.С. Бережного” Володимира Примаченка, який, окрім інших досягнень, провів велику роботу зі створення наукових основ і розробки нової ефективної технології виготовлення крупногабаритних вогнетривких виробів – вібролиття.

441. К 70-літтю Георгія Антоновича Гогоци // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №8. – С.6.

Про доктора технічних наук, професора, завідувача відділу міцності керамічних матеріалів Інституту проблем міцності НАН України.

442. Кадров С., Малєєв Ю., Шміт М. Східна група культури кулястих амфор за даними радіовуглецевого датування // Археологія. – 2000. – №1. – С.17-34.

Подано перші результати радіовуглецевого датування, одержані для об'єктів східної групи культури кулястих амфор. Подано зображення інвентаря з досліджуваних об'єктів, серед яких і керамічного посуду.

443. Камінчук А. Не святі горшки ліплять // Київ. – 2000. – №11-12. – С.138-140.

Розповідь про старих поліських гончарів, відомого сподвижника гончарської справи, молодого науковця Олесь Пошивайла, Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному. Подано фото кераміки, що зберігається в цьому музеї.

444. Квасній О. Сонети опішненських пагорбів // Молода громада. – 2000. – №33. – 11 серпня. – С.7.

Про підсумковий день Національного симпозіуму гончарства «Опішне-2000», традиційно іменованій “Днем гончаря”. На території Колегіуму мистецтв у Опішному були виставлені твори майже сорока художників з усієї України: Києва, Львова, Запоріжжя, Харкова, Луцька, Ужгорода, Полтави, Опішного, Черкас. Володарем гран-прі став художник-кераміст Сергій Береженко із Запоріжжя. Поважні премії, підтвержені грошовим еквівалентом, отримали Лілія Береженко, Людмила Шилімова-Ганзенко, Тарас Левків, Сергій Радько, Степан Андрусів, Микола Пошивайло та ін.

445. Квасній О. Сонети опішненських пагорбів // Президентський вісник. – 2000. – №10. – 29 серпня-5 вересня. – С.25.

Про підсумковий день Національного симпозіуму гончарства «Опішне-2000», традиційно іменованій “Днем гончаря”. На території Колегіуму мистецтв у Опішному були виставлені твори майже сорока художників з усієї України: Києва, Львова, Запоріжжя, Харкова, Луцька, Ужгорода, Полтави, Опішного, Черкас. Володарем гран-прі став художник-кераміст Сергій Береженко із Запоріжжя. Поважні премії, підтвержені

грошовим еквівалентом, отримали Лілія Береженко, Людмила Шилімова-Ганзенко, Тарас Левків, Сергій Радько, Степан Андрусів, Микола Пошивайло та ін.

- 446. Керамическое производство – стратегия успеха // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №6. – С.51.**

Про науково-технічний семінар «Керамічне виробництво – стратегія успіху», який відбувся 23 лютого 2000 року в Москві, у рамках виставки «Фарфор. Кераміка. Скло – 2000».

- 447. Клименко О. “Корито опішнянських слив” і гордість національної культури // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – №47. – Грудень. – С.3.**

Про розвиток опішнянського гончарного виробництва, про традиції місцевого промислу та про велику роботу з вивчення української кераміки, популяризації творчості майстрів, підтримки промислу, яку проводить Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, очолюваний доктором історичних наук Олесем Пошивайлом. Згадується про посуд Миколи Пошивайла та Михайла Китриша, баранів, левів та коней Василя Омеляненка, іграшки-свистунці Анастасії Білик-Пошивайло, Ганни Діденко, Івана та Олександри Порохівників, Ганни Гриulich, сувеніри Валентини Лобойченко і Ніни Дубинки.

- 448. Клименко О. Гончарі кінця ХІХ-першої третини ХХ ст.: Традиційний напрямок // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.43-45.**

Автор – кандидат мистецтвознавства – розповідає про розвиток гончарного промислу в Опішному, на Полтавщині. Подано фото традиційної кераміки.

- 449. Коваленко Ю. Гуляй, душе! На те й ярмарок // Київський вісник. – 2000. – №122. – 18 серпня. – С.1.**

Згадується опішнянська кераміка на традиційному Сорочинському ярмарку.

- 450. Коваленко Ю. Скільки років Глухову? // Сумщина. – 2000. – №40. – 8 квітня. – С.4.**

Про розкопки, проведені в Глухові, знахідки великої кількості груболіпленої кераміки зарубинецької культури II ст. до н.е.-кін. II ст. н.е.

- 451. Колода В.В. Житла раннього середньовіччя у Верхньому Салтові // Археологія. – 2000. – №4. – С.40-54.**

Подано інформацію про всі відомі на даний час житлові споруди Салтівської археологічної культури середини VIII-серед. Х ст. на поселенні Верхній Салтів Харківської області. Йдеться також про застосування глини як будівельного матеріалу для виготовлення опалювальних пристроїв житлових споруд.

- 452. Колупаева Агнія. Терапедологічні мотиви в українських кахлях // Народознавчі зошити. – 2000. – №1. – С.132-145.**

Аналізуються українські кахлі ХІХ-початку ХХ ст. із зображеннями тварин, птахів, риби тощо. Ці терапедологічні мотиви становлять досить обмежену групу традиційних

елементів розписів з широким діапазоном образно-художнього розв'язання. Розбудова тератології на українських кахлях неоднакова: птахи представлені повсюдно, інші мотиви зустрічаються на кахлях тих регіонів, де розвинувся сюжетний розпис (Галицьке Прикарпаття, Наддніпрянщина, Чернігівщина).

453. Коляда Ю. Помічна глина // Урядовий кур'єр. – 2000. – №42. – 4 березня. – С.7.

Завдяки великій кількості силікатів глина викликає активну регенерацію сполучної тканини, стимулює процес загоєння туберкульозних вогнищ, заважає утворенню сечових каменів. Глина показана при застійних явищах серцевого походження (вади серця, серцева недостатність), при захворюваннях сечовивідних шляхів (пієліти, цистити, уретрити). Добрий терапевтичний ефект одержують при лікуванні атеросклерозу, судин серця і головного мозку та інших хвороб.

454. Кононенко Ю. Колись і глина була краща // Полтавська думка. – 2000. – №9. – 3 березня. – С.8.

Згадується про використання глини в домашньому господарстві для проведення штукатурних робіт.

455. Корвін-Піотровський О.Г., Гусев С.О. Багатшарове трипільське поселення Березова, ур.Берег // Археологія. – 2000. – №4. – С.35-39.

Публікація висвітлює перші результати археологічних досліджень багатшарової трипільської пам'ятки Березова, ур.Берег в Середньому Подніпрров'ї.

Зібрано та виділено три групи керамічного посуду за технологічними ознаками. Перша група представлена кухонною керамікою, друга – столовою. Третю групу складають «парадні посудини». Подано фото кераміки трипільського поселення.

456. Короткевич М. Опішненський район. В краю гончарства та скіфських городищ // Туризм сільський зелений. – 2000. – №1-2. – С.93-94.

Згадується про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному.

457. Короткова С. Повелитель бронзи // Зеркало недели. – 2000. – №50. – 23 декабря. – С.16.

Про колекціонера інтер'єрної скульптури Михайла Цветкова, якого добре знають в Європі. Колекціонування – це його покликання. Подаються його біографічні і творчі дані. Подано фото ще не завершеної його глиняної скульптури "Арго".

458. Косинська Ю. Що найбільш дотичне до пісні і серця // Молодь України. – 2000. – №72. – 8 червня. – С.4.

Про виставку українського народного мистецтва, яка відбулася в Палаці мистецтв "Український дім". На виставці були представлені твори опішненських гончарів.

459. Косинська Ю. Як пісня серця // Самостійна Україна. – 2000. – №21. – 30 травня. – С.8.

Серед 78 учасників виставки народного мистецтва, проведеної в Палаці мистецтв "Український дім", були і опішненські майстри.

460. **Космолінська Н. "Львів у серці моєму" // Поступ. – 2000. – №147. – 5 вересня. – С.9.**
Про виставку кераміки Зеновія Флінти у Мистецькій галереї "Гердан", присвячену 65-ї річниці художника та 5-ї річниці заснування галереї.
461. **Космолінська Н. Національна по суті, абстрактна за формою // Поступ. – 2000. – №111. – 1 липня. – С.8.**
Про персональну виставку Тараса Левківа в Національному музеї у Львові, присвячену 60-річчю знаного художника-кераміста, Заслуженого діяча мистецтв України.
462. **Кравченко О. "Королівство" розпису // Цілком відверто. – 2000. – №39. – 28 вересня. – С.7.**
При Полтавському міському Палаці дитячої творчості працює гурток декоративного малювання "Розпис", який очолює майстриня з с.Палеха (Росія) Надія Коріна. Тут вивчають орнаменти та застосовують їх у розписах глиняної іграшки і писанок.
463. **Кравченко О. "Українці". Звільнення з-під 40 річного арешту, або Про сенсацію... пошепки // Поштовий вісник. – 2000. – №3. – 20 січня. – С.6.**
У видавництві Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному "Українське Народознавство" побачила світ історико-етнографічна монографія у двох книгах "Українці" — одне з найфундаментальніших видань ХХ століття про український народ, його минувшину і сьогодення.
464. **Кракалія Р. «Сімейний портрет в інтер'єрі»: Виставка з такою назвою відкрилася в «Українській скарбниці» // Чорноморські новини. – 2000. – 15 лютого (№3).**
Про сімейну виставку талановитої родини скульптора Олега Новаєва, керамістки Ольги Єгорової-Новаєвої і молодого художниці Яни Єгорової, яка відкрилася в лютому 2000 року в Одесі у виставковому залі «Українська скарбниця». Автор статті проводить паралель між творчістю Ольги Єгорової-Новаєвої та творчістю відомої майстрині з Одеси Ольги Шиян. Їхні роботи ріднять органічність, камерність, теплота.
465. **Кракало І.В. Культурний посуд Черняхівської культури у зібранні кременчуцького краєзнавчого музею // Музеї. Меценати. Колекції. Збірник наукових праць. – Київ-Полтава: Археологія, 2000. – С.48-52.**
Про чи не найбільшу на Полтавщині колекцію кераміки черняхівської археологічної культури, що знаходиться в Кременчуцькому краєзнавчому музеї. У збірці переважає звичайний гончарний столовий, кухонний посуд. Є декілька посудин культового призначення.
466. **Красюк О. Гончарний круг – вся Україна // Запорізька правда. – 2000. – №139. – 24 жовтня. – С.3.**
Про Національний симпозіум гончарства «Опішне-2000», який проходив на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному на Полтавщині та про участь у ньому художників-керамістів Сергія і Лілю Береженків із Запоріжжя.

467. Кременчукська О. Сімейний вернісаж // Новий день. – 2000. – №18. – 29 квітня. – С.8.

Про Боярський краєзнавчий музей, у якому експонувалася виставка художніх творів "Білі лебеди" братів Олекси та Михайла Куценків: малюнки, кераміка, ляльки для вертепу, а також роботи членів Національної спілки художників України, подружжя М.О.Малишка та Н.М.Денисової з Києва і їхніх дітей.

468. Кременчукська О. Щоб пам'ять жила // Новий день. – 2000. – №27. – 1 липня. – С.5.

Про малютянську філію Боярського краєзнавчого музею, що на Київщині, в якому зберігаються різні старовинні речі: керамічний посуд, веретено, рушники, роботи з дерева та ін.

469. Кротюк О. Неоціненні скарби // Маляtko. – 2000. – №9. – С.7-8.

Про Музей Івана Гончара в Києві. Однією з окрас музею є вироби з глини: горщики, миски, макітри, тарелі, кухлі, куманці.

470. Крючков Ю.Н. Контроль однородности гетерогенных материалов // Стекло и керамика. – 2000. – №1. – С.14-17.

Проведено аналіз найбільш зручних для технології кераміки методів контролю однорідності розподілу компонентів у сумішах і пористості (або різномірних компонентів) за об'ємом матеріалу виробів. Запропоновано достатньо сувору і просту методику оцінки однорідності сумішей (зразків), засновану на ієрархічному підході та статистичній оцінці точності визначення концентрації ключового компоненту в пробах сумішей.

471. Крючков Ю.Н. Структурные параметры пористых монодисперсных керамических материалов // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №2. – С.15-18.

Запропоновано методику визначення параметрів пористої структури керамічних матеріалів із монодисперсних часток і волокон, що дозволяє врахувати різні розміри міжчасткових і міжволоконних контактів. Одержані аналітичні залежності для визначення координатного числа волокнистих систем від пористості і розміру міжволоконних контактів. Наведено приклади розрахунків.

472. Крючков Ю.Н. Фильтрационная неоднородность проницаемых материалов // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №4. – С.24-25.

Запропоновано оцінку фільтраційної неоднорідності порошкових і волокнистих матеріалів за співвідношенням пробійного і середнього радіусів. Вона враховує як структуру, так і товщину матеріалу і може бути використана для порівняльної оцінки пористої структури і фільтраційних властивостей проникливих матеріалів.

473. Кузнецов А. Танцовщице – два с половиной тысячелетия // Вечерний Николаев. – 2000. – №97. – 29 августа. – С.4.

Наприкінці археологічного сезону в заповіднику "Ольвія" знайдено унікальну керамічну плитку з рельєфом розмальованої танцівниці.

474. Кучеренко Л. Не святі горшки ліплять // Вечірна Полтава. – 2000. – №32. – 10 серпня. – С.2.

Про “День гончаря” – театралізоване Всеукраїнське свято утвердження гончарських традицій, яке щорічно проводиться в Державному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному. Подано фото.

475. Кучеренко Л. Опішне – столиця гончарства // Полтавська думка. – 2000. – №33. – 18 серпня. – С.1, 7.

Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному. На території музею-заповідника, у тому числі Колегіуму мистецтв у Опішному, сформована Національна галерея української монументальної кераміки.

476. Лазоренко А.В. Еталонне поселення Пивихинської культури // Археологія. – 2000. – №4. – С.126-131.

Стаття присвячена характеристиці Пивихинського поселення, виявленого поблизу с.Максимівка Кременчуцького району, Полтавської області.

Матеріальна культура представлена в основному керамікою. Виявлено 4 однотипні за складом глини і орнаментациєю скупчення кераміки. Серед різноманітних форм посуду переважають плоскодонні горщики та миски. Подано фото кераміки Пивихинського поселення.

477. Лазоренко А.В. Пивихинська культура Середнього Подніпров'я // Археологія. – 2000. – №3. – С.3-11.

Подається загальна характеристика пивихинської культури доби пізнього енеоліту. Подано фрагменти кераміки пивихинського поселення поблизу с.Максимівка Кременчуцького району Полтавської області, а також фрагменти кераміки, знайдені поблизу м.Черкаси.

478. Ламонова О. Порцеляновий світ Олександри Карасьової // Самостійна Україна. – 2000. – №17-18. – 12 травня. – С.11.

Про Олександру Карасьову, художницю з Києва, яка працює з порцеляною: її розписує, з її допомогою висловлюється. Саме в розпис порцеляни й у порцелянову скульптуру вона мужньо й болісно “переплавлює” власні емоції.

479. Лахижа М.І., Нестуля О.О. Наш рідний край – Полтавщина: Історія та сучасність. – Полтава: АСМІ, 2000. – 44 с.

Про наукові видання – “Українське гончарство”, “Покутська кераміка” – підготовлені працівниками видавництва “Українське Народознавство” Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

480. Лашук Ю. Полум'яне диво світового мистецтва // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – №47. – грудень. – С.3.

Про одне з чудес світу – мистецтво української народної кераміки. Зокрема, згадується і про Опішне – столицю гончарного ремесла.

481. Левченко Д.І., Супруненко О.Б. Поселення першої половини I тис. н.е. в ур. Сад у с.Більськ // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – №1-2. – С.126-127.
Публікуються матеріали, зібрані під час обстеження пам'ятки I тис. н.е. – поселення в ур.Сад у с.Більськ, що на Полтавщині. Серед знахідок – фрагменти ліпленого та гончарного посуду.
482. Лимар Ю., Багмут П. У Сорочинцях “Люду всякого було” // Хрещатик. – 2000. – №93. – 24 серпня. – с.12-13.
Подано фото гончаря з Опішного, володаря другої премії I Національного конкурсу художньої кераміки Миколи Пошивайла на Національному Сорочинському ярмарку.
483. Липа Г.-О. “Ложка дьогтю в бочці меду” і обертання навколо Опішні // Політика і культура. – 2000. – №34. – 19-26 вересня. – С.36.
Автор статті – художниця-керамістка, яка була учасницею Національного симпозиуму гончарства “Опішне-2000”, звертає увагу на помилки, які були допущені журналістом Тарасом Антуповичем у статті “Обертання світу: традиції українського гончарства”, надрукованій 5-11 вересня 2000 року в журналі “Політика і культура”.
484. Лис В. Скоро в Опішні не стане гончарів // Робітнича газета. – 2000. – 29 серпня. – С.8.
Про Національний (з 2000 року) симпозиум гончарства “Опішне-2000” та проблеми збуту опішненської кераміки.
485. Листопад М. Удруге народився завод // Житомирщина. – 2000. – №138. – 30 листопада. – С.1.
Про закрите акціонерне товариство “Кам'янобрідський фаянс”.
486. Литвиненко Р.О. Поховання зрубної культури в кам'яних гробницях з горизонтальною кладкою стін // Археологія. – 2000. – №4. – С.3-18.
У Північному Причорномор'ї відомо більше 60 поховань зрубної культури, здійснених в кам'яних гробницях складної конструкції. Подається характеристика кераміки поховальних пам'яток кінця розвинутого пізнього етапу зрубної культури України. Подано фото кераміки з поховань у кам'яних гробницях.
487. Литвиненко С. Гончарська лексика // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.60.
Автор простежує формування деяких з назв, які входять до гончарської лексичної групи.
488. Литвиненко Т., Зиненко Т. Симпозиум монументальної керамічної скульптури // Стекло и керамика. – 2000. – №1. – С.34.
Про проведений на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному III Всеукраїнський симпозиум монументальної кераміки “Поезія гончарства на майданах і в парках України”.

489. Лісовенко М. Валютна глина // Урядовий кур'єр. – 2000. – №108. – 15 червня. – С.8.
Про діяльність провідного на Донеччині ЗАТ “Веско”, яке займається видобутком та переробкою унікальної глини.
490. Ліщук В. Глиняні іграшки // Загадкова скарбничка. – 2000. – №3. – С.3.
Про виготовлення китайських глиняних іграшок, які мають давню історію.
491. Логвинков С.М., Семченко Г.Д., Кобызева Д.А., Толстой В.С., Вернигора К.П., Саруа Е.С. Влияние соотношения сырой: обожженный тальк в исходных составах на свойства кордиеритовых материалов // Международная научно-техническая конференция «Эффективные огнеупоры на рубеже XXVI столетия» (25-26 апреля 2000 года, Харьков): Тезисы докладов. – Харьков, 2000. – С.34-35.
Про інтенсифікуючий вплив на синтез кордиериту певної кількості випаленого тальку у вихідних сумішах.
492. Лубенський Андрій. Від Брюховецького – Людовіку XVI // Київські відомості. – 2000. – №19. – С.4.
Про виставку гончаря, члена Національної спілки майстрів народної творчості України Якова Брюховецького, родом із Черкащини, яка була представлена в Черкаському обласному художньому музеї.
493. Луганські русалки // Молодь України. – 2000. – №49. – С.3.
При Луганському профтехучилищі №6 готують виконавців художньо-оздоблювальних робіт, вітражистів, різьбярів по дереву, виконавців художніх виробів із кераміки.
494. Лунько О. “13 років “Гончарям”, галерея ТОВ “Гончарі”, 30 листопада-20 грудня 1999 // АНТ. – 2000. – №4-6. – С.34-35.
Про високохудожні роботи з глини, шамоту, що були представлені на виставці, присвяченій 13-річчю існування Творчого об'єднання керамістів “Гончарі” (автори: Олена Бланк, Тетяна Зайцева, Володимир Онищенко, Марко Галенко, Ольга Рапай, Філіпп Чорнобров). Окрім киян, у салоні представлені роботи майстрів зі Львова, Харкова, Дніпропетровська, Косова, Чернігова тощо.
495. Мазурин М. Сад глиняных фигур // День. – 2000. – №119. – 7 июля. – С.6-7.
Про Національний симпозіум гончарства “Опішне-2000” на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Згадується про відомих опішненських гончарів: Миколу Пошивайла – члена Національної спілки художників України, лауреата Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Нечуя-Левицького, Заслуженого майстра народної творчості України; Михайла Китриша – гончаря, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка. А також про Миколу Теліженка – художника-кераміста з Черкас, Олеся Пошивайла – генерального директора Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, доктора історичних наук, лауреата Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Нечуя-Левицького. Подано фото робіт Василя Омеляненка та Сергія Радька.

496. Майко В. Керамический комплекс VIII-X вв. праболгарского городища Тепсень в Юго-Восточном Крыму (предварительная типология) // Българите в Северното Причерноморие изследование и материали. – Велико Търново: Университетско издателство «Св.св.Кирил и Методий», 2000. – Т.7. – С.101-123.
Про керамічний комплекс VIII-X ст. праболгарського городища Тепсень в Південно-Східному Криму. Розглядаються основні складові керамічного комплексу.
497. Малиновський Б. Невдовзі український ринок заповнить вітчизняна облицювальна плитка // Галицькі контракти. – 2000. – №7. – 14-20 лютого. – С.25.
Про виробництво вітчизняної керамічної плитки на Донеччині.
498. Марченко-Пошивайло Т. “Несу в душі незламну вірність...” // Образотворче мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.80-81.
Про Володимира Кальненка – талановитого мистця, самовідданого педагога, серед робіт якого є картина під назвою “Відлуння минувшини – старе кладовище гончарів в Опішному”.
499. Мельник С. Божественне ремесло: спроба другого народження // От і до. – 2000. – №42. – 18 октября.
Про черкаського художника-кераміста Людмилу Шилімову-Ганзенко та її враження про Національний симпозиум гончарства «Опішне-2000», що відбувся в Державному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному, що на Полтавщині. Подано фото симпозиумної роботи Людмили Шилімової-Ганзенко “Комини”.
500. Мельничук Л. Жінки-гончарі Поділля // Етнічна історія народів Європи: Збірник наукових праць. — К.: Унісерв, 2000. — Вип.7. — С.88-90.
У процесі розвитку гончарних промислів Поділля склалися своєрідні локальні орнаментальні групи, декоративні системи, окремі творчі школи, що й вирізнило їх з-поміж інших українських гончарних центрів. Різні часи були в історії гончарних осередків краю: часи злету і часи занепаду, навіть забуття. Відродженню та розквіту бубнівського гончарного осередку значною мірою сприяла творчість самотутніх жінок-гончарів, зокрема Заслуженого майстра народної творчості України, члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України Фросини Іванівни Міщенко та її талановитих учениць, народних майстрів – Тетяни Шпак, Валентини Живко, Тетяни Дмитренко; праця інших жінок-гончарів осередку, які зуміли не тільки зберегти, а й примножити гончарні традиції краю.
501. Мензатюк З. Проскарби: (Оповідання про народні мистецтва) // Жива вода. – 2000. – №3. – С.5.
Оповідання про найдавніше мистецтво – гончарство.
502. Мироненко О. Карнавал різдвяних подарунків // Слобідський край. – 2000. – №144. – 21 грудня. – С.2.

У спорткомплексі "Політех" пройшла друга Всеукраїнська виставка-ярмарок "Карнавал різдвяних подарунків", серед яких були представлені і керамічні вироби ВАТ "Орджонікідзевський ГЗК" з м.Орджонікідзе Дніпропетровської області.

503. Міжнародний Арт-фестиваль. – К.: Совіарт, 2000. – С.48.

Подано фото керамічної скульптури мисткині із Ізмаїлу Алли Чакір "Очікуючі".

504. Міщанин В. В його руках оживала глина // Голос Зіньківщини. – 2000. – №99. – 20 грудня. – С.3.

Про гончаря-кустаря Омеляна Овер'яновича Герасименка з Малих Будищ, що на Полтавщині.

505. Міщанин В. В його руках оживала глина: (До 110-річчя з дня народження малобудищанського гончаря-мисковика О.О.Герасименка) // Музей і ХХІ сторіччя: Збірник наукових праць. – Херсон: Айлант, 2000. – С.145-148.

Про життєвий і творчий шлях малобудищанського гончаря-мисковика Омеляна Овер'яновича Герасименка.

506. Міщанин В. В Опішному знову змагаються майстри // Село Полтавське. – 2000. – №29. – 14 липня. – С.8.

Про Національний симпозіум гончарства "Опішне-2000" на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

507. Міщанин В. Від хуторів залишаються тільки спогади // Голос Зіньківщини. – 2000. – №4. – 15 січня. – С.2.

Про День хутора Хижняківка, що знаходиться на території сучасної Малобудищанської сільської ради Зіньківського району Полтавської області (осередок гончарства).

508. Міщанин В. У горно майстра підкладали снаряд // Молода громада. – 2000. – №51. – 15 грудня. – С.7.

Про гончаря з села Хижняківка, що на Полтавщині, Василя Ємця.

509. Міщанин В. Яків Риженко – видатний дослідник Полтавського краю // Голос Зіньківщини. – 2000. – №57. – 22 липня. – С.2.

Про дослідника кустарного гончарного виробництва Полтавського краю Якова Риженка.

510. Мотиль Романа. Технологія виготовлення димленої кераміки // Народознавчі зошити. – 2000. – №1. – С.126-131.

Про технологію виготовлення димленої кераміки в гончарських осередках: Гавареччині, Коломиї, Кутах, Пастирському.

511. Мотиль Р.Я. Українська димлена кераміка ХІХ-ХХ століть (Історія, типологія, художні особливості): Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. – Львів: Видання ЛАМ, 2000. – 18 с.

Мета автора дисертації полягає в тому, щоб на основі комплексного вивчення української димленої кераміки і визначення її художніх особливостей створити цілісну картину цього виду гончарства як своєрідного явища в народному мистецтві.

- 512. Мурзин В.Ю., Ролле Р., Херц В., Скорый С.А., Махортых С.В., Белозор В.П. Исследования совместной Украинско-Немецкой археологической экспедиции в 1999 г. – К., 2000. – 60 с.**

У науковий обіг вводяться матеріали розкопок і наукових розвідок, проведених археологами України і Німеччини на території городища скіфської епохи, розміщеного біля с.Більськ, на Полтавщині, і пов'язаного з ним курганного могильника в урочищі Перещепино. Серед описаних матеріалів – фрагменти ліпленого посуду та античних амфор, керамічні прясельця, глиняна цегла, фрагменти чорнолакових та сіроглиняних гончарних посудин.

- 513. На Полтавщині шанують не тільки книгу // Слово просвіти. – 2000. – 3 грудня. – С.16.**

Про виставку-продаж книг видавництва Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному "Українське Народознавство".

- 514. Нагребецька І. Не згаси вогонь холодом долонь // Урядовий кур'єр. – 2000. – №120. – 6 липня. – С.6.**

Про Полонський порцеляновий завод та про його директора Ларису Пулковську.

- 515. Назарова Р. Музей "Історії села Бузова" // Новий день. – 2000. – №22. – 27 травня. – С.8.**

Про музей села Бузова Києво-Святошинського району Київської області, в якому зберігаються предмети побуту і знаряддя праці (діжка, копистка, рушники, килимки, макітри, глечики, горщики...), фотокартки, фотокопії газет, архівні документи тощо.

- 516. Найден О. Українська народна іграшка // Українська родина. Родинний і громадський побут. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2000. – С.126-135.**

Про тематично та образно розмаїту українську керамічну іграшку, яка є справжнім багатством національної художньої культури. Згадуються відомі майстри з Опішного Гаврило Пошивайло, Олександра Селюченко, Марія Дугельна, Настя Білик-Пошивайло, які зробили значний внесок у збереження та розвитку традиційної опішненської іграшки.

- 517. Народні звичаї українців при будівництві хати // Борисенко В. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців. – К.: Унісерв, 2000. – С.167-171.**

Про використання глини в будівництві хати та печі.

- 518. Насменчук А. Колиска народних талантів // Гадяцький вісник. – 2000. – №92. – 25 листопада. – С.2.**

Про святкування 65-річчя Гадяцького державного культурно-освітнього училища імені Івана Котляревського, яке готує кваліфіковані кадри для закладів культури і мистецтва та національної школи. Навчальний процес здійснюється за такими

спеціальностями: бібліотечна справа, хореографія, народна та художня творчість, декоративно-ужиткове мистецтво (гончарство, килимарство, вишивка, писанкарство, художня обробка дерева, лозоплетіння).

519. Національний конкурс художньої кераміки "Опішне-2000" (12 липня-6 серпня 2000 року). – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 8 с.

Про умови участі в Національному конкурсі художньої кераміки, що відбувався в рамках I Національного симпозіуму гончарства «Опішне-2000» на Полтавщині, з 12 липня по 6 серпня 2000 року.

520. Національний симпозіум гончарства "Опішне-2000" // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – №23. – С.8.

Про умови проведення I Національного симпозіуму гончарства "Опішне-2000" на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, на Полтавщині.

521. Національний симпозіум гончарства "Опішне-2000": Програмні документи. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 32 с.

Подано Положення про Творчий практикум художників-керамістів (26 червня-6 серпня), Національний конкурс художньої кераміки (12 липня-6 серпня), I-й Всеукраїнський гончарський фестиваль та умови проведення Всеукраїнської наукової конференції «Українське гончарство-2000: погляд у майбутнє», які відбувалися на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

522. Національний симпозіум гончарства "Опішне-2000". Творчий практикум: Програма. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 56 с.

Подано положення про Національний конкурс художньої кераміки та Творчий практикум Національного симпозіуму гончарства «Опішне-2000»; основні відомості про учасників симпозіуму та членів журі. Перелічено найголовніші заходи творчого практикуму.

523. Неїжмак В. Розбитий горщик вітчизняної кераміки покликане "склеїти" новостворене Українське керамічне товариство // Україна молода. – 2000. – №144. – 9 серпня. – С.6.

Про проведення Установчого з'їзду Українського керамічного товариства, що відбувся в гончарській столиці України – Опішному – 4 серпня 2000 року. Новостворена громадська організація покликана об'єднати зусилля вчених, професійних мистців, народних майстрів-гончарів, фахівців промисловості, які працюють у сфері кераміки, – практично всіх лицарів правічного "глиняного ремесла".

524. Нестеренко П. Кілометри його гончарного круга // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.15.

Про творчість народного майстра-гончаря, учасника багатьох всесоюзних, всеукраїнських виставок Василя Беседіна зі Світловодська.

- 525. Нестеренко П. Ода гончареві // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.26.**

Про творчий шлях славного майстра-гончаря з Василькова Григорія Павловича Денисенка. Друкуються фото робіт мистця: "Князь Володимир", "Горнята-двійнята".

- 526. Нечитайло А.Л., Козюменко Є.В., Жеребілов С.Є. Нові пам'ятки доби енеоліту на Дону // Археологія. – 2000. – №3. – С.37-49.**

Надзвичайно цікаві різнокультурні поховальні комплекси доби енеоліту, відкриті останнім часом на Нижньому Дону, дуже важливі для синхронізації енеолітичних пам'яток півдня України, Молдови, Передкавказзя та Нижнього Поволжя, а також для розкриття динаміки процесів V-IV тис. до н.е. Подано фрагменти кераміки.

- 527. Нізельська І. Діти на фестивалі гончарів // Початкова школа. – 2000. – №7. – С.62-63.**

Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, який відбувся у квітні 2000 року в Опішному в рамках I Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".

- 528. Ніколасенко Л. Свято гоголівського краю // Село Полтавське. – 2000. – №34. – 18 серпня. – С.2.**

Згадується про опішненські макітри, глечики, горщики...

- 529. Огляд новинок з бібліотечки Піку: "Українці", книга 1, "Українське Народознавство", Опішне // Політика і культура. – 2000. – №21. – 9-15 червня. – С.44.**

У видавництві Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному "Українське Народознавство" побачила світ історико-етнографічна монографія у двох книгах "Українці" – одне з найфундаментальніших видань XX століття про український народ, його минувшину й сьогодення.

- 530. Один із нас // Україна молода. – 2000. – №92. – 24 травня. – С.7.**

Про Віктора Комаревцева – самодіяльного майстра з Опішного, який виготовляє декоративні керамічні вироби малих форм, свистунці.

- 531. Олійник В. Кошилівці-Обоз – пам'ятка світового значення // Археологія – 2000. – №2. – С.91-94.**

Про історію відкриття та археологічні дослідження трипільського поселення Кошилівці-Обоз. Найбільшу активність у вивченні поселення проявив професор зі Львова Кароль Гадачек, який протягом 1908-1912 рр. дослідив приблизно 1500 м² пам'ятки і вважав поселення центром гончарного осередку трипільсько-кукутенської культурно-історичної спільності.

- 532. Олійник Н. В Опішному не тільки глечики ліплять // Полтавська думка. – 2000. – №40. – 6 жовтня. – С.7.**

Видавництво "Українське Народознавство", яке знаходиться в Опішному, брало участь у VII Форумі видавців у Львові, у конкурсі "Книга Форуму Тисячоліття". Там була представлена книга Ігоря Пошивайла "Феноменологія гончарства", яка стала лауреатом Форуму.

533. Олійник Н. В Опішному художника мають за людину: У столиці гончарства розпочався симпозіум "Опішне-2000" // Час. – 2000. – 28 липня. – С.5.
Про I Національний симпозіум гончарства «Опішне-2000» на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.
534. Олійник Н. Вогонь творчості – невмирущий // Молода громада. – 2000. – №24. – 9 червня. – С.6.
Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, який розпочав свою роботу у квітні 2000 року в рамках I Національного симпозіуму гончарства "Опішне-2000".
535. Олійник Н. Гончарики з Опішного // Маляtko. – 2000. – №2. – С.7-8.
Розповідь про гончарське ремесло в селищі Опішному, на Полтавщині. Подано роботи учнів Колегіуму мистецтв у Опішному.
536. Олійник Н. Гончарська скарбівна // Народне мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.14-17.
Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, на базі якого проходив I Національний симпозіум гончарства «Опішне-2000».
537. Олійник Н. Гончарський храм в Опішному // Літературна Україна. – 2000. – №30. – 7 грудня. – С.5.
Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному.
538. Олійник Н. Гончарському роду нема переводу // Молода громада. – 2000. – №28. – 7 липня. – С.3.
Про I Національний симпозіум гончарства "Опішне-2000" на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.
539. Олійник Н. Де леви при двох головах... // Україна і світ сьогодні. – 2000. – №32. – 12-18 серпня. – С.14.
Про життєвий і творчий шлях гончаря з Опішного, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Василя Омеляненка.
540. Олійник Н. Де ходять леви при двох головах // Голос Зіньківщини. – 2000. – №61. – 5 серпня. – С.2.
Про життєвий і творчий шлях гончаря з Опішного, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Василя Омеляненка.
541. Олійник Н. Де ходять леви при двох головах // Молодь України. – 2000. – №102. – 8 серпня. – С.3.
Про життєвий і творчий шлях гончаря з Опішного, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Василя Омеляненка.

542. Олійник Н. З новими нагородами // *Голос Зіньківщини*. – 2000. – №77. – 4 жовтня. – С.4.
Видавництво "Українське Народнознавство", яке знаходиться в Опішному, брало участь у VII Форумі видавців у Львові, у конкурсі "Книга Форуму Тисячоліття". Там була представлена книга Ігоря Пошивайла "Феноменологія гончарства", яка була відзначена спеціальною нагородою Форуму.
543. Олійник Н. Земля обертається навколо гончарної вісі // *Освіта*. – 2000. – №42-43. – 27 вересня-4 жовтня. – С.9.
Про I Національний симпозиум гончарства "Опішне-2000", у рамках якого в Опішному відбулися I Всеукраїнський гончарський фестиваль та Установчий з'їзд Українського керамічного товариства.
544. Олійник Н. Земля обертається навколо гончарної осі // *День*. – 2000. – 23 серпня. – С.6.
Про I Національний симпозиум гончарства «Опішне-2000», який відбувся у Державному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному, на Полтавщині.
545. Олійник Н. Земля обертається навколо гончарної осі // *Освіта України*. – 2000. – №38. – 20 вересня. – С.3.
Про I Національний симпозиум гончарства «Опішне-2000», який відбувся у Державному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному, на Полтавщині.
546. Олійник Н. Земля обертається навколо гончарної осі // *Педагогічна газета*. – 2000. – №10. – С.7.
Про I Національний симпозиум гончарства «Опішне-2000», який відбувся у Державному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному, на Полтавщині.
547. Олійник Н. Земля обертається навколо гончарної осі // *Україна і світ сьогодні*. – 2000. – №36. – 11 вересня. – С.14.
Про I Національний симпозиум гончарства "Опішне-2000" на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.
548. Олійник Н. Зустрічаючи початок літа // *Голос Зіньківщини*. – 2000. – №45. – 10 червня. – С.2.
Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, який відбувся в рамках I Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".
549. Олійник Н. Його казка – то глина // *Голос Зіньківщини*. – 2000. – №43. – 24 травня. – С.4.
Про життєвий і творчий шлях опішенського гончаря з відомої родини Пошивайлів, Заслуженого майстра народної творчості України Миколу Гавриловича Пошивайла. Його керамічні твори неодноразово виставлялися на обласних, республіканських міжнародних виставках декоративно-ужиткового мистецтва. Завдяки фантазії, широкому арсеналу художньо-виражальних засобів оживають у Майстра леви, баранчики, узагальнені образи сучасників, цікаві сценки з народного життя, побутовий посуд.

- 550. Олійник Н. Його казка – то глина // Україна і світ сьогодні. – 2000. – №23. – 10-16 червня. – С.14.**

Про життєвий і творчий шлях опішненського гончаря з відомої родини Пошивайлів, Заслуженого майстра народної творчості України Миколу Гавриловича Пошивайла. Його керамічні твори неодноразово виставлялися на обласних, республіканських міжнародних виставках декоративно-ужиткового мистецтва. Завдяки фантазії, широкому арсеналу художньо-виражальних засобів оживають у Майстра леви, баранчики, узагальнені образи сучасників, цікаві сценки з народного життя, побутовий посуд.

- 551. Олійник Н. Казка із глини // Молода громада. – 2000. – №23. – 6 червня. – С.7.**

Про життєвий і творчий шлях опішненського гончаря з відомої родини Пошивайлів, Заслуженого майстра народної творчості України Миколу Гавриловича Пошивайла. Його керамічні твори неодноразово виставлялися на обласних, республіканських міжнародних виставках декоративно-ужиткового мистецтва. Завдяки фантазії, широкому арсеналу художньо-виражальних засобів оживають у Майстра леви, баранчики, узагальнені образи сучасників, цікаві сценки з народного життя, побутовий посуд.

- 552. Олійник Н. Крутиться гончарний круг... // Урядовий кур'єр. – 2000. – №159. – 2 вересня. – С.7.**

Про проведення I Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000" на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

- 553. Олійник Н. Магічні передзвони гончарських поколінь: Ювілеї моїх земляків: 27 травня – 70 років Миколі Гавриловичу Пошивайлу // Полтавська думка. – 2000. – №22. – 2 червня. – С.3.**

Про життєвий і творчий шлях опішненського гончаря з відомої родини Пошивайлів, Заслуженого майстра народної творчості України Миколу Гавриловича Пошивайла. Його керамічні твори неодноразово виставлялися на обласних, республіканських міжнародних виставках декоративно-ужиткового мистецтва. Завдяки фантазії, широкому арсеналу художньо-виражальних засобів оживають у Майстра леви, баранчики, узагальнені образи сучасників, цікаві сценки з народного життя, побутовий посуд.

- 554. Олійник Н. Ми говоримо: "До зустрічі!" // Молодь України. – 2000. – 27 червня. – С.3.**

Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, який відбувся на Полтавщині, у Державному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному.

- 555. Олійник Н. Нагорода за популяризацію вітчизняного гончарства // День. – 2000. – №181. – 6 жовтня. – С.21.**

Про конкурс "Книга Форуму Тисячоліття" в рамках VII Форуму видавців у Львові, на якому були нагороджені кращі видавництва, серед яких і видавництво "Українське Народознавство" Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

- 556. Олійник Н. Не їдьте в тридев'яте царство // Демократична Україна. – 2000. – №124. – 3 жовтня. – С.4.**

Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному та його структурні підрозділи: видавництво “Українське Народознавство”, меморіальні музеї-садиби Олександри Селюченко та родини Пошивайлів, науково-дослідницький центр, Гончарську Книгозбірню України, Національний архів українського гончарства, Аудіовізуальний фонд українського гончарства, Колегіум мистецтв у Опішному.

- 557. Олійник Н. Не їдьте в тридев'яте царство // Дзвін. – 2000. – №10. – С.110-113.**

Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному та його структурні підрозділи: видавництво “Українське Народознавство”, меморіальні музеї-садиби Олександри Селюченко та родини Пошивайлів, науково-дослідницький центр, Гончарську Книгозбірню України, Національний архів українського гончарства, Аудіовізуальний фонд українського гончарства, Колегіум мистецтв у Опішному.

- 558. Олійник Н. Не їдьте в тридев'яте царство // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – №47. – Грудень. – С.5-6.**

Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному та його структурні підрозділи: видавництво “Українське Народознавство”, меморіальні музеї-садиби Олександри Селюченко та родини Пошивайлів, науково-дослідницький центр, Гончарську Книгозбірню України, Національний архів українського гончарства, Аудіовізуальний фонд українського гончарства, Колегіум мистецтв у Опішному.

- 559. Олійник Н. Не їдьте в тридев'яте царство // Пам'ять століть. – 2000. – №4. – С.154-160.**

Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному та його структурні підрозділи: видавництво “Українське Народознавство”, меморіальні музеї-садиби Олександри Селюченко та родини Пошивайлів, науково-дослідницький центр, Гончарську Книгозбірню України, Національний архів українського гончарства, Аудіовізуальний фонд українського гончарства, Колегіум мистецтв у Опішному.

- 560. Олійник Н. Не їдьте в тридев'яте царство // Початкова школа. – 2000. – №9. – С.57-59.**

Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному та його структурні підрозділи: видавництво “Українське Народознавство”, меморіальні музеї-садиби Олександри Селюченко та родини Пошивайлів, науково-дослідницький центр, Гончарську Книгозбірню України, Національний архів українського гончарства, Аудіовізуальний фонд українського гончарства, Колегіум мистецтв у Опішному.

- 561. Олійник Н. Не святі горшки ліплять // Полтавська думка. – 2000. – №25. – 23 червня. – С.7.**

Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, який завершився в червні 2000 року в рамках I Національного симпозіуму гончарства “Опішне-2000”.

- 562. Олійник Н. Опішня скликає юні таланти // Зоря Полтавщини. – 2000. – №72-73. – 29 квітня. – С.14.**

Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, який розпочав свою роботу 14 квітня 2000 року в рамках I Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".

563. Олійник Н. Парад колективів // Молода громада. – 2000. – №17. – С.8.

Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, який розпочав свою роботу в квітні 2000 року в рамках I Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".

564. Олійник Н. Перше десятиріччя гончарського храму // Берегня. – 2000. – №2. – С.11-16.

Про десятиріччя з дня заснування Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, на Полтавщині.

565. Олійник Н. Повернення "Українців" Україні // Бібліотечний вісник. – 2000. – №1. – С.48.

У видавництві Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному "Українське Народознавство" побачила світ історико-етнографічна монографія у двох книгах "Українці" – одне з найфундаментальніших видань ХХ століття про український народ, його минувшину й сьогодення.

566. Олійник Н. Рідний дім – Колегіум мистецтв // Голос Зіньківщини. – 2000. – №38. – 17 травня. – С.3.

Про Колегіум мистецтв у Опішному, який функціонує у складі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

567. Олійник Н. Свято юних гончарів // Україна і світ сьогодні. – 2000. – №25. – 24-30 червня. – С.14.

Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, який завершив свою роботу у червні 2000 року в рамках I Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".

568. Олійник Н. Столиця українського гончарства // Київ. – 2000. – №1-2. – С.17-18.

Про десятиріччя від дня заснування Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, на Полтавщині.

569. Олійник Н. У краю глиняних гір, де відкриваються мистецькі галереї // Молода громада. – 2000. – №30. – 21 липня. – С.7.

Про відкриття Мистецької галереї в Центрі розвитку духовної культури в Опішному, де була відкрита виставка I Національного конкурсу художньої кераміки за участю провідних українських гончарів, керамістів.

570. Олійник Н. У краю глиняних гір, де відкриваються мистецькі галереї // Голос Зіньківщини. – 2000. – №60. – 2 серпня. – С.3.

Про відкриття Мистецької галереї в Центрі розвитку духовної культури в Опішному, де була відкрита виставка I Національного конкурсу художньої кераміки за участю провідних українських гончарів, керамістів.

- 571. Олійник Н. Фестивальна весна в Опішні // Голос Зіньківщини. – 2000. – №80. – 29 квітня. – С.9.**
Про І Всеукраїнський гончарський фестиваль, який розпочав свою роботу в квітні 2000 року в рамках І Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".
- 572. Олійник Н. Фестивальна весна в Опішні // Урядовий кур'єр. – 2000. – №80. – 29 квітня. – С.9.**
Про І Всеукраїнський гончарський фестиваль, який розпочав свою роботу в квітні 2000 року в рамках І Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".
- 573. Олійник Н. Хай від першого до другого буде тільки "До зустрічі!" // Голос України. – 2000. – №116. – 4 липня. – С.16.**
Про І Всеукраїнський гончарський фестиваль, який завершив свою роботу в червні 2000 року в рамках І Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".
- 574. Олійник Н. Чому літо в Опішному особливе // Зоря Полтавщини. – 2000. – №106. – 5 липня. – С.3.**
Про І Національний симпозиум гончарства "Опішне-2000" на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному на Полтавщині.
- 575. Олійник Н. Чому літо в Опішному особливе // Полтавська думка. – 2000. – №27. – 7 липня. – С.2.**
Про І Національний симпозиум гончарства "Опішне-2000" на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, на Полтавщині.
- 576. Олійник Н. Чому літо на благословенній землі є особливим // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – №47. – Грудень. – С.5.**
Про Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, на базі якого проводяться симпозиуми гончарства. У них беруть участь художники-керамісти та майстри-гончарі з Києва, Львова, Луцька, Запоріжжя, Полтави, Косова, Ужгорода, Харкова, Чернівців, Черкас, Миргорода, Опішного та інших міст України.
- 577. Онищенко В. Бубнівка-2000 // Народне мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.46-47.**
Про симпозиум-практикум «Бубнівка-2000» в Бубнівці, на Вінниччині. Звітували учасники симпозиуму декоративними панно, гончарними виробами та дерев'яною скульптурою.
- 578. Опрышко И.Н. Трещиностойкие горячепрессованные материалы из модифицированных SiC порошков // Международная научно-техническая конференция «Эффективные огнеупоры на рубеже XXI столетия» (25-26 апреля 2000 года, Харьков): Тезисы докладов. – Харьков, 2000. – С.33-34.**
Про один із найважливіших показників конструкційної кераміки – тріщиностійкість, яка залежить від однорідності структури матеріалу.
- 579. Павлова Т. Олександр Бабак. Опішня – пленер: 17.02.2000 р. // Галерея. – 2000. – №3-4. – С.10.**
Про мистців Тамару та Олександра Бабаків з Києва, які також виготовляють керамічні твори.

580. Падерно Ю.Б., Падерно В.Н., Филиппов В.Б. Направленно-закристаллизованные керамические волокнисто-упрочненные боридные композиты // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №11. – С.2-7.

Про одержання матеріалів на основі гексаборидів різкоземельних металів шляхом направленої кристалізації сплавів евтектичного складу з використанням в якості армуючого компоненту дибаридів перехідних металів, що дозволило сформувати новий клас композиційних самоармованих керамічних матеріалів.

581. Палейчук В.С., Крупа В.А., Ткач В.В. Особенности сушки строительной керамики с использованием отработанных СОЖ // Стекло и керамика. – 2000. – №3. – С.23-25.

На основі вивчення основних фізико-хімічних процесів, що відбуваються в системі глина – вода – поверхнево-активні речовини, показано можливість використання мастильно-охолоджуючих рідин у виробництві будівельної кераміки без суттєвих змін технологічного процесу. При цьому досягається скорочення тривалості сушіння, економія теплової енергії, зменшення браку.

582. Парфенюк А.С., Веретельник С.П., Костина Е.Д., Алексеева О.Е., Комбаров А.П., Лукашенко А.Д., Котенко Н.С. Обобщение опыта сооружения и результатов эксплуатации крупноблочной кладки коксовых батарей из огнеупорного бетона // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №2. – С.46-50.

Узагальнено результати багаторічної експлуатації перших коксових батарей із великих вогнетривких бетонних блоків. Показано достоїнства великоблочної кладки, наведено аналіз її технічного стану і подано нові технічні рішення, спрямовані на вдосконалення матеріалів і конструкцій, підвищення техніко-економічних характеристик і продовження ресурсу.

583. Пархоменко Е. Казак на глиняных ногах // Место встречи. – 2000. – Вып.26. – 28 июня. – С.1.

Автор ділиться враженнями від подорожі до Опішного – знаменитої столиці українського гончарства.

584. Пелых А.А. Прогрессивный процесс изготовления длинномерных изделий трубчатой электрокерамики // Стекло и керамика. – 2000. – №6. – С.32-34.

Розглянуто технологічну поточно-механізовану лінію виготовлення довгомірних порожнистих виробів трубчатой електрокераміки. Лінія складається з автоматизованого комплексу для формування та сушіння трубок, блоку глазурування, модуля випалювання та відрізного верстата. Впровадження лінії дозволяє автоматизувати трудомісткі операції формування, сушіння, глазурування та випалювання.

585. Пєршин М. Почалося відродження Святоуспенського кафедрального собору // Цілком відверто. – 2000. – №27. – 6 липня. – С.1-2.

При проведенні в місті Полтава земляних робіт для побудови Святоуспенського кафедрального собору було знайдено уламки різного глиняного посуду. Ці знахідки зображені на фото.

586. Петленко Н. Це дивне диво – порцеляна // Сумщина. – 2000. – №82. – 26 липня. – С.3.
Про Сумський фарфоровий завод.
587. Петренко Ю.М., Беломеря Н.И., Москаленко В.Ф. Исследование спекаемости пыли шамотно-каолинового производства с целью ее утилизации // Сборник научных трудов ДонГТУ. Серия: Химия и химическая технология. – Донецк: ДонГТУ, 2000. – Вып.13. – С.153-156.
У роботі представлено результати дослідження спікання відходів пилу шамотно-каолинового виробництва з добавками глин Никифорівського і Часов'ярського родовищ та відсіву перліту і граніту.
588. Пилипчатин Л.Д. Спекание шамотно-каолиновых масс с тугоплавкой глиной // Стекло и керамика. – 2000. – №6. – С.25-27.
Показано, що для інтенсифікації спікання шамотно-каолинових мас вогнетривкі легкостіаючі пластичні глини слід замінити тугоплавою глиною. Наведено рекомендації щодо вибору способу підготовки та введення в масу зазначеної добавки. Розроблена технологія апробована в дослідно-промислових умовах.
589. Питак Н.В. Эффективные огнеупоры на рубеже XXI столетия // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №8. – С.59-60.
25-26 квітня 2000 року в м.Харкові, у ВАТ "УкрНДІВ ім.А.С.Бережного" відбулася Міжнародна науково-технічна конференція на тему "Ефективні вогнетриви на межі XXI століття". У конференції взяли участь представники академічних науково-дослідних інститутів, навчальних академій, університетів, промислових вогнетривких, металургійних та інших підприємств. Було розглянуто ряд проблем, обговорено питання метрологічного забезпечення вогнетривких підприємств, а також стандартизації вогнетривкої сировини і виробів.
590. Підгора В. Культурний характер творення // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – 48-49.
Про творчість художника-кераміста Володимира Онищенка. Друкується фото керамічних робіт художника "Материнство", "Материнство-1", "У надії", "Чаша", "Сім'я".
591. Підгора В. Михайло Горловий // Образотворче мистецтво. – 2000. – №.1-2. – С.79.
Про Михайла Горлового – художника монументальної керамічної скульптури з Києва. Він створив "Монумент Трипільської культури" у вигляді тригранного стовпа з рельєфами та чотиригранний, пірамідальної форми пам'ятник "Джерела українського народу". Подано фото його робіт із шамоту.
592. Подольська О. Чи має майбутнє кераміка Гавареччини? // Урядовий кур'єр. – 2000. – №142. – 5 серпня. – С.7.
Про традиції і проблеми древнього ремесла – гаварецьку димлену кераміку.

593. Полін С.В., Ковальов М.В., Чередніченко М.М. Про датування Бердянського кургану (за керамічними матеріалами) // *Археологія*. – 2000. – №1. – С.94-112.
Описано й проаналізовано унікальний для Скіфії набір грецької кераміки IV ст. до н.е., знайдений у скіфському "царському" кургані біля Бердянська Запорізької області.
594. Пошивайло І. Гончарство: міфопоетична й символіко-культува функціональність // *Символ, миф, обряд: традиции и современность: Материалы международной научной конференции 30.XI–2.XII*. – К., 2000. – Ч.2. – С.5-7.
Про дослідження семіотичного статусу гончарства.
595. Пошивайло І. Нетлінна скарбниця: До питання створення Українського центру народної культури // *Українська культура*. – 2000. – №1. – С.24-25.
Про шлях, що пройшов культурно-мистецький осередок від хатнього музею Івана Гончара до Українського центру народної культури.
596. Пошивайло І. Освячені глиною // *Народне мистецтво*. – 2000. – №1-2. – С.2-4.
Про життєвий і творчий шлях відомих народних майстрів-гончарів з Опішного, незабутнього подружжя Пошивайлів – Явдохи та Гаврила. Вони доповнювали одне одного, мов дві половини Єдиного. І чи не це були крила їхньої творчості, їхнього натхнення, їхньої любові до глини і до людей? Подано фото Явдохи і Гаврила Пошивайлів у хатньому музеї, також є фото їхніх творів.
597. Пошивайло І. Символізм української орнаментики // *Образотворче мистецтво*. – 2000. – №3-4. – С.12-15.
Про важливість дослідження знаковості орнаментики гончарних виробів.
598. Пошивайло І. Скарби українського гончарства із збірки Івана Гончара // *Air Ukraine*. – 2000. – Осінь. – С.19-23.
Про Івана Гончара – видатного культурного та громадського діяча, скульптора, живописця, графіка, народознавця, колекціонера, народного художника України, Лауреата Державної премії України імені Тараса Шевченка. Про його музей, колекції, серед яких – керамічні вироби з усіх областей України: глечики, вази, миски, ринки, барильця, кухлі, куманці.
599. Пошивайло І. Феноменологія гончарства: Семіотико-етнологічні аспекти. – *Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 432 с.: іл.*
У монографії висвітлюються семіотико-етнологічні аспекти гончарства. Це перше в українській науці комплексне дослідження світового гончарства як полісемантичного комплексу культурних знаків. На основі широких загальнокультурних узагальнень, вивчення численних писемних джерел, пам'яток культури та археологічних знахідок, автор з'ясовує ступінь проникнення первісної людини в таїну світобудови, реконструює сакральні функції гончарства в традиційно-побутовій культурі різних етносів.
600. Пошивайло-Марченко Т. Звитяга одного життя. Музей Івана Гончара: На сторожі національних святинь // *Народне мистецтво*. – 2000. – №1-2. – С.5-7.

Про подвигницьке життя Івана Макаровича Гончара – Народного художника України, Заслуженого діяча культури України, лауреата Державної премії України імені Тараса Шевченка, та про музей, заснований у Києві на основі його приватної колекції. Подано фото керамічних робіт: “Тиквастий глечик”, “Ведмедик для меду”.

- 601. Пошивайло Олександр. Гончарська столиця України: Видавництво “Українське Народознавство”. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 72 с.**

Книга доктора історичних наук Олександра Пошивайла розповідає про гончарську столицю України – Опішне, історію заснування та розгортання діяльності одного з найповажніших видавництв України – “Українське Народознавство”, про його творчий колектив, здобутки і плани на майбутнє.

- 602. Пошивайло Олександр. Гончарська столиця України: по українськи “Опішне”, а не “Опішня”. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 24 с.**

Дослідження доктора історичних наук Олександра Пошивайла порушує проблему уточнення назви містечка на Полтавщині, яке вже впродовж кількох століть є одним з наймогутніших центрів художньої культури українців, загальною назвою гончарською столицею України, своєрідним символом українського народного мистецтва.

- 603. [Пошивайло Олександр]. II Національний симпозіум гончарства “Опішне-2001”: Програмні документи. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 48 с.**

Подано Положення про II Всеукраїнський гончарський фестиваль (1 січня-10 червня 2001 року), Міжнародний творчий практикум художників-керамістів (25 червня-5 серпня 2001 року), II Національний конкурс художньої кераміки (2 серпня-14 жовтня 2001 року) та умови проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Відродження визначних центрів народного мистецтва України: блеф романтиків чи прогноз аналітиків?» (30 липня-3 серпня 2001 року, що відбудеться в рамках II Національного симпозіуму гончарства «Опішне-2001» на Полтавщині.

- 604. Пошивайло Олександр. Опішне – гончарська столиця України. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 60 с.**

Книга про велич і духовні надбання одного із наймогутніших і найславетніших центрів культурної самобутності українців – містечка Опішнього, що на Полтавщині, знаного в світах як гончарська столиця України.

- 605. Пошивайло Олександр. Опішня – “Корінф і Афіни української кераміки” // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – №47. – Грудень. – С.1.**

Про гончарську столицю України – Опішне, що на Полтавщині.

- 606. Пошивайло Олександр. Повертаймо собі своє! По українськи “Опішне”, а не “Опішня” // Голос Зінківщини. – 2000. – №25. – 29 березня. – С.3.**

Дослідження доктора історичних наук Олександра Пошивайла порушує проблему уточнення назви містечка на Полтавщині, яке вже впродовж кількох століть є одним із наймогутніших центрів художньої культури українців, загальною назвою столицю українського гончарства, своєрідним етнічним символом народного мистецтва.

Нині, за офіційною нормою, назва поселення пишеться як "Опішня" (російською мовою "Опошня"). Автор публікує численні документи, які підтверджують, що етнотопонім є форма із закінченням на "е", а тому по-українськи слід писати "Опішне".

- 607. [Пошивайло Олесь]. Положення про Інститут керамології – відділення Інституту народознавства Національної академії наук України. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 20 с.**

Про основні положення, мету і завдання, основні напрямки діяльності, організаційну структуру та штатний розпис, керівництво, планування і звітність, майно і кошти Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України.

- 608. Пошивайло Олесь. Українські пріоритети в світовій керамології на межі тисячоліть // Пошивайло Ігор. Феноменологія гончарства: Семіотико-етнологічні аспекти. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – С.22-29.**

Робиться аналіз здобутків автора "Феноменологія гончарства". Автор переднього слова вважає, що ця книга є досягненням не лише вітчизняної, а й світової керамологічної думки, оскільки систематизує, узагальнює і аналізує всі наші попередні знання про традиційне гончарство.

- 609. Пошивайло Олесь. Українські пріоритети в світовій керамології // Образотворче мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.85.**

Про книгу Ігоря Пошивайла "Феноменологія гончарства". У монографії висвітлюються семіотико-етнологічні аспекти гончарства. Це перше в українській науці комплексне дослідження світового гончарства як полісемантичного комплексу культурних знаків.

- 610. Пошивайло С. Доля гончаря // Голос Зіньківщини. – 2000. – №3. – 12 січня. – С.3.**

Про майстра-гончаря Володимира Нікітченка з Опішного, на Полтавщині.

- 611. Правденко О. Наукова конференція в Опішні // Голос Зіньківщини. – 2000. – №64. – 16 серпня. – С.4.**

У рамках I Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000" в Опішному відбулася Всеукраїнська наукова конференція "Українське гончарство-2000: погляд у майбутнє", присвячена різноманітним проблемам вітчизняного та світового гончарства від давнини до сьогодення.

- 612. Правічне мистецтво кераміки // Нова альтернатива. – 2000. – №1. – 2 березня. – С.10.**

Про проведення на базі Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному I Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".

- 613. Примаченко В.В., Мартыненко В.В., Смерин Ю.А., Карякина Э.Л. Исследования гидроксида магния из бишофита Восточно-Полтавского месторождения и полученного из него периклаза // Огнеупоры и техническая керамика.— 2000. – №4. – С.3-7.**

Проведено комплексні дослідження хімічного складу і структури гідроксиду магнію, одержаного з бішофіту Східно-Полтавського родовища. Із цього матеріалу одержано спечений і плавлений периклаз, характерний високим ступенем чистоти і щільності. З використанням методу електронної мікроскопії досліджений механізм формування кристалічної структури і міжзернистих контактів як у плавленому, так і в спеченому периклазі. Одержаний периклаз може бути використаний для виготовлення високоякісних магnezіальних вогнетривів.

- 614. Прутцков Д.В., Троян В.Д., Малышев И.П., Шаповалова Т.Ф., Шарапова В.В. Синтез муллита из шлама нормального электрокорунда и каолина // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №10. – С.13-17.**

Вивчено фазові перетворення шлама нормального електрокорунду при нагріванні на повітрі і його високотемпературна взаємодія з каоліном у нерухомому і пересипаючому шарах. Обов'язковою умовою одержання мулиту є попереднє окислення нижчих оксидів титану, які є в шламi. Детально проаналізовані властивості отриманого мулиту і залишкового скла. Муліт має нестехіометричний склад і утворює тверді розчини з оксидами титану і заліза. Висловлено припущення, що їх інтенсифікуюча дія при синтезі зумовлена зниженням ними в'язкості алюмосилікатного розплаву.

- 615. Прядка В. Вічне і молоде в мистецтві Аки Перейми // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.50-52.**

Про яскраву творчу особистість Аки Перейми, яка виявила себе в різних видах мистецтва: малярстві, графіці, скульптурі, кераміці. Близько 30 її художніх виставок з успіхом демонструвалися в різних містах України. У мистецтві розпису кераміки найбільше проявляється оригінальність художніх можливостей мисткині. Її розпис схожий на трипільський і червоно-лощений грецький. Подано фото робіт художниці.

- 616. Прядка В. Всеукраїнська виставка «Народне мистецтво-2000» // Народне мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.5-7.**

Про Всеукраїнську виставку «Народне мистецтво – 2000», яка проходила в Національному виставковому центрі «Український дім». Тут були представлені твори провідних майстрів і художників із багатьох областей України. Справжній дивосвіт опішненської фігурної пластики показали лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка Василь Омеляненко та Михайло Китриш, а також Григорій Денисенко з Василькова; гончарний посуд уперше показав Микола Токаренко з с.Царівки, що на Житомирщині, а також Віктор Андрощук з Рівненщини, Микола Поляков, Володимир Кусик з Луцька та багато інших.

- 617. Романець Т. Яків Падалка. Доля гончаря. – К.: Видавн. Дім «Соборна Україна», 1999. – 112 с.; 28 іл. (серія «Духовне надбання України») // АНТ. – 2000. – №4-6. – С.127-128.**

Рецензія на книгу гончаря Якова Падалки «Доля гончаря», що побачила світ у 1999 році, у Видавничому домі «Соборна Україна». «Це цікава, захоплююча й повчальна розповідь-осмислення народного майстра-художника Якова Падалки не лише власної творчості, а й своєї людської долі, високого покликання» – вважає автор статті.

- 618. Російсько-український словник силікатних термінів /За ред. Й.М.Яцишина. – Львів: Видавництво Державного університету «Львівська політехніка», 2000. – 168 с.**

Словник містить найпоширеніші терміни з хімічної технології скла, кераміки та зв'язних речовин, а також суміжних галузей.

- 619. Саварчук П. Від традиції до самотутності пластики // Образотворче мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.90-91.**

Про творчість Володимира Онищенка – художника-кераміста з м.Києва. Йдеться про скульптуру, формовиращення якої простежується від архаїки, праформ трипільської культури. Подано фото робіт художника «Материнство», «Пам'ять», «Сім'я».

- 620. Саєнко Н. Сосячний шлях Олександра Саєнка // Народне мистецтво. – 200. – №1-2. – С.18-21.**

Про творчість видатного майстра, багатогранного мистця, у доробку якого понад 500 творів: виконані мозаїчним набором соломкою монументальні панно, гобелени, вибійки, живопис, графіка, кераміка. Подано фото твору художника “Гончар”.

- 621. Саннікова Любов. Благослови, мати // Народне мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.50-51.**

Про місію України як центру сучасного вузла світової культури. На підтвердження цього автор робить огляд книги «Благослови, Мати» Докіт Гуменної та монографії українського вченого В.М.Даниленка «Космогонія первісного суспільства».

Подано малюнки: «Венера палеоліту» та глиняний посуд лінійно-стрічкової археологічної культури.

- 622. Самарський В.Б. До питання про минуле та сучасність керамічного мистецтва Херсонщини // Музей ХХІ сторіччя: Збірник наукових праць. – Херсон: Айлант, 2000. – С.143-144.**

Про керамічне виробництво Херсонської області. На початку ХХ ст. на території сучасної Херсонської області існувало кілька більш-менш значних осередків гончарства: Велика Лепетиха, Велика Олександрівка, Верхній Рогачик, Рибальче (Голопристанський район), Станіслав (Білозерський район). Згадуються імена сучасних керамістів з Херсонщини Н.Гіпс (Велика Лепетиха), Р.Царенко (Херсон), С.Вязловський (Херсон).

- 623. Самарський В. Гончарний промисел Одеського повіту Херсонської губернії у другій половині ХІХ століття // Південний архів: Збірник наукових праць. Історичні науки. – Херсон: Айлант, 2000. – Вип.3. – С.52-59.**

Темою статті є аналіз гончарного виробництва одного з південних регіонів України, а саме гончарства Одеського повіту колишньої Херсонської губернії.

- 624. Самарський В. Гончарство на Василівщині // Запорізька правда. – 2000. – №9. – 25 січня. – С.6.**

Про гончарство Василівського району Запорізької області.

625. Свято українського менталітету в Сорочинцях // День. – 2000. – №150. – 19 серпня. – С.5.

Фоторепортаж Леоніда Бакка та Сергія Циганкова із Сорочинського ярмарку. На одному з фото зображена опішненська майстриня Галина Пацула за гончарним кругом.

626. Селівачов М. Музею народної архітектури та побуту України – тридцять років // АНТ. – 2000. – №4-6. – С.82-84.

Про ювілейні заходи до тридцятилітнього ювілею Музею народної архітектури та побуту України. У міжнародній науковій конференції “Дослідження, збереження, популяризація пам’яток народної культури” взяли участь науковці з Києва, Львова, Опішного та майже всіх областей України, а також гості з Вірменії, Македонії, Росії, Словаччини.

627. Селівачов М. Петро Гончар, Олександр Мельник, Володимир Онищенко. “Барви творчості”, галерея “Лавра”, 24-31 серпня 1999 // АНТ. – 2000. – №4-6. – С.31.

Рецензія на виставку робіт живописця Петра Гончара, монументаліста Олександра Мельника, кераміста Володимира Онищенка «Барви творчості», яка проходила у Києві, в галереї «Лавра», 24-31 серпня 1999 року.

Автор статті зазначає, що кераміка Володимира Онищенка живиться дохристиянською архаїкою, в першу чергу, трипільською.

628. Семченко Г.Д. Вступайте в Украинское керамическое общество // Семченко Г.Д. Конструкционная керамика и огнеупоры. – Х.: Штрих, 2000. – С.244-247.

Про Установчий з’їзд Українського керамічного товариства, який відбувся 4 серпня 2000 року в гончарській столиці України – Опішному Полтавської області. Подано фото учасників Установчого з’їзду та ін.

629. Семченко Г.Д. Конструкционная керамика и огнеупоры. – Х.: Штрих, 2000. – 304 с.

У монографії відображено найважливіші досягнення лабораторії конструкційної кераміки і вогнетривів Харківського державного політехнічного університету в області створення жаростійких матеріалів, термостійких вогнетривів і конструкційної кераміки з використанням ПАР і золь-гель процесу. В книзі подано дані про вчених, які очолювали лабораторію, а також про внесок співробітників у розвиток теоретичних і прикладних досліджень в області вогнетривів і конструкційної кераміки, а також бібліографію наукових праць лабораторії. Книга розрахована на широке коло спеціалістів, наукових та інженерно-технічних працівників. Вона може бути навчальним посібником для аспірантів і студентів старших курсів, які спеціалізуються в області технології тугоплавких силікатних матеріалів.

630. Семченко Г.Д. Часть II. Теоретические основы низкотемпературного синтеза SiC из гелей и практическая реализация этого процесса в технологии керамики и огнеупоров. 4. Механизм фазообразования в массах системы $Al_2O_3-SiC-Si-ПЕК-ЭТС-H_3BO_4$

при производстве корундографитовых огнеупоров // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №7. – С.10-18.

Наведено результати досліджень фазового складу і структури корундографітових матеріалів на комбінованій пекоетилсилікатній зв'язці з домішкою V_2O_5 . Запропоновано механізм утворення β -SiC в масах на основі корунду, карбїду кремнію, графіту і добавки кремнію при використанні комбінованої зв'язки. Екологічні проблеми використання пеку і етилсилікату в складі зв'язок вирішуються шляхом залучення продуктів деструкції зелю і коксування пеку в реакції низькотемпературного синтезу безкисневих сполук, у першу чергу β -SiC.

631. Семченко Г.Д., Опришко И.Н., Анголенко Л.А. Часть II. Теоретические основы низкотемпературного синтеза SiC из гелей и практическая реализация этого процесса в технологии керамики и огнеупоров. 3. Фазообразование при горячем прессовании модифицированных порошков карбида кремния и их смесей со спекающими добавками, структура и свойства материалов // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №1. – С.16-23.

Наведено результати досліджень впливу підготовки шихт із модифікованих порошків і спікаючих домішок на рівномірність їх розподілу в матриці, спікання, структуру, фазовий склад і властивості карбїдкремнієвих матеріалів, одержаних гарячим пресуванням. Можливість регулювання процесів утворення внутрішніх і поверхневих дефектів зерен SiC, дефектності структури кристалів SiC, синтезу зародків зміцнюючих фаз при модифікуванні порошків елементарноорганічними речовинами дозволяє керувати співвідношенням склад–структура–властивості, дає можливість одержати міцні і тріщиностійкі карбїдкремнієві матеріали. Наявність зародків β -SiC і модифікованих порошків сприяє одержанню високоміцного і тріщиностійкого матеріалу (не менше $6.5 \text{ МПа} \cdot \text{м}^{0.5}$).

632. Семченко Г.Д., Опришко І.М., Старолат О.Є., Анголенко Л.А., Калин В.В., Вернігора К.П. Новітні технології тріщиностійкої конструкційної кераміки на основі порошків безкисневих сполук для машинобудування // Проблемы создания новых машин и технологий: Научные труды Кременчугского государственного политехнического института. – Кременчуг: КГПИ, 2000. – Вип.1 (8). – С.400-403.

На кафедрі технології кераміки, вогнетривів, скла та емалей ХДПУ розроблено технології тріщиностійкої машинобудівної кераміки, одержаної методом гарячого пресування, реакційного спікання та керамічних методів на основі порошків безкисневих сполук, модифікованих елементарноорганічними речовинами в процесі їх здібнення. Залежно від поєднання способів підготовки шихт порошків безкисневих сполук, спікаючих та модифікуючих елементорганічних добавок, методів спікання можна одержувати конструкційні матеріали на основі SiC й Si_3N_4 із заданою структурою та властивостями, які відповідають вимогам машинобудування.

633. Семченко Г.Д., Старолат Е.Е. Особенности формирования структуры литой нитридной кремниевой керамики на модифицированном золь-гель связующем // Международная научно-техническая конференция «Эффективные огнеупоры на рубеже XXI

столетия» (25-26 апреля 2000 года, Харьков): Тезисы докладов. – Харьков, 2000. – С.35-36.

Про створення технології одержання виробів складної конфігурації на основі Si_3N_4 високими фізико-механічними властивостями.

635. [Серед книг] // Народне мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.17.

Про книгу видатного майстра народної кераміки Якова Падалки «Доля гончаря». У рубриці «Серед книг» також вміщена книжкова полицка, де зібрані книги видавництва «Українське Народознавство» з проблем гончарства.

634. Серед книг. Пошивайло І. «Феноменологія гончарства» // Народне мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.60.

Про книгу Ігоря Пошивайла «Феноменологія гончарства».

636. Сержант Л. Від ремесла до мистецтва // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.30-31.

Про творчість одного з найталановитіших керамістів середини ХХ століття, Заслуженого майстра народної творчості УРСР Омеляна Савелійовича Железняка. Друкується фото робіт художника.

637. Сидоренко О.В., Коваленко О.В. Деякі риси матеріальної культури навколорубенських слобід XVII-XVIII ст. (за матеріалами хутора Острів) // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – №1-2. – С.84-89.

Публікуються знахідки XVII-XVIII ст. з хутора Острів біля с.Засулля Лубенського району Полтавської області. Подано матеріали керамічного виробництва, які доповнюють відомості про матеріальну і духовну культуру приміських сіл і хуторів Посулля пізньосередньовічного періоду. Серед описаних речей – люльки, посудина-монетка та інші керамічні вироби.

638. Сикало М. Німецькі друзі вивчають український спосіб життя // Молода громада. – 2000. – №35. – 25 серпня. – С.2.

Про відвідування Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному юнаками та дівчатами з Німеччини.

639. Скородумова О.Б., Гончаренко Я.Н., Колесниченко Л.П., Руденко Л.В. Термическое превращение этилсиликатных гелей в технологии кремнеземистых наполнителей стоматологических пластмасс // Вестник ХГПУ. – Харьков, 2000. – Вып.123. – С.81-84.

За допомогою термографічного методу аналізу вивчено процеси термодеструкції гелей на основі гідролізатів із різним співвідношенням ЕТС/вода. Показано, що утворення клатратів води при термообробці гелей сприяє синтезу опалу, наявність якого в порошок значно знижує його світлозаломлення.

640. Скородумова О.Б., Гончаренко Я.Н., Семченко Г.Д., Толстой В.С. Измельчение кремнеземистых порошков с «золь-гель» предисторией // Вестник ХГПУ. – 2000. – Вып.105. – С.12-16.

Про вплив ступеня кристалічності кремнеземистого керамічного порошку із «золь-гель» передісторією на його здрібнення. Зроблено висновки про причини утворення агрегації в цих порошках та розроблено шляхи її запобігання. Показано можливість одержання високодисперсних кремнеземистих порошоків з гелів за безпомеловою технологією.

- 641. Скородумова О.Б., Семченко Г.Д., Нейковский С.И. Взаимосвязь процессов фазообразования в ультратонких порошках системы $3Al_2O_3 \cdot 2SiO_2 - ZrO_2$ и гелеобразования в золях этилсиликат-водорастворимые соли алюминия и циркония // Сборник научных трудов ОАО «УкрНИИогнеупоров им.А.С.Бережного». – Харьков: Каравелла, 2000. – №100. – С.95-100.**

Про ультратонкі порошки із «золь-гель» передісторією, які використовуються останнім часом в якості початкової сировини для оксидної конструкційної кераміки. Прослідковано взаємозв'язок процесів фазоутворення в золях системи етилсиликат – хлористі солі алюмінію і цирконію. Показано, що однорідність гелю, необхідна для синтезу чистих мулітоцирконієвих порошоків, забезпечується проходженням паралельних і послідовних процесів поліконденсації, оляції і оксоляції.

- 642. Слобожанська цегла отримала нагороду за високу якість // Урядовий кур'єр. – 2000. – №102. – 7 червня. – С.13.**

Про налагодження виробництва високоякісної конкурентноспроможної лицевої цегли в компанії “Слобожанська будівельна кераміка” (с.Плавищине Роменського району Сумської області).

- 643. Сміленко А.Т., Козловський А.О. Періодизація середньовічних поселень Лівобережжя гирла Дунаю // Археологія. – 2000. – №4. – С.19-33.**

На підставі польових досліджень 1980-х років визначено 3 періоди існування поселень на Лівобережжі гирла Дунаю з певними етнокультурними особливостями, що відображають заселення регіону у VIII-поч.ХІ ст. Подано описи керамічних матеріалів, характерних для кожного періоду, фото керамічного посуду IX-X ст.

- 644. Сноповський М. І меблі, і до меблів // Слобідський край. – 2000. – №111. – 5 жовтня. – С.1.**

Подано фото робіт майстра керамічних виробів зі Львова Г.Я.Романів.

- 645. Спанатій Л.С. Деякі назви орнаментатії гончарських виробів Миколаївщини // Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження. III Миколаївська обласна краєзнавча конференція. – Миколаїв: Атол, 2000. – С.352-357.**

Розглянуто терміни гончарської орнаментатії Миколаївщини, які до певної міри споріднені з назвами інших осередків України, зокрема Полтавщини, Київщини, Чернігівщини, Поділля тощо. Подано історію назв гончарського орнаменту взагалі, зокрема в степових говірках.

- 646. Спанатій Л.С. Лексика черкаських гончарів // Лінгвогеографія Черкащини: Збірник матеріалів міжвузівської науково-практичної конференції. – Умань, 25-26 травня 2000 р. /Редкол. В.Г.Кузь та ін. – К.: Знання, 2000. – С.16-18.**

Пропонуються діалектні матеріали, які можуть дати нову лінгвістичну та лінгвогеографічну інформацію для вивчення лексичного рівня говірок Черкащини, а також послужити поштовхом для більш ґрунтовного дослідження гончарської термінології даного ареалу.

- 647. Спанатій Л.С. Лінгвогеографічний аспект дослідження деяких назв знярядь праці українських гончарів // Актуальні проблеми історії та культури України: Збірник наукових праць у 2-х частинах. – Миколаїв-Одеса, 2000. – Ч.1. – С.78-92.**

Відображено синхронну ареальну проєкцію лексики, пов'язаної з гончарством, у говірках української мови.

- 648. Стадник С. Національний симпозиум гончарства "Опішне-2000" // Початкова освіта. – 2000. – №42. – Листопад. – С.7.**

Про I Всеукраїнський гончарський фестиваль, що відбувся в Опішному в рамках Національного симпозиуму гончарства "Опішне-2000".

- 649. Статут Українського керамічного товариства (УКТ). – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 16 с.**

- 650. Степанов Н. Семейний портрет в интерьере // Юг. – 2000. – 18 марта. – С.6.**

Про сімейну виставку талановитої родини скульптора Олега Новаєва, керамістки Ольги Єгорової-Новаєвої і молодшої художниці Яни Єгорової, яка відкрилася в лютому 2000 року, в Одесі, у виставковій залі «Українська скарбниця». Автор статті проводить паралель між творчістю відомої майстрині з Одеси Ольги Шиян: їхні роботи ріднять органічність, камерність, теплота.

- 651. Супруненко В. Гончарі // Чумацький шлях. – 2000. – №1. – С.20-21.**

Згадується про гончарний центр — Опішне, де виготовлялися миски, полумиски, горщики, глечики, макітри, куклі, дитячі іграшки і декоративні кахлі. Подано фото Михайла Китриша – гончаря, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка з Опішного; декоративна скульптура "Козаки співають" Миколи Пошивайла – гончаря, Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Нечуя-Левицького; декоративна скульптура "Український світ" мистця Олега Перця з Полтави, гончаря Олександра Шкурпели з Опішного, гончарівни Насті Білик-Пошивайло з Опішного.

- 652. Супруненко О.Б., Терпиловський Р.В. Пізньозарубинецьке поселення на території Більського городища // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – №1-2. – С.70-76.**

Публікуються матеріали досліджень першого з виявлених на території Більського городища, у Котелевському районі Полтавської області, пізньозарубинецького поселення в урочищі Озеро, яке відноситься до старожитностей ранньоримського часу I-II ст. н.е. Серед описаних речей – фрагменти ґруболіпленої кераміки.

- 653. Супруненко О. Зооморфна статуетка з Малої Перещипини // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – №1-2. – С.130.**

Про добірку кераміки скіфського часу з околиць с.Мала Перещипина Новосанжарського району, з колекції Чорнухинського історико-краєзнавчого музею (сmt. Чорнухи Полтавської області). З-поміж фрагментів кераміки на увагу заслуговує уламок стилізованої ліпленої статуетки бика.

- 654. Тарас Левків. Кераміка. Графіка. Інтарсія: Каталог. – Львів: Видавничий дім, 2000. – 26 с.**

Про життєвий і творчий шлях відомого львівського художника-кераміста Тараса Левківа, чиї керамічні твори відзначаються складним і оригінальним поєднанням історичної традиції і сучасності.

- 655. Творчий звіт майстра // Урядовий кур'єр. – 2000. – №119. – 5 липня. – С.2.**

Про персональну виставку одного з кращих українських художників-керамістів сучасності, Заслуженого діяча мистецтв України Тараса Левківа, що відбулася в Національному музеї у Львові.

- 656. Творчий практикум Національного симпозиуму гончарства «Опішне-2000» (26 червня-6 серпня 2000 року). – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 8 с.**

- 657. Тимків Б. Давньогалицькі художні ремесла XII-XV ст. // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.56-57.**

Про культурну спадщину Галицько-Волинської держави періоду розквіту архітектури, живопису, художньої обробки металу, дерева, кістки, рогу, гутництва, гончарства тощо. Подано фото гончарного посуду з Княжої гори в Галичі-Крилосі XII-XIII ст.

- 658. Тіні забутих предків: Український симпозиум скульпторів (5 червня-5 липня 2000, Коломия): Каталог. – Коломия: ВІК, 2000. – 36 с.**

Серед інших робіт – фото керамічного твору Михайла Петруха «Торс».

- 659. Томін Є., Полівець О. Традиціям гончарства жити і розвиватися // Зоря Полтавщини. – 2000. – №123-124. – 4 серпня. – С.2.**

Вітання з нагоди заснування в Опішному, на Полтавщині, Українського керамічного товариства – всеукраїнської громадської організації учених-керамологів, мистців-керамістів, народних майстрів-гончарів, спеціалістів промисловості, які працюють у сфері кераміки.

- 660. Троцька В.І. Збірка археологічної кераміки з фондів Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному // Музеї. Меценати. Колекції: Збірник наукових праць. – Київ-Полтава: Археологія, 2000. – С.52-55.**

Про діяльність Сектора археології та гончарства доби середньовіччя Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному; про археологічні колекції, що зберігаються в музеї.

- 661. Троцька В.І. Пізньосередньовічні люльки з Полтавщини // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – №1-2. – С.130-131.**

Публікується опис збірки козацьких керамічних люльок XVII-XVIII ст., зібраної в основному на території Опішного, що на Полтавщині, і яка зберігається у фондах Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

662. Троянда з 25 пелюсток // Вечірня Полтава. – 2000. – №11. – 16 березня. – С.1.

У художньому салоні Творчого товариства “Художник” Українського фонду культури проходила виставка робіт художниць Полтавщини, на якій була представлена кераміка Олени Комаревцевої та Валентини Лобойченко з Опішного. Подано фото робіт.

663. Установчий з'їзд Українського керамічного товариства. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 36 с.

664. Федорина А. Радість, народжена у вогні // Україна молода. – 2000. – №133. – 25 липня. – С.12.

Про симпозіум “Раку-кераміка Land-art-2000”, що відбувся в Сумській області, у селі Могриця. Сюди з'їхалися художники з Мінська, Москви, Варшави, Києва, Охтирки, Сум, щоб творити неповторне за своєю суттю свято – випалювання кераміки в багатті.

665. Федорина А. У співавторстві з вогнем, або Магічна ніч під Могрицею // Сумщина. – 2000. – №79. – 19 липня. – С.3.

Про симпозіум “Раку – кераміка Lend-art-2000”, що відбувся в Сумській області, у селі Могриця. Сюди з'їхалися художники-керамісти з Мінська, Москви, Варшави, Києва, Харкова, Сум, щоб творити неповторне за своєю суттю свято – випалювання кераміки в багатті.

666. Федотова О. Виставка нових надходжень до НМІУ // АНТ. – 2000. – №4-6. – С.70-71.

Про 100-літній ювілей Національного музею історії України. Сьогодні збірка музею налічує понад 600 тисяч предметів, серед яких і вироби з кераміки. Експонуються вироби відомих фаянсових фабрик (Києво-Межигірської та М.С.Кузнєцова), порцелянових заводів (Гарднера і братів Корнілових), Мейсенської, Берлінської королівської порцелянкової мануфактури.

667. [Фото гончаря за роботою] // Сумщина. – 2000. – №101. – 13 вересня. – С.3.

668. [Фоторепортаж] // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2000. – №47. – грудень. – С.7.

Подано фото робіт кераміста з Луцька Володимира Хижинського та гончаря з Опішного Миколи Пошивайла.

669. Фоторепортаж // Прапор Перемоги. – 2000. – №49. – 1 липня. – С.4.

На практичних заняттях студенти 2-го курсу відділення художньої кераміки Миргородського керамічного технікуму імені Миколи Гоголя з викладачем Володимиром Олександровичем Кириченком спілкуються з природою, вивчають її красу, фарби, любуються квітами, які потім будуть переносити на створені власними руками керамічні вироби.

670. [Фоторепортаж] // Урядовий кур'єр. – 2000. – №18. – 1 лютого. – С.8.

Про Олексія Інокентійовича Байбородина, який уже 25 років працює викладачем у Николаївській дитячій художній школі, вивчає античну кераміку, буває на розкопках.

671. Ханко В. Дух української порцеляни Івана Віцька // Образотворче мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.92-93.

Про творчий шлях відомого полтавського кераміста, члена Національної спілки художників України, Народного художника України Івана Михайловича Віцька. Згадуються імена відомих майстрів керамічної справи – Тараса Левківа зі Львова, Валентина Трегубова з Коростеня, Петра Ганжі з Києва, будянських мистців фаянсу Бориса Пяниди, Раїси Вакули, Миколи Ніколаєва, Івана Сеня. Подано відгук про художника відомого в Україні доктора мистецтвознавства Юрія Лашука, фото мистця та його творів.

672. Ханко О. Генетична природа традиції та інновації // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.54-55.

Автор робить спробу уточнити, визначити поняття “традиції” та “інновації” у сучасній мистецтвознавчій науці. Подано фото керамічної посудини катакомбної культурно-історичної спільноти, малюнок посудини тріпільської культури.

673. Ханко О. Куришки Полтавщини // Християнські старожитності Лівобережної України: Збірник наукових праць. Присвячується 2000-літтю християнства. – Полтава: Археологія, 1999. – С.132-140.

Про один із видів ритуального посуду, пов'язаного з християнським культом – куришки. Автор намагається систематизувати всі відомості про куришки, починаючи від перших побіжних згадок і до останнього часу. Подано таблиці типів форм куришок Полтавщини та деяких елементів прорізних візерунків на полив'яних куришках з Опішного.

674. Ханко О. Лаконізм в українському народному мистецтві // Образотворче мистецтво. – 2000. – Ч.1-2. – С.90.

Про лаконічність втілення образної думки у творах українських народних мистців. Згадуються тріпільські керамічні посудини.

675. Ханко О.В. Полтавський гончарний осередок у контексті новітніх археологічних досліджень // Археологічний літопис Лівобережної України. – 2000. – №1-2. – С.54-66.

Робиться огляд знахідок пізньосередньовічної кераміки, виявленої під час розкопок на території форштадту полкового міста Полтави XVII-XVIII ст. Розкопки проведені охоронною археологічною експедицією Центру охорони і досліджень пам'яток археології при Управлінні культури Полтавської облдержадміністрації в 1997 році. На основі одержаних даних розроблена типологія масових керамічних матеріалів, виділені типи орнаменталізації, основні зразки продукції полтавських гончарів. Аналізується також кераміка, що потрапила в пізньосередньовічну Полтаву з інших регіонів.

676. Ханко О. Поставмуцькі миски // Народне мистецтво. – 2000. – №3-4. – С.52.

Про гончарське виробництво мисок в селі Поставмуки Чорнухинського району Полтавської області.

677. Харченко И.Г., Судоплатов Л.В., Иванов В.И. Экспериментальная графоаналитика прогнозирования внутренних тепло- и массообменных процессов переноса в совершенных технологиях производства огнеупоров // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №8. – С.49-51.

Запропоновано номограмний метод представлення і подальших розрахунків тепло- і масообмінних процесів перенесення в полікомпонентних системах. При побудові номо-грам вводяться масоконцентраційні діаграми, діаграми цільових функцій для тонких і масивних тіл, які замикають температурні діаграми в єдиний комплекс – номограму, яка синхронно відображає складні процеси перенесення енергії і маси речовини з урахуванням фазових, хімічних перетворень, перехресних ефектів, одержаних на базі експериментальних даних процесів, які проходять у тонких тілах. Температурні, масоконцентраційні, цільові діаграми для масивних тіл характеризують розвиток реальних технологічних процесів. Вони можуть бути використані при розробці програм для управління режимом випалювання вогнетривів у досконалих технологіях їх виробництва.

678. Хвостенко Г. Глина з глибин Кровного // Сумщина. – 2000. – №76. – 12 липня. – С.2.

Про видобування глини в Сумах закритим акціонерним товариством “Суми-надра”.

679. Ходаківський М. Народне будівництво України // Українська родина. Родинний і громадський побут. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2000. – С.320-322.

Про застосування глини в народному будівництві українців.

680. Цибульник Борис. Мої шляхи-дороги в гончарстві // Народне мистецтво. – 2000. – №1-2. – С.38-39.

Це лист в редакцію журналу Заслуженого майстра народної творчості України, гончаря Бориса Цибульника з Валок, на Харківщині. Друкується фото скульптури автора “Хлібороб”.

681. Чебан О. Бубнівські майстри // Урядовий кур'єр. – 2000. – №13. – 25 січня. – С.6.

Про Всеукраїнський симпозіум майстрів народного малярства, який відбувся в селі Бубнівка Гайсинського району Вінницької області. На ньому були такі відомі гончарі, як Фросина Міценко, Валентина Живко, Тетяна Шпак та інші.

682. Чебанюк О. “Сфера: порцеляна Бориса Данилова”, Арт-центр, 14-24 жовтня 1999 // АНТ. – 2000. – №4-6. – С.33-34.

Про виставку робіт Бориса Данилова, що проходила в Києві, у “Арт-центрі”, у жовтні 1999 р. На виставці був представлений живопис на фарфорових циліндрах, коконах, мініатюрі на фаянсових плитках.

- 683. Чернігова Н.В. Бабенко В.О. та дослідження археологічного комплексу в с.Верхній Салтів // Археологія. – 2000. – №4. – С.116-119.**

У статті розглядаються праці В.О.Бабенка, присвячені дослідженню Верхньосалтівського археологічного комплексу. Автор робить спробу висвітлити внесок вченого у вивчення пам'ятки салтівської культури, зокрема, низки питань, пов'язаних з виробництвом салтівської кераміки. Дослідник вивчав рівень розвитку керамічного ремесла хозарських племен, які населяли територію Верхнього Салтова.

- 684. Чернова Г. Подумаймо разом // Трибуна трудящих. – 2000. – 26 лютого. – С.4.**

Автор – відомий художник-кераміст, член Національної спілки художників України, учасник багатьох вітчизняних та зарубіжних виставок порушує актуальні питання розвитку містечка Буди, на Харківщині, – центру українського фаянсу.

- 685. Чижов О. Кожна пригода – до мудрості дорога! // Харківський університет. – 1999. – №11-12. – 31 серпня. – С.7.**

Учасники краєзнавчої експедиції відвідали гоголівські місця та Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному. Тут познайомилися із гончарними виробами, зібраними з усіх регіонів України. Побачили працю сучасних гончарів та їхні монументальні вироби з глини, створені під час щорічних республіканських симпозиумів гончарства. Найвідоміші з майстрів-гончарів – лауреати Шевченківської премії 1999 року – Михайло Китриш, Василь Омеляненко, Іван Білик, лауреат Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Івана Нечуя-Левицького Микола Пошивайло та його син, директор унікального музею-заповідника Олесь Пошивайло.

- 686. Шевченко А.В., Рубан А.К., Дудник Е.В. Высокотехнологическая керамика на основе диоксида циркония // Огнеупоры и техническая керамика. – 2000. – №9. – С.2-8.**

Высокотехнологічні оксидні керамічні матеріали на основі ZrO_2 характеризуються унікальним сполученням високої міцності і в'язкості руйнування, стійкістю до впливу агресивного хімічного середовища, низькою теплопровідністю, особливими електрофізичними властивостями. Властивості різних типів кераміки на ZrO_2 визначаються в основному фазовим складом і мікроструктурою. Використання комплексного підходу до мікроструктурного конструювання керамічних матеріалів дозволило розробити технології виробництва різних матеріалів.

- 687. Щербак З. Заслужені відзнаки // Голос Зіньківщини. – 2000. – №45. – 10 листопада. – С.2.**

Про обласний збір юних майстрів народних ремесел, на який були запрошені члени гуртка художньої кераміки "Гончарики" Опішненського будинку школярів зі своїми виробами. На цьому зборі гуртківців було нагороджено грамотою обласного управління освіти і науки.

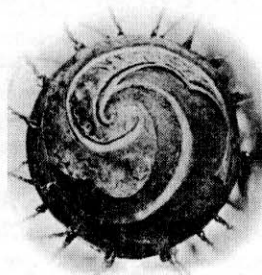
- 688. Artistic License: Nelli Isouпова // Wat'son. – 2000. – №21. – P.28-29.**

Про Неллі Ісупову – відому художницю-керамістку з Києва. Подано фото мисткині та її робіт.

689. Practicum of National Pottery Symposium «Opishne-2000» (June 26-August 6 2000). – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – 8 с.

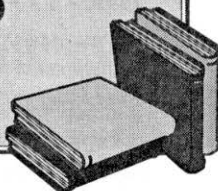
690. The Sixth Taiwan Golden Ceramics Awards: [Каталог]. – Taiwan: Wushing Books Publication Ltd, 2000. – 120 p.

Каталог виставки, яка проходила в Тайвані у листопаді 2000 року. Подано фото творів українських художників-керамістів Сергія Козака ("Voice of the Wind"), Надії Козак ("Everything Moves"; Київ), Ореста Миська ("Man and Woman II"; Рига, Латвія).

**ДОДАТОК ПУБЛІКАЦІЙ
ПРО УКРАЇНСЬКЕ ГОНЧАРСТВО,
КЕРАМІКУ, КЕРАМОЛОГІЮ
ЗА 1999 РІК**

(періодичні видання, книги)

1. Бароніна С. Іграшки родом з Котельви // Село Полтавське. – 1999. – 26 листопада. – С. 2.
Про майстриню керамічних іграшок Т. Федченко з Котельви.
2. Бойчук Б. До історії народного мистецтва Покуття // Народознавчі зошити. – 1999. – №4. – С.538-549.
Про історію розвитку народних мистецьких промислів, про високий рівень гончарного ремесла на Покутті. Подається докладна характеристика кераміки цього регіону, починаючи з епохи неоліту до кінця XIX ст. Є фото кахлі XVIII ст. «Весільна» (Коломия).
3. Всеукраїнська наукова конференція «Українське гончарство на порозі третього тисячоліття»: Програма. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – 24 с.
4. Всеукраїнський мистецький конкурс «Мальований глечик» (III Всеукраїнський симпозіум монументальної керамічної скульптури в Опішному «Поезія гончарства на майданах і в парках України». 29 червня-1 серпня 1999): Положення. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – 4 с.
5. III Всеукраїнський симпозіум монументальної керамічної скульптури в Опішному «Поезія гончарства на майданах і в парках України». «Опішне-99» (29 червня-1 серпня 1999 року). – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – 8 с.
Про умови участі в III-му Всеукраїнському симпозіумі монументальної керамічної скульптури в Опішному «Поезія гончарства на майданах і в парках України», який проходив з 29 червня по 1 серпня 1999 року. Подано програму та завдання симпозіуму.
6. Гвоздевич С. П'яті гончарівські читання // Народознавчі зошити. – 1999. – №2. – С.260-261.
Про традиційні Гончарівські читання, про учасників та про розглянуті проблеми. У виголошених доповідях було охоплено найрізноманітніші види народного мистецтва: настінні розписи та ікони, вишивку і ткацтво, писанки і кераміку.

7. Городницькому фарфоровому заводу – 200 лет. – К.: Зоря, 1999. – 22 с.

Про Городницький фарфоровий завод. Подано фото зразків фарфоро-фаянсових виробів заводу.

8. Загаєцька О. Унікальне явище української народної творчості // Народна армія. – 1999. – 23 лютого. – С.8.

Про виставку творів Заслуженого майстра народної творчості України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка з Опішного Івана Білика у Державному музеї українського народного декоративного мистецтва (Київ).

9. Зорі світять із різних криниць, або “психологія передухіддя” до Шевченківського храму // Народна армія. – 1999. – 24 лютого. – С.6.

Про опішненських гончарів: Івана Білика, Гаврила Пошивайла та Олександру Селюченко.

10. Колупаєва А. Типологія українських кахель // Народознавчі зошити. – 1999. – №2. – С.202-211.

Автор пропонує систематизацію українських кахель, проведеною шляхом послідовного вибору характерних ознак і розподілу на типологічні групи, типи, що дозволить чіткіше з'ясувати локальні, регіональні особливості та загальні риси матеріалу, сприятиме глибшому розумінню видової своєрідності кахель в українському мистецтві. Подано фото різних видів українських кахель.

11. Колупаєва А.В. Українські кахлі XVIII-початку XX ст. (Історія. Типологія. Іконографія. Ансамблевисть). 17.00.06 – декоративне і прикладне мистецтво: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. – Львів: ЛАМ, 1999. – 17 с.

Розглянуто українські кахлі як самотутнє мистецьке явище. Уточнено витоки, висвітлено історію українського кахлярства. Розглянуто техніки виготовлення й декорування народних кахель. Розроблено типологію творів за тектонічною формою, пластикою, декором. З'ясовано ансамблевисть кахельних печей у системі інтер'єру народного житла.

12. Курочка Т. Висока пісня творчості // Цілком відверто. – 1999. – 20 серпня. – С.7.

Про III Всеукраїнський симпозіум монументальної кераміки в Опішному “Поезія гончарства на майданах і в парках України” (“Опішне-99”).

13. Кустовська Н. Жива цілюща глина // Вісник Кременчука. – 1999. – 16 грудня. – С.5.

Про опішненську кераміку.

14. Малина В.В. Народне мистецтво півдня України. Кінець XIX-поч. XX ст.: На матеріалах Миколаївської, Одеської, Херсонської областей: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства: 17.00.06 / Львівська академія мистецтв. – Львів: ЛАМ, 1999. – 16 с.

Дисертацію присвячено вивченню морфостилістики народного мистецтва півдня України кінця XIX-початку XX ст., а також формам його побутування в інтер'єрі

народного житла та весільному ритуалі українців, росіян, болгар. У дисертації використані нові розробки наукової методології дослідження, з одного боку, традиційних народних ремесел півдня України, зокрема: хатобудування, ковальства, стінопису, писанкарства, гончарства, ткацтва, вишивки; з іншого – функціонування ремесельних витворів як хатніх оздоб, так і релігійно-магічних атрибутів сільського весілля.

- 15. Міщанин В. Опішня вшановує таланти // Демократична Україна. – 1999. – 31 серпня. – С.4.**

Про III Всеукраїнський симпозиум монументальної кераміки в Опішному “Поезія гончарства на майданах і в парках України” (“Опішне-99”).

- 16. Мотиль Р. Художні особливості декору української димленої кераміки // Народознавчі зошити. – 1999. – №2. – С.212-223.**

Про розвиток української димленої кераміки, про вплив на її мистецькі якості народних традицій. Розглянуто техніки та стилі декору. Подано таблиці схем декору та фото димленої кераміки.

- 17. Петлюх П. Хомутецькі гончарі на Сорочинському ярмарку // Прапор Перемоги. – 1999. – 11 серпня. – С.3.**

Про роботи хомутецьких гончарів, представлені на Сорочинському ярмарку.

- 18. Петрякова Ф. Фарфор. Віденська мануфактура. Каталог однієї львівської збірки 1920-1939-х років // Народознавчі зошити. – 1999. – №5. – С.720-731.**

Подано описи невеликої групи виробів віденської мануфактури з колишньої збірки 1920-1930-х рр. Музею художнього промислу у Львові, який був створений у 1874 році (нині – Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України). Крім того є хронологічні дані про Віденську фарфорову мануфактуру, короткий огляд маркування віденського фарфору.

- 19. Підгора В. Гнучкі й сильні стебла калини // Культура і життя. – 1999. – №4. – 11 вересня. – С.6.**

Виставку трьох сучасних національних класично-традиційних і одночасно модерних мистців – Олександра Мельника, Петра Гончара, Володимира Онищенка – влаштувало Головне управління культури Київської міської державної адміністрації. Вони знані як автори багатьох декоративно-монументальних творів в Україні та за її межами. Подано фото роботи Володимира Онищенка «Очікування».

- 20. Підгора В. Невичерпне джерело натхнення // Народна армія. – 1999. – №188. – 8 жовтня. – С.8.**

Про творчість київського художника-кераміста Володимира Онищенка. Подано фото мистця та його твору «Материнство».

- 21. Попович В. Юрій Кульчицький // Народознавчі зошити. – 1999. – №5. – С.738-743.**

Про відомого кераміста Юрія Кульчицького, творчість якого відзначається не лише

естетичною красою, радісними барвами й гармонійними орнаментами, але й технічною якістю. Подано фото його робіт.

- 22. Прядка В. Велети опішнянської кераміки // Наше слово. – 1999. – Ч.2. – С.8.**
Про опішненську кераміку та про видатних майстрів Опішного, заслужених майстрів народної творчості України, лауреатів Національної премії України імені Тараса Шевченка Івана Білика, Михайла Китриша, Василя Омеляненка.
- 23. Пустовіт С. Про гончарів замовили слово // Вечірня Полтава. – 1999. – 29 липня. – С.4.**
Про вихід у світ книги “Словник гончарів...” Віктора Міщанина у видавництві “Українське Народознавство”.
- 24. Ротач П. Дух минувшини: Збірка поезій. – Полтава: Археологія, 1999. – 48 с.**
Серед інших поезій є вірш про гончарську столицю України – Опішне.
- 25. Симпозіум монументальної кераміки в Опішному «Поезія гончарства на майданах і в парках України» («Опішне-99»): Програма. – Опішне: «Українське Народознавство», 1999. – 28 с.**
- 26. Спанатій Л.С. Назви гончарських виробів та їх складових частин у говірках Миколаївщини // Історія півдня України від найдавніших часів до сучасності: проблеми національного, політичного, соціального, економічного, технічного, правового, релігійного та культурного розвитку: Збірник наукових праць. У 3-х частинах. – Миколаїв-Одеса: Тетра, 1999. – Ч.1. – С.155-163.**
Про важливу групу лексики української мови, яка репрезентує один із найголовніших видів народних ремесел – гончарство.
- 27. Стахив Т. Лучшие мастера глины живут в Опшине // Громадська думка. – 1999. – 4 вересня. – С.11.**
Про опішненських гончарів.
- 28. Томашевська Віра. Каталог виставки творів. – Ужгород, 1999. – 13 с.: іл.**
Каталог виставки керамічних творів Віри Томашевської, художника декоративно-ужиткового мистецтва з Ужгорода.
- 29. Ханко Остап. Мистецький рід Бабенків // Образотворче мистецтво. – 1999. – Ч.1-2. – С.51-53.**
Про народне мистецтво, зокрема килимарство. Згадуються гончарські родини Полтавщини: кахлярів Іщенко з містечка Комишного, Гладиревських з містечка Опішного, гончарів Ночовників з Міських Млинів, Бовкунів із містечка Городище, Балків із села Велике Грим'яче.
- 30. The world competition of Arts and Crafts Kanazawa'99. – Kanazawa, 1999. – 70 p.**
У каталозі подано фото роботи художника-кераміста з Києва Надії Козак «Untitled», фото та біографічні дані художниці.

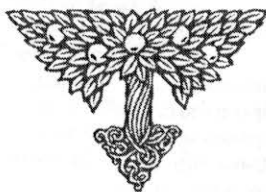
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Акимов Г.Я. 11
Алеко В.А. 7, 17
Алексеева О.Е. 41
Анголенко Л.А. 49
Андріяшик Д. 7
Андрощук В. 46
Андрусів С. 8, 22, 23
Антипович Т. 8, 28
Арсеньева Т. 8
Афонін О. 8
Афоніна А. 8
Бабак О. 40
Бабак Т. 40
Бабенки 62
Бабенко В. 8
Бабенко В.О. 57
Багмут П. 28
Байбородин О.І. 55
Бакк Л. 48
Балки 62
Барिशнова О. 8
Бароніна С. 59
Бахматюк О. 14
Бєбко О. 9
Бега Н.Д. 17
Бегунов Н.П. 9
Безніщенко А. 9
Безнос М. 9, 19
Безпалків О. 8
Белозор В.П. 32
Беломеря Н.И. 9, 42
Беляя А. 10
Бережненко Л. 8, 22, 23, 25
Бережненко С. 8, 22, 25
Береза З. 13
Береза І. 13
Береза Т. 13
Бесєдін В. 33
Білик І. 17, 21, 57, 60, 62
Білик-Пошивайло А. 23, 32, 52
Білокурський О. 16
Бланк О. 29
Бовкуни 62
Бойчук Б.В. 10, 59
Борисенко В. 32
Борятинська О. 10
Братченко С.Н. 10
Бруслиновський Є. 10
Брюховецький Я. 29
Буткалюк В. 9
Вакула Р. 55
Вакулєнко Л.В. 11
Василєнко В. 16
Василєнко В.А. 7
Васильєв А.Д. 11, 15
Васильківський С. 16
Ваулін П. 16
Веретельник С.П. 41
Вернигора К.П. 29, 49
Віцько І.М. 55
Вовк Ф. 16
Вражливий-Штанько В. 16
Вялозловський С. 12, 47
Гавриленко І.М. 13
Гавриш П.Я. 12
Гадачек К. 34
Гайс М. 12
Галєнко В.И. 15
Галєнко М. 12, 29
Галєян Г. 13
Ганжа О. 16
Ганжа П. 16, 55
Гартен М. 13
Гаскевич Д.Л. 13
Гвоздевич С. 59
Гейко А.В. 14
Герасименко О.О. 31
Гирман О. 14
Гіді Е. 21
Гіпс Н. 47
Гладирєвський І. 13, 16
Гладирєвські 62
Гладкий М. 14
Глембоцька А. 14
Гнесин Г.Г. 15
Гогоци Г.А. 15, 22
Год Б. 15
Голубець О. 16, 21
Гончар А. 16
Гончар І.М. 26, 43, 44
Гончар П. 48, 61
Гончаренко Я.Н. 16, 50
Горбань Є. 16
Горловий М. 42
Гребенюк Н.П. 18
Григорєв О.Н. 17
Грипич Г. 20, 23
Грунської В.П. 17
Гуменна Д. 47
Гурєнко Л.П. 17
Гусєв С.О. 24
Данилейко В. 17, 18
Даниленко В.М. 47
Данилов Б. 56
Данилюк А. 18
Даценко Б.М. 18
Дворкин Л.И. 18
Дворкин О.Л. 18
Денисенко Г.П. 19, 20, 34, 46
Денисенко М.І. 19
Дєниско Г. 19
Дєнисова Н.М. 26
Дикань О. 19
Дідєнко Г. 8, 20, 23
Дмитренко Т. 30
Драган Т. 13
Драч І. 20
Друль Н. 13
Дубинка Н. 23
Дугельна М. 32
Дудник Е.В. 57
Єгорова-Новаєва О. 25, 52
Єгорова О. 8

- Єгорова Я. 25, 52
 Ємець В. 31
 Єременко (Денисенко) Л. 20
 Єрмак О. 15
 Жвава О.А. 20
 Железняк О.С. 50
 Жеребілов С.Є. 34
 Живко В. 30, 56
 Журавель О. 20
 Загаєцька О. 60
 Зайцева Т. 29
 Заливчий А. 16
 Запаско Я.П. 18
 Зарецький І. 16
 Звіринський К. 13
 Зиненко Т.Н. 20, 28
 Зіновчук М. 21
 Зубань В. 21
 Иванов В.И. 56
 Исаев Ю. 21
 Иванов В. 9
 Иванова О. 21
 Іванюк М. 21
 Ільїнський А. 9
 Ісупова Н. 13, 57
 Іщенки 62
 Кадров С. 22
 Каленський О. 12
 Калин В.В. 49
 Кальненко В. 30
 Камінчук А. 22
 Карасьова О. 27
 Карякина Э.Л. 45
 Квасній О. 22
 Кирилюк О.П. 9
 Кириченко В.О. 54
 Китриш М. 8, 13, 16, 17, 20, 21,
 23, 29, 46, 52, 57, 62
 Клименко А.В. 17
 Клименко О. 21, 23
 Клочко В.І. 10
 Кобызева Д.А. 29
 Ковалевич І. 13
 Ковалевич Л. 13
 Коваленко О.В. 50
 Коваленко Ю. 23
 Коваль А.Ю. 11
 Ковальов М.В. 43
 Козак Н. 8, 19, 58, 62
 Козак С. 8, 19, 58
 Козловський А.О. 51
 Козюменко Є.В. 34
 Колесниченко Л.П. 50
 Колода В.В. 23
 Колупаєва А. 23, 60
 Коляда Ю. 24
 Комаревцев В. 34
 Комаревцева О. 54
 Комбаров А.П. 41
 Кононенко Ю. 24
 Корбань В.И. 15
 Корвін-Піотровський О.Г. 24
 Коріна Н. 25
 Коротеев А.В. 17
 Короткевич М. 24
 Короткова С. 24
 Косинська Ю. 24
 Косиченко Л. 8
 Космолінська Н. 25
 Костина Е.Д. 41
 Котенко Н.С. 41
 Кравченко О. 25
 Кракалія Р. 25
 Кракало І.В. 25
 Красюк О. 25
 Кременчугська О. 26
 Кротюк О. 26
 Крупа В.А. 41
 Крупа С.И. 18
 Крючков Ю.Н. 26
 Кузнецов А. 26
 Кульчицький Ю. 61
 Курочка Т. 60
 Кусик В. 46
 Кустовська Н. 60
 Куценко М. 26
 Куценко О. 26
 Кучеренко Л. 27
 Лазоренко А.В. 27
 Лямонова О. 27
 Ломонова Е.Е. 15
 Лахижа М.І. 27
 Лашук Ю. 16, 27, 55
 Лебіщак Ю. 16
 Левків Т. 8, 13, 16, 22, 23, 25,
 53, 55
 Левченко Д.І. 28
 Леонов В. 11
 Лимар Ю. 28
 Липа Г.-О. 13, 28
 Лис В. 28
 Лисенко М. 16
 Лисик А. 13
 Листопад М. 28
 Литвиненко Р.О. 28
 Литвиненко С. 28
 Литвиненко Т.Е. 20, 28
 Лісовенко М. 29
 Ліщук В. 29
 Лобойченко В. 23, 54
 Логвинков С.М. 29
 Лубенський А. 29
 Лукашенко А.Д. 41
 Лунько О. 29
 Мазурин М. 29
 Майборода Е.Е. 17
 Майко В. 30
 Майстренко І. 16
 Майстренко Я. 16
 Макеева Н. 12
 Малєєв Ю. 22
 Малина В.В. 60
 Малиновський Б. 30
 Малишко М.О. 10, 26
 Малышев И.П. 46
 Маркович П. 13
 Мартыненко В.В. 45
 Марченко-Пошивайло Т. 30
 Махортых С.В. 32
 Мельник В. 13
 Мельник О. 48, 61
 Мельник С. 30
 Мельничук Л. 30
 Мензатюк З. 30
 Мироненко О. 30
 Мисько Е. 20
 Мисько О. 58
 Мицик В. 12
 Міщанин В. 14, 19, 31, 61, 62
 Міщенко Ф.І. 30, 56
 Мнускина В.В. 9

- Москаленко В.Ф. 42
 Мотика Я. 13
 Мотиль Р. 31, 61
 Мурзін В.Ю. 32
 Нагребецька І. 32
 Назарова Р. 32
 Найдєн О. 32
 Насменчук А. 32
 Неїжмак В. 33
 Нейковський С.И. 51
 Нестеренко П. 33, 34
 Нестуля О.О. 27
 Нечитайло А.Л. 34
 Нихаєва Л.И. 18
 Нізельська І. 34
 Нікітченко В. 45
 Ніколаєв М. 55
 Ніколаєнко Л. 34
 Новаєв О. 25, 52
 Ночовник О. 13, 16
 Ночовники 62
 Овчінніков М. 12
 Озерський Б.И. 15
 Олійник В. 34
 Олійник Н. 34, 35, 36, 37, 38,
 39, 40
 Омеляненко В. 13, 16, 18, 21, 23,
 29, 35, 46, 57, 62
 Оніщенко В.А. 11, 29, 40, 42,
 47, 48, 61
 Опрышко И.Н. 40, 49
 Откович В. 21
 Павлова Т. 40
 Падалка Я. 46, 50
 Падерно В.Н. 41
 Падерно Ю.Б. 41
 Палейчук В.С. 41
 Парфенюк А.С. 41
 Пархоменко Е. 41
 Пацула Г. 48
 Пельх А.А. 41
 Перейма А. 46
 Перець О. 52
 Першин М. 41
 Петленко Н. 42
 Петлюх П. 61
 Петренко Ю.М. 42
 Петрук Р. 11, 13
 Петрух М. 53
 Петрякова Ф. 21, 61
 Пилипчак Л.Д. 42
 Питак Н.В. 42
 Підгора В. 42, 61
 Поварнін Б. 12
 Подольська О. 42
 Позєн М. 16
 Полієвець О. 53
 Полін С.В. 43
 Поляков М. 46
 Попович В. 61
 Поросний В. 13, 16
 Порохівник І. 23
 Порохівник О. 20, 23
 Пошивайли 16, 17, 36, 37, 38, 43
 Пошивайло Г. 32, 34, 60
 Пошивайло І. 18, 34, 36, 43,
 45, 50
 Пошивайло-Марченко Т. 43
 Пошивайло М.Г. 8, 17, 21, 22,
 23, 28, 29, 36,
 37, 52, 54, 57
 Пошивайло О. 17, 22, 23, 29,
 44, 45, 57
 Пошивайло С. 45
 Правденко О. 45
 Прилуцький Э.В. 17
 Примаченко В.В. 22, 45
 Прохватило В.А. 7
 Прохватило В.П. 7
 Прутцков Д.В. 46
 Прядка В. 21, 46, 62
 Пулковська Л. 32
 Пустовіт С. 62
 Пянида Б. 55
 Радько С. 8, 22, 23, 29
 Рапай О. 29
 Рехлитський О. 12
 Риженко Я. 16, 31
 Родіна Ю. 12
 Ролле Р. 32
 Романець Т. 46
 Романів Г.Я. 51
 Ротач П. 62
 Рубан А.К. 57
 Руденко Л.В. 50
 Русов М. 16
 Саварчук П. 47
 Савка М. 13
 Саєнко Н. 47
 Саєнко О. 47
 Самарський В.Б. 47
 Самокиш М. 16
 Саннікова Л. 47
 Саруа Е.С. 29
 Селівачов М. 10, 21, 48
 Селюченко О. 16, 32, 38, 60
 Семченко Г.Д. 16, 17, 29, 48,
 49, 50, 51
 Сень І. 55
 Сержант Л. 50
 Сидоренко О.В. 50
 Сикало М. 50
 Скородумова О.Б. 16, 21,
 50, 51
 Скорый С.А. 32
 Скрыпник И.Г. 18
 Сластьон О. 16
 Смерин Ю.А. 45
 Сміленко А.Т. 51
 Сноповський М. 51
 Солтис О.Б. 10
 Сорос Д. 21
 Спанатій Л.С. 20, 51, 52, 62
 Стадник С. 52
 Старлат О.Є. 49
 Стахов Т. 62
 Степанов Н. 52
 Судоплатов Л.В. 56
 Супруненко В. 52
 Супруненко О.Б. 21, 28, 52, 53
 Теліженко М. 29
 Терпиловський Р.В. 52
 Тимків Б. 53
 Тимченко М. 11
 Тищенко О. 10
 Ткач В.В. 41
 Токаренко М. 46
 Толстой В.С. 29, 50
 Томашевська В. 62
 Томін Є. 53
 Трегубова В. 55

- Трипільська Є. 16
Троцька В.І. 53
Троян В.Д. 46
Федорина А. 54
Федотова О. 54
Федченко Т. 59
Филиппов В.Б. 41
Флінта З. 13, 25
Ханко В. 55
Ханко О. 55, 56, 62
Харченко И.Г. 56
Хвостенко Г. 56
Херц В. 32
Хижинський В. 54
Хода І. 22
Ходаківський М. 56
- Хроменко О.В. 18
Царенко Р. 47
Царик Т. 15
Цветков М. 24
Цибульник Б. 56
Циганков С. 48
Цигрик А. 14
Чакір А. 31
Чебан О. 56
Чебанюк О. 56
Чередніченко М.М. 43
Черкас В. 19
Чернігова Н.В. 57
Чернова Г. 57
Чижов О. 57
Чирвенко Ф. 13, 16
- Чопенко Н.С. 20
Чорнобров Ф. 29
Шаповалова Т.Ф. 46
Шарапова В.В. 46
Шевченко А.В. 57
Шевченко А.Ю. 9
Шилімова-Ганзенко Л. 8, 22,
23, 30
Шиян О. 25, 52
Шкурпела О. 52
Шміт М. 22
Шпак Т. 30, 56
Щербак З. 57
Щербина О. 12
Яковенко Ю. 8
Яцишин Й.М. 47

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

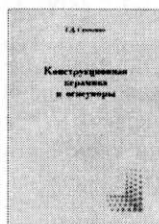
- Азія 14
Афіни 44
Бабайківка 10
Бердянськ 43
Берег, ур. 24
Березова 24
Білозерський район 47
Більськ 28, 32
Більське городище 52
Бубнівка 40, 56
Буди 57
Бузова 32
Валки 56
Варшава 54
Василівський район 47
Василівщина 47
Васильків 19, 20, 34, 46
Велика Лепетиха 47
Велика Олександрівка 27
Велике-Грем'яче 62
Великі Будища 13
Верхній Рогачик 47
Верхній Салтів 23, 57
Вінницька область 56
Вінниччина 11, 40
Вірменія 48
Ворскла, р. 13
Гавареччина 31, 42
Гадяцький район 21
Гайсинський район 56
Галицьке Прикарпаття 24
Галицько-Волинська держава 53
Галич-Кринос 53
Глинськ 13, 14
Глинське 14, 19
Глухів 23
Голопристанський район 47
Городище 13, 62
Гуцульщина 21
Дніпро, р. 13
Дніпровське Лівобережжя 12
Дніпропетровськ 29
Дніпропетровська область 10, 14, 31
Донбас 9
Донеччина 29, 30
Дунай, р. 51
Європа 14, 24, 30
Житомирщина 21, 46
Закарпаття 21
Запоріжжя 8, 22, 25, 40
Запорізька область 43, 47
Засулля 50
Зіньківський район 13, 31
Ізмаїл 31
Києво-Святошинський район 32
Київ 8, 9, 10, 11, 12, 19, 20, 22, 26, 27, 40, 42,
44, 47, 48, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 62
Київська область 32
Київщина 26, 51
Княжа гора 53
Кобеляцький район 13
Коломия 31, 59
Комишне 62
Корінф 44
Коростень 55
Косів 8, 29, 40
Котелевський район 52
Котельва 59
Кошилівці-Обоз 34
Кременчуцький район 27
Кровне 56
Куземин 13
Кути 31
Латвія 58
Лівобережжя 51
Лівобережна Україна 14, 55
Лісостепове Подніпров'я 13
Лохвицький район 13
Лтава, р. 19
Лубенський район 50
Луцьк 8, 22, 40, 46, 54
Львів 8, 13, 16, 22, 25, 29, 34, 36, 37, 40, 48, 51,
53, 55, 61
Майданецьке 12

- Македонія 48
 Максимівка 27
 Мала Перещепина 53
 Малі Будища 14, 19, 31
 Миколаївська область 60
 Миколаївщина 51, 62
 Миргород 40
 Миргородський район 13
 Мінськ 54
 Міські Млини 13, 62
 Могриця 54
 Молдова 34
 Москва 23, 54
 Наддніпрянщина 24
 Нижнє Поволжя 34
 Нижній Дон 34
 Нікопольський район 14
 Німеччина 32, 50
 Ново-Санжарський район 53
 Одеса 8, 25, 52
 Одеська область 60
 Одеський повіт 47
 Озеро, ур. 52
 Олешня 8
 Опішне 7, 8, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23,
 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35,
 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 48, 50,
 52, 53, 54, 55, 57, 59, 60, 61, 62
 Опішненський район 24
 Орджонікідзе 31
 Острів 50
 Охтирка 54
 Палех 25
 Пастирське 31
 Передкавказзя 34
 Перещепино, ур. 32
 Пирогово 20
 Південно-Східний Крим 30
 Північне Причорномор'я 28
 Плавичине 51
 Поворскля 14
 Поділля 20, 30, 51
 Покуття 10, 59
 Полтава 8, 13, 15, 19, 22, 40, 41, 52, 55
 Полтавська область 18, 20, 21, 27, 31, 48, 50, 51,
 52, 53, 56
 Полтавщина 8, 13, 23, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 35,
 36, 37, 39, 40, 44, 45, 51, 53, 54, 55, 62
 Постав-Мука 13, 56
 Посулля 50
 Прилуки 13
 Псел, р. 12, 13
 Рибальче 47
 Рига 58
 Рівненщина 46
 Роменський район 13, 14, 51
 Росія 25, 48
 Сад, ур. 28
 Світловодськ 33
 Середнє Подніпров'я 10, 24, 27
 Середній Псел, р. 12
 Середня Наддніпрянщина 10
 Скіфія 43
 Словащина 48
 Сорочинці 28, 48
 Станіслав 47
 Старі Млини 14, 19
 Сула, р. 13
 Суми 54, 56
 Сумська область 14, 51, 54
 Східна Європа 11
 Тайвань 58
 Тальнівський район 12
 Телсень, городище 30
 Ужгород 8, 22, 40, 62
 Україна 8, 11, 20, 21, 22, 25, 28, 32, 34, 40, 43, 46,
 47, 48, 51, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62
 Харків 8, 22, 29, 40, 42
 Харківська область 23
 Харківщина 56, 57
 Херсон 12, 47
 Херсонська губернія 47
 Херсонська область 47, 60
 Херсонщина 47
 Хижняківка 14, 19, 31
 Царичанський район 10
 Царівка 46
 Центральна Європа 11
 Черкаси 8, 22, 27, 29, 40
 Черкаська область 12
 Черкащина 29, 51, 52
 Чернівці 15, 40
 Чернігів 29
 Чернігівщина 24, 51
 Чорнухи 53
 Чорнухинський район 56

ОГЛЯД НОВИХ КНИГ

СЕМЧЕНКО Г.Д.

**Конструкционная керамика и огнеупоры. –
Харьков: Штрих, 2000. – 304 с.: илл.**

Доктор технічних наук, професор Галина Дмитрівна Семченко присвятила свою книгу 115-річчю Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», своїм учителям, співробітникам, рідним – усім тим, хто йде поруч з нею життєвим шляхом, хто допомагав у її становленні як особистості, педагога, ученого зі світовим ім'ям.

Галина Семченко – керівник лабораторії конструкційної кераміки і вогнетривів кафедри технології кераміки, вогнетривів, скла та емалей НТУ «ХПІ», засновник і керівник наукового напрямку з низькотемпературного синтезу порошків тугоплавких сполук і створення високоефективних конструкційних композиційних матеріалів і вогнетривів із застосуванням золь-гель процесу: автор понад 450 наукових праць, у тому числі монографій, 109 авторських свідоцтв і патентів.

Галині Дмитрівні вдалося не тільки зібрати й узагальнити розрізнені друковані у періодиці наукові праці керівників, співробітників, аспірантів і студентів, але й відтворити напрямки діяльності лабораторії конструкційної кераміки і вогнетривів за останні 35 років.

I розділ – «ПАР і домішки, що спікаються, для підвищення якості вогнетривів» – написаний у співавторстві з учителями автора, професором Г.В.Куколевим та доктором технічних наук І.І.Немцем. Розділ містить статті, які відображають вплив поверхнево-активних речовин на ущільнення каолінітових порід при виготовленні шамоту з додаванням домішок, що покращують спікання вогнетривких мас. Як наслідок, були отримані ефективні жаростійкі матеріали, а розроблені технології знайшли практичне застосування на багатьох підприємствах.

II розділ книги – «Подрібнення і модифікування порошків ПАР та елементарно-органічними речовинами» – розкриває здатність елементарно-органічних та поверхнево-активних речовин не тільки покращувати реологічні властивості вогнетривів під час пресування, але й для прискорення спікання та активації твердофазних реакцій синтезу новоутворень у технології кераміки. Доведено, що механоактивація є додатковим джерелом створення необхідних структурних елементів у порошках тугоплавких сполук, що сприяють зародкоутворенню фаз під час модифікації

порошків, які, як правило, синтезують при високих температурах, та забезпечує їх ущільнення під час гарячого пресування.

III розділ книги – «Діаграми стану – основа теорії і технології вогнетривів» – починається зі статті академіка А.С.Бережного – основоположника теорії створення вогнетривів з заданою структурою та можливостями, автора наукової школи в області фізичної хімії та технології силікатів, засновника теорії субсолідусного будування багатокомпонентних систем, талановитого ученого і висококваліфікованого спеціаліста. Акцентується увага на досягненнях у вивченні фізико-хімічних систем як основи технології вогнетривів. Цей розділ представлений і роботами у співавторстві зі співробітниками, студентами, які дають можливість вивчити субсолідусну будову діаграми стану $MgO-Al_2O_3-SiO_2$, застосувати практично для отримання матеріалів з попередньо заданими фізико-хімічними властивостями, що є актуальним і донині.

IV розділ – «Термічне руйнування вогнетривких матеріалів та методи підвищення термостійкості» – насамперед цікавий тим, що в ньому відображено науковий напрямок дослідження професора, доктора технічних наук Ігоря Івановича Немца у створенні термостійких вогнетривів. Висвітлено джерела оцінки термічного руйнування неоднорідних вогнетривких матеріалів. І.І.Немец є засновником наукового напрямку на кафедрі зі створення вогнетривів з покращеними властивостями із застосуванням золь-гель процесу. Розроблений метод прогнозування термостійкості вогнетривів дозволяє цілеспрямовано, застосовуючи ті чи інші технологічні прийоми, керувати процесами створення заданої структури та підвищувати термостійкість вогнетривів і кераміки, що підтверджується під час застосування цього методу на практиці.

V розділ – «Золь-гель процес і створення керамічних матеріалів із заданими фазовим складом і структурою» – присвячений фундаментальним і прикладним дослідженням наукової школи з використання золь-гель процесу в технології кераміки, автором якої є Г.Д.Семченко. Цей розділ висвітлює особливості перетворення алкосиду кремнію і золь-гельних композицій на основі етилсилікату, відповідно при механодеструкції і термообробці, які ведуть до збереження вуглецю у кремнеземистій структурі гелей, які є необхідним компонентом для синтезу карбідів. Теоретичні і експериментальні дослідження підтверджують можливість низькотемпературного синтезу SiC у гелях етилсилікату при термообробці, запропонований механізм його утворення.

Застосування золь-гельних композицій у виробництві кераміки і вогнетривів важливе з трьох причин. По-перше, з застосуванням аморфного ультрадисперсного SiO_2 гелей інтенсифікується спікання матеріалів. По-друге, у випадках проведення термообробки сумішей з їх використанням можливе створення фрагментарних структур, що підвищує температуру спікання і тріщиностійкість матеріалів у результаті синтезу тугоплавких фаз з низьким ТКЛР навколо зерен основного наповнювача. По-третє, низькотемпературний синтез SiC та інших сполук у керамічній матриці в процесі їх подрібнення і термообробки веде до самоармування

керамічних матриць у вигляді ниткоподібних кристалів, що значно знижує затрати енергоресурсів під час виробництва композиційних матеріалів і підвищує їх фізико-механічні властивості.

Таким чином, застосування золь-гель методу у технології кераміки і вогнетривів має привести до досягнення більш ефективних, у плані інтенсифікації і поглиблення, технологічних процесів. Досвід застосування золь-гель методу в керамічній технології, як показали дослідження і втілені розробки, викликають велику зацікавленість.

Аналіз представлених досліджень з позиції зроблених узагальнень дає нові можливості золь-гель процесу при застосуванні алкосиду кремнію при модифікуванні тугоплавких порошків і етилсилікатного зв'язника у керамічному виробництві, тому запропонований підхід застосування золь-гель методу у керамічному матеріалознавстві дає можливість стати продуктивним у справі вдосконалення промислових технологій при створенні нових жаростійких матеріалів з комплексом заданих властивостей.

Розділ VI – «Створення керамічних матеріалів із заданою пористістю» – висвітлені основні принципи отримання, структура, властивості і застосування корундових матеріалів на етилсилікатному зв'язнику, запропонований спосіб виготовлення виробів складної форми методом лиття на самотверднучих зв'язниках без органічних розчинників. Дослідження процесу ущільнення самотверднучих мас, на прикладі корунду, з'ясувало, що за допомогою підбору сумішей є можливість отримати щільні і дуже пористі матеріали на основі одного й того ж наповнювача.

Дослідження механізму корозійного руйнування пористих керамічних матеріалів під дією не тільки розплаву хлористого натрію, але й електричного поля, дає змогу прогнозувати можливість використання пористих матеріалів не тільки в техніці (каталізаторні блоки щільникової будови, діафрагм у електролітичному виробництві), але й застосовувати їх у біотехнологіях.

У розділі VII – «Синтез ультрадисперсних порошків» – розглянуто не тільки теоретичні питання процесів реакції золе- і гелеутворення у багатокомпонентній системі $\text{AlCl}_3\text{-ZrCl}_2\text{-HCl-H}_2\text{O}$, а й отримання ультратонких мулітових порошків і міцної конструкційної кераміки золь-гель методом, синтез фериту літію. Золь-гель метод отримання волостоніту нетрадиційним способом з кальціймістких відходів (КМВ) характеризується чистотою і високим ступенем дисперсності, що, у свою чергу, сприяє отриманню високих показників матеріалів з волостоніту для застосування у електроніці, радіотехніці, виготовленні фільтрів спеціального призначення.

Розділ VIII – «Конструкційна безкиснева кераміка з застосуванням золь-гель процесу» – присвячений не тільки фізико-хімічним дослідженням низькотемпературного синтезу SiC , а й створенню тріщиностійкої кераміки. Висвітлено теоретичні аспекти синтезу нанорозмірних новоутворень золь-гель методом і при модифікуванні ультрадисперсних порошків тугоплавких сполук елементарними речовинами, встановлена можливість цілеспрямованого корегування взаємозв'язку і властивостей композиційних матеріалів. Отримання клатратів вуглецемих ради-

калів і вуглецю при подрібненні порошків з домішками елементарганічних речовин сприяє синтезу нанометричних сполук оксинітриду кремнію, β -SiC і α -Si₃N₄, підвищенню фізико-механічних властивостей і різкому зниженню температури процесу синтезу кераміки.

IX розділ – «Лабораторія конструкційної кераміки і вогнетривів ХПІ». Уже епіграф до розділу («Я вас люблю... Для Вас живу... Для Вас работаю») свідчить про роль у житті автора цієї лабораторії. Розділ містить не тільки матеріали про історію становлення лабораторії, учителів – видатних учених в області створення тугоплавких неметалевих і силікатних матеріалів; керівників і співробітників, аспірантів і студентів, які брали участь у розробках, про становлення лабораторії конструкційної кераміки і вогнетривів, а й просто про людей, які працювали і працюють разом з Галиною Дмитрівною, про їхній внесок у розвиток теоретичних і прикладних досліджень. Газетні статті, фотографії із життя лабораторії, дозволяють створити цільний образ наукового колективу.

Пріоритетність і перспективність наукових досліджень лабораторії, їхня актуальність і науково-прикладне значення підтверджуються неодноразовим включенням наукової інформації за результатами розробок колективу лабораторії в підсумкові документи наукових рад ДКНТ СРСР, АН СРСР, АН УРСР з проблем «Нові жаростійкі неорганічні матеріали і покриття на основі тугоплавких сполук» (1976-1986 рр.) і Наукової Ради НАН України з проблеми «Неорганічна хімія» (1982-1999 рр.).

Завершує книгу X розділ – «Бібліографія друкованих наукових праць співробітників лабораторії», який містить 706 позицій за 35 років, що свідчить про великий творчий потенціал науковців.

Це науково-інформаційне видання необхідне для широкого кола спеціалістів, наукових та інженерно-технічних працівників, викладачів, аспірантів і студентів.

© Ніна Чопенко

14.06.2001

ПОШИВАЙЛО ОЛЕСЬ.

Гончарська столиця України:

Видавництво «Українське Народознавство». –

Опішне: Українське Народознавство, 2000. — 72 с.: іл.

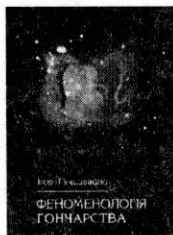

У книзі доктора історичних наук Олесь Пошивайло мова йде про етнічну назву містечка Опішного, що на Полтавщині, яке впродовж кількох століть є одним із найвідоміших центрів художньої культури українців, загально визнаною столицею українського гончарства, своєрідним етнічним символом народного мистецтва. Автор простежує еволюцію змін та різнописання цієї назви, починаючи з давніх козацьких літописів і до наших днів. Висновки підтверджуються поважними документами. Стисло розповідається про місце і роль Опішного в українській історії і культурі, зокрема в утвердженні і множенні величі народного

гончарства, висвітлюються основні напрямки діяльності Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Подано враження визначних державних і громадських діячів України від побаченого під час перебування в гончарській столиці. Проте основна увага вченого зосереджується на відтворенні історії заснування й розгортання діяльності одного з найповажаніших видавництв України – «Українського Народознавства», про його здобутки і плани на майбутнє. Розповідається про молодіжний колектив видавництва, реалізовані і найближчі проекти. На сьогодні видавництво – єдине в Україні, що знаходиться в сільській місцевості. Це елітарне наукове видавництво, зорієнтоване на розвиток національних духовних цінностей, народного мистецтва, зокрема гончарства як унікального феномена етнічної культури. Видання багато ілюстроване.

©Ольга Гирман

26.01.2001

ПОШИВАЙЛО ІГОР.**Феноменологія гончарства:****Семіотико-етнологічні аспекти. –****Опішне: Українське Народознавство, 2000. — 432 с.: іл.**

Гончарство як феномен народної культури лише порівняно недавно стало об'єктом серйозного зацікавлення українських учених. Усе нові й нові дослідження керамологів відкривають досі невідомі аспекти побутування цього унікального явища людської життєдіяльності. Книга «Феноменологія гончарства» сьогодні постає вершинним досягненням не лише вітчизняної, а й світової керамологічної думки, оскільки систематизує, узагальнює й аналізує всі наші попередні знання про традиційне гончарство. Нині це – найповніший у світі корпус матеріалів про символізм, знаковість

сприйняття гончарства в різних етнічних культурах.

Предметом дослідження є феномен гончарства. Автор аналізує специфічні вияви свідомості гончарських народів, тобто тих етносів, які витворили самобутню культуру образотворення в глині, непідвладний часові гончарний літопис власного історичного буття, і для яких гончарство, глина стали визначальними категоріями повсякденного побуту, необхідним елементом життєзабезпечення суспільства. Вивчається цілий комплекс світоглядних уявлень народів світу, пов'язаних із глиною, гончарними виробами, гончарем і гончарством у цілому.

«Феноменологія гончарства» є унікальною в світовій етнологічній і керамологічній науковій літературі. Її цінність вбачається, насамперед, у створенні цільної концепції феномена гончарства, яка через систему народних поглядів, уявлень розкриває значення цього явища матеріальної і духовної культури в житті давньої і сучасної людини, розширює обшири наших уявлень про нього.

Автор поставив за мету прослідкувати, як за умов культурної багатоманітності склалися загальні універсальні уявлення про роль гончарства в традиційно-побутовій культурі народів світу; як формувалися колективні сприйняття і настанови свідомості, пов'язані з практичним застосуванням глини, гончарних виробів, техніки гончарного виробництва; як окремі елементи гончарської культури через акти етнічної свідомості ставали особливо значущими для людських колективів.

«Феноменологія гончарства» – це також знаково структуризований комплекс світоглядних уявлень про гончарство та гончарні вироби, спроба відтворення механізму набуття окремими предметами, явищами і фактами знакової інтерпретації; з'ясування різниці між реальністю побутування гончарства і значеннями, семантикою, змістом, які вибудовуються народною свідомістю на основі реальностей гончарського буття, тобто відтворення безпосереднього смислового поля значень між явищами, предметами і актами свідомості. Це також і виокреслення ситуацій, що виявляють

значущість ремесла в організації всіх сторін суспільного і приватного життя, прагнення розшифрувати семіотичний статус гончарства, гончарів, гончарних виробів через аналіз міфів, легенд, обрядовості. Гончарство і все розмаїття явищ, пов'язаних із ним, набували певної уваги, значення лише після включення їх у загальну систему соціальних, суспільних зв'язків і реалій ритуалізованого спілкування індивідів.

Автор шукає відповіді на питання: як предмети гончарства сприймалися народною свідомістю різних етносів, часто віддалених один від одного в часі і просторі? якими є спільні світові закономірності в сприйнятті різних виявів гончарства? що було визначальним для складання тих чи інших уявлень про гончарні вироби, їхні властивості і функції? При цьому до аналізу залучаються переважно усталені акти свідомості, світоглядні настанови, які повторюються від покоління до покоління впродовж століть, а нерідко й тисячоліть, виявляючи цим спадкоємність і певну усталеність, канонізованість сприйняття гончарства, незалежно від плінних ситуативних обставин життя. Феномен гончарства виявляється на межі дотику і єдності етнічної свідомості, традиційного укладу повсякденного буття і предметного світу. А тому монографія дозволяє зробити надзвичайно важливий культурологічний висновок: поза етнічними особливостями культур і народів світу, на ґрунті космополітизації й сутнісної інтернаціоналізації суспільного життя, феномена гончарства як унікального акту свідомості, самобутнього явища культури не існує. Він зникає разом з нівелюванням етнічних культур.

Подібного узагальнюючого комплексного дослідження гончарства, як уже зазначалося, немає в зарубіжній науці, а тому можемо впевнено говорити про українські пріоритети в цій ділянці світової керамології на початку третього тисячоліття від початку нашого літочислення. Одночасно слід констатувати формування своєрідної української наукової школи етнологічного вивчення гончарства, пов'язаної, передусім, із прадавнім, праукраїнським, а можливо, ще й праслов'янським гончарським родом Пошивайлів зі славетної, знаної у світах, гончарської столиці України – Опішного.

На жаль, традиція гончарювання роду Пошивайлів, як не сумно про це писати, здається, завершується. Найстаршому і єдиному нині гончареві – представникові династії, Заслуженому майстру народної творчості України Миколі Пошивайлу нещодавно виповнилося 70 літ. Немовби відчуваючи цю завершальну місію, ще його мама – відома опішненська малювальниця Явдоха Пошивайло – у 1970-х роках почала формувати домашній музей, щоб у такий спосіб зберегти для спадкоємців роду пам'ять про родинне ремесло. Її оселя в провінційному містечку відіграла таку ж патріотичну, українствотвердуючу роль, як і знаменитий столичний музей Івана Гончара в Києві.

Музей для Явдохи і Гаврила Пошивайлів був філософською категорією, символом і способом збереження та примноження кращих набутоків гончарства. Музей як генератор національного культу гончарства; музей як резерват непорушних гончарських канонів, без яких немає українського гончарства – унікального явища світової культури.

Домівка-музей була енергетичним центром великого роду. Свою любов до кераміки і її творців господарі передали своїм онукам, яких старанно готували до виконання особливої родинної місії – збирання речових і документальних матеріалів, їхньої систематизації, узагальнення відомостей і наукового осмислення феномена гончарства. Так почала складатися нова родинна, Пошивайлівська традиція етнологічних студій гончарства. Започаткована вона в 1980-х роках серією публікацій Олесья Пошивайла в періодичних виданнях про звичаї і обрядовість українських гончарів. Зібрані польові й літературні матеріали на початку 1990-х років були узагальнені в його монографіях: «Гончарство Лівобережної України XIX-початку XX століть і відображення в ньому основних духовних настанов української народної свідомості» (1991), «Етнографія українського гончарства: Лівобережна Україна» (1993), «Ілюстрований словник народної гончарської термінології Лівобережної України (Гетьманщина)» (1993).

«Феноменологія гончарства» постала із серії етнологічних публікацій Ігоря Пошивайла у періодичних виданнях 1990-х років і є логічним продовженням «Етнографії українського гончарства». Це, власне, унікальна, енциклопедичного характеру «Етнографія світового гончарства». Вона тематично, структурно і, головне, концептуально розвиває й утверджує ідеї попереднього дослідження, але вже на основі світових наукових і літературних джерел, польових етнографічних матеріалів зарубіжних учених. Причому, якщо в «Етнографії українського гончарства» порівняльні іноземні матеріали вперше широко залучені до пізнання особливостей побутування вітчизняного гончарства, то уже в «Феноменології гончарства» матеріали з етнографії українського ремесла вперше стали важливим порівняльним елементом у визначенні світових закономірностей еволюції світоглядних уявлень про гончарство.

Родинність Пошивайлівської традиції, вивчення етнографії українського і світового гончарства виявляється і в тому, що до видання всіх вищезгаданих монографій безпосередньо причетний ще один представник гончарського роду – Юрко Пошивайло, історик за фахом і мистець за покликанням, який досліджує гончарство Слобідської України і одночасно є художнім редактором, автором макетів майже всіх тих книг, і нині очолює видавництво «Українське Народознавство», спеціалізацією якого є випуск літератури з проблем гончарства.

Взагалі ж, аналізуючи здобутки автора «Феноменології...», доводиться досить часто повторювати слово «вперше». Зокрема, у нашій державі майже невідомими були уявлення про гончарів та їхні вироби в традиційних культурах світу. В Україні досі не було серйозних спроб досліджувати чужоземне гончарство. Наприкінці XIX-на початку XX століття, коли пожвавилось вивчення народної культури, наукові зацікавлення етнографів спрямовувалися передовсім на вітчизняне гончарство: у ньому було безмежне поле невідомого, позначеного чітко виявленими локальними етнічними ознаками, що стрімко нівелиювалися під впливом новітніх соціально-економічних умов. Архаїчні прикмети гончарської культури зникали буквально на очах, а тому українські вчені прагнули зафіксувати бодай найменші релікти давно-

минулих епох. Необхідно віддати належне ентузіастам цієї справи: О.Зайкевичу, П.Маєвському, І.Зарецькому, В.Василенку, М.Пакульському, М.Могильченку, М.Русову, С.Лисенку, М.Іонову, Є.Спаській, Л.Шульгиній, Я.Риженку та всім іншим подвижникам-етнографам. Багато з них за свою любов до рідної культури пізніше поплатилися життям.

Саме радянському періоду в історії України притаманна жорстока боротьба більшовицької влади з українською етнологією. Національні кадри вчених фізично винищувалися, їхні твори вилучалися з бібліотек чи поповнювали так звані спецфонди з вкрай обмеженим колом читачів. Доступ до праць провідних зарубіжних керамологів був перекритий. У найбільших бібліотеках республіки практично була відсутня література, присвячена вивченню етнографічних особливостей гончарства народів світу. Про наукові відрядження за кордон з метою вивчення в польових умовах зарубіжного гончарства не могло бути й мови. Комуністичний режим пильно дозував наукову інформацію, якою могли послуговуватися радянські вчені-етнографи.

Лише у 1980-х роках з'явилися певні можливості для етнографічних досліджень гончарства. Почастішали польові експедиції до гончарних осередків, з'явилися статті про гончарську обрядовість; у гончарській столиці України – Опішному – було засновано Музей гончарства, який фактично постав всеукраїнським центром наукового вивчення, збереження і популяризації гончарської спадщини; організовувалися республіканські наукові конференції з проблем гончарства (Київ, 1985; Опішне, 1989), свята народної творчості «День гончаря» (Київ, 1985; Опішне, 1988-1999), всеукраїнський симпозиум гончарства (Опішне, 1989).

Зі здобуттям Україною незалежності зникли перешкоди на шляху дослідницьких інтересів учених-керамологів. Єдиним стримуючим фактором, що не дозволяє активніше вивчати світове гончарство в польових умовах, є вкрай обмежені фінансові можливості. Проте і за умов постійної матеріальної скрути в Україні різними шляхами потрапили найповажніші дослідження зарубіжних керамологів, а в Опішному сформувалася спеціалізована республіканська бібліотека з проблем українського і світового гончарства – Гончарська Книгозбірня України. Нині вона володіє найбільшою в нашій державі збіркою керамологічної літератури, у тому числі періодики, яка й стала підґрунтям для написання «Феноменології гончарства».

Пошановуючи нинішні здобутки керамологів, уже мріється про той час, коли українські вчені писатимуть про проблеми світового гончарства не лише за існуючими вже виданнями, а й матимуть можливість споряджати польові етнографічно-керамологічні експедиції до світових центрів гончарства як давнини, так і сьогодення; коли їхні польові матеріали будуть первинними публікаціями, а до їхньої думки прислухатиметься наукова громадськість Заходу і Сходу.

Аналізувати міжнародні явища культури, виявляти загальні, універсальні закономірності еволюції гончарства вчені, як правило, починають тоді, коли на національному ґрунті закладені міцні підвалини для спрямування поглядів і думок на світові обшири. А отже, поява «Феноменології гончарства» виявляє досить високий рівень вітчизняних керамологічних досліджень. Ми є свідками того, як українець

вперше береться за систематизацію і аналіз світових етнографічних керамологічних матеріалів і успішно справляється з поставленим завданням. Монографія є своєрідною етнографічною енциклопедією світового гончарства. Багато ілюстративних матеріалів, уміщених у книзі, вперше друкуються в Україні, а тому будуть цікаві для українського читача. З них випливає, що майже весь світ гончарський: у різних куточках земної кулі люди прагнули наповнити життям «святую землю» – глину, творили речі «за образом своїм», і це було світовою закономірністю виживання людства, одним із суттєвих елементів самоствердження народів, удосконалення їхнього повсякденного побуту.

Оскільки в Україні досі не було спроб досліджувати чужоземне гончарство, поява цієї монографії означає, що нова генерація наших учених позбулася комплексу меншовартості і виключного студіювання регіональних проблем, для неї більше не існують заборонені теми. Молоді етнологи сприймають свої наукові пошуки не інакше як часткою світової дослідницької думки, не відгородженою від інших культур будь-якими минулими політичними лозунгами, услякими «ізмами» тощо. Формується новий тип ученого, якому вже замало дослідницьких ареалів, обмежених державними кордонами. І це не є ознакою засилля космополітичних ідей, як стверджують деякі нинішні «архіпатріоти», бо керамологи прагнуть немовби збоку, через вивчення іноетнічних культур, пильніше придивитися до власного народу, досягнень його традиційно-побутової культури з тим, щоб краще пізнати багатотисячолітню спадщину українців, яскравіше виокреслити внесок України до світової скарбниці гончаротворення. Для них це і спосіб пошуку пракоренів, праязків, праджерел, праспільностей, виведення загальних закономірностей еволюції гончарства, виявлення його специфіки, залежно від етнічних особливостей культури.

Отже, якщо Україна досі описувала сама себе, то тепер вона вже порівнює себе з іншими. В українську науку прийшло нове покоління вчених-керамологів, яке знає іноземні мови, і це знання є визначальною передумовою вивчення зарубіжних джерел, вільного орієнтування в світовій літературі зі свого фаху. Сьогодні ми маємо науковців, які стажувалися в європейських керамологічних центрах і музеях; учених, які мають за собою прадавні гончарські родоводи, що ведуть до гончарської столиці України. І це є позитивною прикметою нової України, нової української керамології, нової генерації вчених, незаангажованих побілянауковими інтригами, не пов'язаних псевдонауковою діяльністю. А отже, Україна як велика держава утверджується, ми – українці – вивщуємося над власними етнічними вадами, стаємо помітними і рівними серед інших світових народів.

© Олесь Пошивайло
доктор історичних наук
20.06.2000

ДО 80-РІЧЧЯ КОРИФЕЯ УКРАЇНСЬКОЇ КЕРАМІЧНОЇ ІГРАШКИ ОЛЕКСАНДРИ СЕЛЮЧЕНКО

*«Творчість — це бездонна криниця,
пий і не нап'єшся...»*

Олександра Селюченко

Олександра Федорівна Селюченко — славетна опішненська Гончарівна, Заслужений майстер народної творчості України, член Співки художників України. Великий вплив на формування Олександри Селюченко як особистості і як художника мала художня література. Прилученням до мистецтва слова вона завдячувала своїм батькам. «Безграмотні батьки були, — писала Олександра Селюченко у своїх спогадах, — а любили слухати книжки, коли читав брат. Привчили і мене читати. Був тоді каганець, навіть лампи не було. Читати тягло, як цуркою. Скільки було вивчено напам'ять! «Катерину» Шевченка, «Наймичку», «Євгеній Онсгін», першу главу...» (*Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному, Національний архів українського гончарства*).

Близькою була для неї творчість Тараса Шевченка, Івана Котляревського, Миколи Гоголя, Лесі Українки. Чимало сюжетів і прообразів Олександра Селюченко взяла саме з їхніх творів. Вони мали особливий вплив на творчість Гончарівни. Невипадково в її бібліотечці були твори цих видатних письменників, а також Степана Руданського, Івана Франка, Ліни Костенко, Олексія Дмитренка, класиків зарубіжної літератури.

Значне місце в її бібліотечці посідають книги мистецтвознавчого та етнографічного характеру. Частина з них — подаровані.

Після смерті Олександри Федорівни в її будинку відкрито Меморіальний музей-садибу, що входить до структури Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному, а її особисті книги склали іменний фонд у Гончарській Книгозбірні України. Нижче подаються каталог книг особистої бібліотечки Олександри Селюченко, який дозволяє глибше осягнути художні зацікавлення Великої Гончарівни, та коротка бібліографія публікацій про славетну українську Мисткиню.

БІБЛІОТЕЧКА ОЛЕКСАНДРИ СЕЛЮЧЕНКО

- Автомонов П.Ф.** На західному напрямку: Роман. – К.: Рад. письменник, 1985. – 430 с.
- Александрова Е.А.** Чьи голоса? – К.: Веселка, 1986. – 8 лист.: іл.
- Арбат Ю.А.** Добрым людям на загляденье: Рассказы о мастерах русского народного искусства. – М.: Дет. лит., 1964. – 174 с.
- Бабанський П.** Славна моя Полтава. – К.: Веселка, 1967. – 58 с.
- Барвінок.** – 1981. – №1. – 23 с.
- Білозерова Л.О.** Приїздить до Вінниці: Путівник. – Одеса: Маяк, 1977. – 64 с.: іл.
- Блинов Г.М.** Чудо-кони, чудо-птицы: Рассказы о русской народной игрушке. – М.: Дет. лит., 1977. – 190 с.: илл.
- Болгария.** – 1969. – №6. – 33 с.
- Бочаров Г.Н., Выголов В.П.** Сольвычегодск. Великий Устюг. Тотьма: Художественные памятники XIII-XIX веков. – М.: Искусство, 1983. – 336 с.: илл.
- Бутник-Сіверський Б.С.** Український радянський сувенір. – К.: Наук. думка, 1972. – 232 с.: іл.
- Веселі оповідання.** – К.: Дніпро, 1968. – 168 с.: іл.
- Веснянки:** Українські народні пісні / Упоряд., передм. Н.С.Шумади. – К.: Дніпро, 1984. – 110 с.: іл.
- Вирган І.** Питиме зілля: Поезії. – К.: Дніпро, 1967. – 191 с.
- Вирган І.** Поезії. – К.: Дніпро, 1976. – 240 с.
- Виставка народного декоративного мистецтва Української РСР, присвячена 50-річчю утворення СРСР:** Каталог. – К.: Реклама, 1974. – 104 с., 22 лист.: іл.
- Вишневская В.М.** Хохлома. – Л.: Искусство, 1969. – 71 с.: илл.
- Від А до Я.** – К.: Веселка, 1984. – 16 с.: іл.
- Вітчизна.** – 1980. – №8. – 224 с.; 1986. – №7. – 208 с.
- Вовчок М.** Записки причетника: Роман. – К.: Политиздат, 1966. – 344 с.
- Войнич Э.** Овод. – Минск: Худ. лит., 1955. – 256 с.
- Войнов В.И.** Стрыйский парк: Лирическая повесть. – Львов: Каменяр, 1974. – 96 с.
- Волошин І.І.** Прекрасне живе вічно. – К.: Дит. літ., 1961. – 104 с.
- Всесвіт.** – 1980. – №12. – 240 с.
- Гамзатов Р.** Мій Дагестан / Пер. Д.Бобира. – К.: Дніпро, 1972. – Кн.2. – 168 с.
- Гарсія Лорка Федеріко:** Лірика. – К.: Дніпро, 1969. – 320 с.
- Гоголь М.В.** Вечори на хуторі біля Диканьки: Повісті, видані пасічником Рудим Паньком. – К.: Молодь, 1982. – 200 с.
- Гоголь Н.В.** Повести. – М.: Худ. лит., 1979. – 368 с.
- Гримм Братья.** Бременские музыканты. Заяц и ёж: Сказки. – М.: Дет.лит., 1983. – 16 с.
- Давиденко Я.І.** У Сорочинці на ярмарок: Фотонарис. – Х.: Прапор, 1983. – 2-е вид., перероб. – 71 с.: іл.
- Данченко О.С.** Народні майстри. – К.: Рад.шк., 1982. – 128 с.
- Декоративное искусство.** – 1970. – №1. – 53 с.; 1970. – №5 – 53 с.
- Державний музей українського народного декоративного мистецтва УРСР:** Альбом. – К.: Мистецтво, 1978. – 16 с.: іл.

- Дымковская игрушка / Авт. текста Л.К.Лозова. – М.: Планета, 1971. – 81 с.: илл.
- Для дому і сім'ї: Наше дозвілля / Упоряд. В.М.Сазонов. – К.: Реклама, 1984. – 87 с.: іл.
- Дмитренко О.М. Бо ти на землі – людина... – К.: Молодь, 1970. – 130 с.
- Дмитренко О.М. Весло: Повісті, оповідання, нариси. – К.: Рад.письменник, 1973. – 224 с.
- Дніпро. – 1969. – №1. – 158 с.; 1980. – №10. – 161 с.
- Доріченко О.В. Контрасти: Поезії. – К.: Молодь, 1971. – 72 с.
- Драйзер Т. Финансист / Перевод с англ. М.Волосова. – К.: Держлітвидав України, 1959. – 550 с.
- Если бы Бетховен вел дневник / Пер. Марии Погани-Берталан. – Будапешт: Корвина, 1966. – 284 с.
- Женский календарь 1984. – М.: Политиздат, 1983. – 64 с.: илл.
- Жовтень. – 1970. – №2. – 160 с.
- За здоровий побут. – К.: Товариство для поширення політичних і наукових знань УРСР, 1957. – 172 с.
- Загребельний П.А. З погляду вічності: Роман. – К.: Дніпро, 1970. – 208 с.
- Звіт художнього фонду УРСР на IV з'їзді художників УРСР за період з 1968 по 1972 рр. – К., 1973. – 38 с.
- Здоровье. – 1985. – №6. – 33 с.
- Знання і праця. – 1987. – №5. – 32 с.
- Игрушка народов СССР: Каталог выставки. – Тула: Издательство областного краеведческого музея, 1982. – 20 с.: илл.
- Іваненко О.Д. Маленьким про великого Тараса. – К.: Дит. літ., 1963. – 25 с.
- Искусство. – 1969. – №1. – 80 с.; 1969. – №12. – 80 с.
- Ільченко О.Є. Козацькому роду нема переводу, або ж мамай і чужа молодиця. – К.: Дніпро, 1967. – 540 с.
- Інформаційно-методичний лист. – К.: Спілка художників УРСР, 1970. – №4. – 124 с.
- Кара-Васильєва Т.В. Творці дивосвіту. – К.: Рад. шк., 1984. – 175 с.
- Каргопольские игрушки: Альбом для раскрашивания. – М.: Малыш, 1981. – 16 с.: илл.
- Каталог выставки произведений самодеятельных художников и мастеров декоративно-прикладного искусства Полтавщины, посвященной XXVII съезду КПСС. – Полтава: Полтавский краеведческий музей, 1986. – 16 с.: илл.
- Каталог виставки творів подружжя Миколи і Тетяни Зацеркляних: Різьблення на дереві, розпис на дереві, малярство. – Полтава: Полтавський художній музей, 1984. – 20 с.: іл.
- Каталог Всесоюзной выставки произведений декоративно-прикладного искусства самодеятельных художников и мастеров народного творчества. – М.: Профиздат, 1970. – 424 с.
- Каталог обласної виставки творів самодіяльних художників та майстрів декоративно-прикладного мистецтва. – Полтава: Видання Полтавського художнього музею, 1979. – 15 с.
- Катерина Білокур: Альбом / Вступ. слово О.Гончара. – К.: Мистецтво, 1975. – 24 с.: 70 іл.
- Київ: Фотопутівник / Авт. тесту М.М.Гілелах. – К.: Мистецтво, 1980. – 288 с.: іл.
- Кіровоградщина: Фотоальбом / Авт. тексту І.П.Оліфіренко. – К.: Мистецтво, 1978. – 158 с.: іл.
- Книга корисних порад. – К.: Реклама, 1970. – 316 с.
- Колобок: Українська народна казка. – Дніпропетровськ: Промінь, 1974. – 16 с.: іл.
- Комар Б.П. Бджолиний мед: Повість. – К.: Веселка, 1985. – 135 с.: іл.
- Костенко Л.В. Маруся Чурай: Історичний роман у віршах. – К.: Дніпро, 1982. – 136 с.

- Котигорошко:** Українські народні казки. – К.: Веселка, 1975. – 60 с.: іл.
- Котляревський І.П.** Вибране. Енеїда. Наталка Полтавка. – К.: Веселка, 1981. – 236 с.: іл.
- Кравцов І.С.** Домашнее консервирование пищевых продуктов. – Одесса: Маяк, 1964. – 213 с.
- Кулицький В.** Коли великі були малими: Оповідання. – К.: Молодь, 1984. – 216 с.
- Лекарственные растения** / Авт.-сост. В.М.Ольхович. – К.: Вища шк., 1975. – Вып.5. – 16 с.
- Ліпкан М.Ф.** Значення вітамінів для здоров'я та працездатності людини. – К.: Держмедвидав, 1954. – 24 с.
- Лосюк П.В.** Декоративно-прикладне мистецтво в школі. – К.: Рад. шк., 1979. – 70 с.: іл.
- Майоліка Опішні** / Упоряд. В.А.Щербак. – К.: Мистецтво, 1975. – 15 лист.
- Майстренко Я.** Скарб старійшини пермяти: Повість. – К.: Рад.письменник, 1972. – 128 с.
- Макар Муха.** – К.: Мистецтво, 1977. – 15 лист.
- Малятко.** – 1968. – №12. – 14 с.
- Марісова Л.Й., Кульчицька О.І.** Це красиво? – К.: Молодь, 1959. – 100 с.
- Мацкевич В.** Що ми бачили в США і Канаді. – К.: Держполітвидав, 1956. – 232 с.
- Мезенцева Г.Г., Мезенцев І.В.** Киев: Краткий обзор архитектурных памятников и ансамблей: Фотоальбом. – К.: Будівельник, 1981. – 144 с.: илл.
- Моргун Ф.Т.** Расскази, поле... – М.: Политиздат, 1981. – 352 с.: илл.
- Музей народної архітектури та побуту Української РСР** / Під ред. Ю.М.Алексєєва, Т.В.Косміної. – К.: Облполіграфвидав, 1986. – (7 буклетів).
- Музей народної архітектури та побуту УРСР** / Упоряд. В.О.Ленченко. – К.: Мистецтво, 1978. – 20 лист.
- Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва.** – Львів: Вид-во Львівського університету, 1969. – 192 с.
- Народ скаже** — як зав'яже: Українські народні прислів'я, приказки, загадки, скоромовки / Упоряд. та передм. Н.С.Шумади. – К.: Веселка, 1985. – 173 с.: іл.
- Народна творчість та етнографія.** – 1968. – №4. – 112 с.; 1975. – №2. – 112 с.; 1986. – №5. – 96 с.
- Народная игрушка: Альбом для раскрашивания.** – К.: Веселка, 1986. – 18 с.: илл.
- Наука и религия.** – 1985. – №8. – 64 с.
- Наука і суспільство.** – 1979. – №8. – 64 с.
- Некрасова М.А.** Народное искусство как часть культуры: Теория и практика. – М.: Изобраз. искусство, 1983. – 344 с.: илл.
- Олександр Ганжа:** Альбом / Авт. вступ.ст., упоряд. О.С.Данченко. – К.: Мистецтво, 1982. – 104 с.
- Опошня-Решетилівка:** Фотоальбом / Авт. текста І.Е.Горобец. – К.: Мистецтво, 1972. – 96 с.: илл.
- Пам'ятники України.** – 1985. – №3. – 64 с.; 1986. – №1. – 64 с.
- Пепа В.І.** Скажи мені, соколе: Поеми за народними мотивами та післяслово. – К.: Радянський письменник, 1987. – 190 с.
- Петриківський розпис.** Ярина Пилипенко. – К.: Мистецтво, 1983. – 15 лист.
- Пільчук І.І.** Іван Карпенко-Карий (Тобілевич). – К.: Молодь, 1976. – 296 с.
- Піонерія.** – 1972. – №7. – 32 с.
- Полтавський краєзнавчий музей:** Путівник. – Х.: Прапор, 1985. – 89 с., 12 арк. іл.

- Полтавський художній музей: Альбом. – К.: Мистецтво, 1978. – 26 с., 61 арк. іл.
- Попов О.П. Лікарські рослини в народній медицині. – К.: Здоров'я, 1965. – 347 с.
- Попова О.С. Русское народное искусство. – М.: Легкая индустрия, 1972. – 192 с.: илл.
- Пушки С.Г. Страж-гора: Роман. – К.: Рад.письменник, 1982. – 190 с.
- Радянська жінка. – 1975. – №4. – 28 с.; 1987. – №2; 1987. – №4. – 32 с.
- Ранок. – 1979. – №10. – 24 с.; 1984. – №1. – 24 с.; 1984. – №4. – 24 с.; 1985. – №2. – 24 с.
- Рева М.Л., Рева Н.Н. Дикі їстівні рослини України. – К.: Наук. думка, 1976. – 168 с.
- Республіканська виставка українського народного декоративного мистецтва, присвячена 100-річчю від дня народження В.І.Леніна: Каталог. – К.: Реклама, 1973. – 149 с., репр.
- Республіканська художня виставка, присвячена 100-річчю від дня народження Лесі Українки: Каталог. – К.: Реклама, 1972. – 75 с., репр.
- Республіканська ювілейна виставка українського народного декоративного мистецтва: Каталог. – К.: Реклама, 1970. – 191 с.: іл.
- Рондели Л.Д. Народное декоративно-прикладное искусство: Книга для учителя. – М.: Просвещение, 1984. – 144 с.: илл.
- Руданський С. Твори у 3-х томах. – К.: Наук. думка, 1972. – Т.1. – 548 с.; 1973. – Т.2. – 411 с.; 1973. – Т.3. – 448 с.
- Сабатьє Р. Шведские спички: Роман. – М.: Прогресс, 1975. – 256 с.
- Сакович І.В. Народна керамічна скульптура Радянської України. – К.: Наук. думка, 1970. – 88 с.
- Сіра Г.С. Над колюскою доли: Поезії. – Одеса: Маяк, 1982. – 63 с.
- Сморж Л.О. Естетична цінність мистецтва. – К., 1972. – 48 с.
- Соціалістична культура. – 1986. – №7. – 41 с.
- Станек В.Я. Иллюстрированная энциклопедия животных. – Прага: Артия, 1972. – 612 с.
- Творчо-організаційна діяльність: Довідка до V з'їзду Спілки художників УРСР. – К.: Видання Спілки художників УРСР, 1972. – 126 с.
- Троян С., Ясінький А. Перлина Гуцульщини: Путівник. – Ужгород: Карпати, 1967. – 104 с.
- Тургенєв І.С. Затишье. – М.: Худ. лит., 1950. – 78 с.
- Тургенєв І.С. Певун. – М.: Гослитиздат, 1946. – 64 с.
- Українская ССР. Молдавская ССР: Справочная политико-административная карта. – М.: ГУГК, 1985.
- Українці. Кінець ХІХ-початок ХХ в. – Л.: Союзполиграфпром, 1975. – 32 с.
- Україна. – 1968. – №35. – 24 с.; 1981. – №3. – 24 с.; 1982. – №38. – 24 с.; 1986. – №23 – 24 с.; №№ 24, 44. – 24 с.; 1987. – №2. – 24 с.; 1987. – №6. – 24 с.
- Українська іграшка. – К.: Мистецтво, 1973. – 96 с.
- Українська кераміка / Авт. текст. Антоненко Є. – Б.м., б.в., б.р. – 23 с.
- Українські народні думи та історичні пісні. – К.: Вид-во АН УРСР, 1955. – 670 с.
- Українські народні казки, легенди, анекдоти. – К.: Держлітвидав, 1957. – 544 с.
- Українські страви. – К.: Держтехвидав, 1964. – 452 с.
- Федотов О.Ф. Підпільний обком діє. – К.: Політвидав України. – 1981. – 831 с.: іл.
- Федір Гнідий: Альбом. – К.: Мистецтво, 1980. – 88 с.

- Фортова О.І.** Моральні проблеми художньої творчості: Соціально-моральний зміст трагічного і комічного. – К.: Мистецтво, 1977. – 156 с.
- Франко І.** Лис Микита. – Львів, 1972. – 104 с.: іл.
- Франко І.** Фарбований лис: Казка. – К.: Веселка, 1984. – 24 с.
- Франко Т.І.** У мандрівці століть: Веселі, сумні та навчальні епізоди з людської історії. – К.: Молодь, 1969. – 72 с.
- Хамзова Н.Б.** Народная пластика и декоративная лепка в детском саду: Пособие для воспитателя. – М.: Просвещение, 1984. – 112 с.
- Харченко М.С.** та ін. Лікарські рослини і їх застосування. – К.: Здоров'я, 1981. – 232 с.: іл.
- Хижняк А.Ф.** Нільська легенда: Повість. Оповідання. – К.: Дніпро, 1972. – 328 с.
- Ходи, синку, в колисоньку:** Українські народні колискові пісні. – К.: Веселка, 1983. – 22 с.: іл.
- Художественная выставка «Советская Украина»:** Народное декоративно-прикладное искусство. – К.: Госиздат изобразительного искусства и музыкальной литературы УССР, 1960. – 19 с.: илл.
- Художники Харкова /** Авт. текст. та упоряд. М.М. Безухотрий. – Х.: Прапор, 1967. – 176 с.: іл.
- Художні промисли України:** Київщина / Упоряд. та авт. ст. Н.М.Кисельова. – К.: Мистецтво, 1980. – 15 лист.
- Художні промисли України:** Опішня / Упоряд. та авт. ст. Н.М. Кисельова. – К.: Реклама, 1986. – 11 лист.
- Художні промисли України:** Полтавщина / Упоряд. та авт. ст. Н.М.Кисельова. – К.: Мистецтво, 1981. – 13 лист.
- Художня кераміка.** – К.: Реклама, 1967. – 1 лист.
- Шевченко Т.Г.** Дневник 1857-1858. – К.: Молодь, 1963. – 280 с.: іл.
- Шевченко Т.Г.** Зоре моя вечірняя. – К.: Веселка, 1985. – 16 с.: іл.
- Шевченко Т.Г.** Кобзар. – К.: Дніпро, 1971. – 584 с.
- Шевченко Т.Г.** Малий кобзар: Вибрані поезії для дітей. – К.: Веселка, 1981. – 384 с.: іл.
- Шевченко Т.Г.** Садок вишневий коло хати: Вірші. – К.: Веселка, 1982. – 46 с.: іл.
- Щербак В.А.** Сучасна українська майоліка. – К.: Наук. думка, 1974. – 192 с.: іл.
- Щоголів Я.** Поезії / Передм. М.Зерова. – К.: Книгоспілка, 1926. – 96 с.
- Яворівський В.О.** Автопортрет з уяви: Роман. – К.: Рад.письменник, 1981. – 255 с.
- Яворівський В.О.** Автопортрет з уяви: Роман. – К.: Дніпро, 1982. – 167 с.
- Яновський Ю.** Нова книга. – К.: Рад. письменник, 1954. – 297 с.
- Shooting in Hungary.** – Budapest. – Б.в., б.р. – 14 р.

© Галина Панасюк

18.10.2000

Коротка бібліографія публікацій* про Олександрю Селюченко

Андрусич Н. Пригадаймо майбутнє: Нотатки учасника «круглого столу» // Дошкільне виховання. – 1996. – №1. – С.18-21*.

Про виставку української народної іграшки, на якій були представлені твори відомих опішненських гончарів — Олександри Селюченко та Гаврила Пошивайла.

Антонович Є.А. Стародавні іграшки // Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. – К.: РНМК, 1991. – Ч.Х. – С.57-68.

Про виникнення української народної іграшки і періоди її розвитку. Виготовленням іграшок з глини в Опішному займалася Олександра Селюченко.

Бабіченко Д. Художні промисли України // Образотворче мистецтво. – 1979. – №1. – С.16-18.

Про першу республіканську спеціалізовану виставку творів майстрів і художників народних художніх промислів, на якій високу оцінку отримали роботи Олександри Селюченко та інших опішненських майстрів.

Беседи на промислах: Україна // Декоративное искусство СССР. – 1975. – №8. – С.22.

Подано фото Олександри Селюченко – ліпниці іграшок та скульптури Опішненського заводу, Заслуженого майстра народної творчості УРСР.

Бутник-Сіверський Б. Народне та професійне декоративне мистецтво на сучасному етапі та шляхи подальшого їх розвитку // Інформаційно-методичний лист. V.1970 – X.1970. – К., 1970. – №4. – С.13.

Автор статті зауважує, що майстер-кераміст з Опішного Олександра Селюченко весь час розширює сюжетний репертуар своїх творів.

Бутник-Сіверський Б.С. Народне мистецтво // Історія українського мистецтва. В 6-ти томах. – К.: УРЕ, 1968. – Т.6. – С.336.

Серед кращих майстрів керамічної скульптури згадано авторку жанрових композицій на тему гоголівського «Сорочинського ярмарку» – Олександру Селюченко.

Бутник-Сіверський Б.С. Український радянський сувенір. – К.: Наукова думка, 1972. – С.117, 119, 134.

Опішненська керамічна іграшка, перетворюючись на скульптуру малих форм, поступово ускладнювалася в розробці форми і водночас збільшувалася в розмірі. Такі скульптурки-сувеніри виготовляла опішненська майстриня Олександра Селюченко.

* У бібліографії публікацій зазначаються сторінки, на яких є матеріали до життєпису Олександри Селюченко

- Бутник-Сіверський Б.С.** Художня кераміка // Бутник Сіверський Б.С. Українське радянське народне мистецтво. 1941-1967. – К.: Наук. думка, 1970. – С.36, 133.
Автор простежує основні процеси та явища, якими характеризувався розвиток українського народного мистецтва післявоєнного часу. Серед багатьох імен опішненських малювальниць згадується Олександра Селюченко. Подано фото творів майстрині: «Будьонівці», «Баби на конях», «Селянка та міщанка».
- Василенко В.М.** Народное искусство: Избранные труды о народном творчестве X-XX веков – М.: Советский художник, 1974. – 294 с.
Подано фото роботи Олександри Селюченко «Барильце» (1949).
- Виставка народного декоративного мистецтва Української РСР, присвячена 50-річчю утворення СРСР: Каталог.** – К.: Реклама, 1974. – С.72-73.
На виставці представлені керамічні іграшки майстра-гончаря Олександри Селюченко з Опішного.
- Виставка «Изобразительное искусство Украинской ССР»: Каталог.** – К.: Изд-во Союза художников Украины, 1985. – С.39.
Подано перелік робіт Олександри Селюченко, що експонувалися на виставці.
- Виставка изобразительного искусства Украинской ССР, посвященная 325-летию воссоединения Украины с Россией, из музеев УССР и РСФСР: Каталог.** – К.: Мистецтво, 1979. – С.99.
Подано перелік робіт Олександри Селюченко, що експонувалися на виставці.
- Виставка произведений полтавских художников: Живопись, графика, скульптура, декоративно-прикладное искусство: Каталог.** – Полтава, 1976. – С.14, 15.
Подано перелік робіт Олександри Селюченко, що експонувалися на виставці.
- Вогонь-ворог, вогонь-друг! // Культура і життя.** – 1988. – 27 листопада. – С.5.
Спогади про майстра опішненської керамічної скульптури і дитячої іграшки Олександру Селюченко.
- Галян Г.** Про збірку Олександри Селюченко в Полтавському краєзнавчому музеї // Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За роки 1996-1999. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн.4. – С.314-317.
Олександра Селюченко (1921-1987) – одна з найбільш відомих постатей у царині малої керамічної пластики України ХХ століття – залишила багату творчу спадщину, яка зберігається в Меморіальному музеї-садибі художниці в Опішному, Державному музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному, музеях Львова, Києва, Москви, С.Петербурга, Каунаса, а також у приватних колекціях. Фонд Олександри Селюченко в Полтавському краєзнавчому музеї налічує 230 творів 1970-1980-тих років. Зберігаються скульптурні композиції на фольклорні теми, а також 20 аркушів українських орнаментів.
- Ганжа П.** Таємниці українського рукомесла. – К.: Мистецтво, 1996. – С.24.
Чародійницею дитячої іграшки (малої скульптури) заслужено величають опішненку Олександру Селюченко. Подано фото робіт майстрині.

Ганжа П. Щоб джерела не замулювалися // **Образотворче мистецтво.** – 1988. – №3. – С.20-21.

Про роботу Республіканської комісії з народного мистецтва при Спільці художників УРСР. Подано фото твору Олександри Селюченко «Іграшки».

Ганжа П.О. З досвіду Першого республіканського симпозиуму гончарства в Опішні // **Народна творчість та етнографія.** – 1990. – №2. – С.77-82.

У статті серед інших неповторних майстрів, які визначали художнє обличчя опішненського осередку, згадується ім'я неперевершеної ліпниці народної іграшки Олександри Федорівни Селюченко.

Гончарні світи України // Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За рік 1994. – Опішне: Українське Народознавство, 1995. – Кн.2. – С.474, 491.

Подано фото народного майстра української іграшки Олександри Селюченко.

Групова виставка творів майстрів опішненської кераміки родини Пошивайлів: Каталог. – Полтава: Видання Полтавського краєзнавчого музею, 1980. – С.5.

Жодної республіканської чи всесоюдної виставки творів народного декоративного мистецтва не проходило без участі опішненських гончарів, серед яких – і Олександра Селюченко.

Гудим В.І. Іграшки Опішні // **Маляtko.** – 1968. – №12. – С.12-13.

Про майстриню опішненської глиняної іграшки Олександру Селюченко. Подано малюнки виробів майстрині.

Гура Л. Традиції в сучасних художніх промислах // **Образотворче мистецтво.** – 1970. – №4. – С.13.

Про об'єднання гончарів Опішного та їхній творчий доробок. Розкрито багатий талант Олександри Селюченко.

Данилейко В. Селюченківські читання // **Образотворче мистецтво.** – 1997. – №1. – С.73.

Уперше в історії вітчизняної культури в 1996 році в Опішному відбулися читання, присвячені мистецькій спадщині майстра народної творчості, гончарівни, національної мисткині, носія нашої генетичної ментальності — Олександри Селюченко. Їй би було 75 літ.

Данченко Л. З роду Селюченків // **Україна.** – 1983. – №10. – С.17.

Про талановиту майстриню сучасної народної керамічної скульптури: дитинство і творчий шлях Олександри Селюченко, гончарівни з Опішного.

Дениско Т. Предивний світ Олександри Селюченко // **Зоря Полтавщини.** – 1996. – №66. – 15 травня. – С.2.

В Опішному відбулися урочистості з нагоди 75-ліття від дня народження славетної художниці, Заслуженого майстра народної творчості України Олександри Селюченко.

Державний музей українського народного декоративного мистецтва УРСР. – К.: Реклама, 1968. – С.14-15.

В експозиції музею представлені традиційні керамічні опішненські іграшки Олександри Селюченко.

Державний музей українського народного декоративного мистецтва УРСР: Альбом. – К.: Мистецтво, 1978. – С.6, 10.

Про величезну колекцію народного мистецтва, що знаходиться у музеї. Широко представлені роботи майстрів із Опішного Полтавської обл., серед яких і вироби Олександри Селюченко.

Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішні: Буклет. – Опішне: Українське Народознавство, 1998. – 1 лист.

Про Меморіальний музей-садибу гончарівни Олександри Селюченко.

Для дому і сім'ї: Наше дозвілля. – К.: Реклама, 1984.

Подано фото Олександри Селюченко за роботою.

Дмитренко О.М. Опішня: Повість // Дмитренко О.М. Весло: Повісті, оповідання, нариси. – К.: Радянський письменник, 1973. – С.64-114.

Опішне надовго затримає в жолобках пам'яті буйну розкіш фантазії Олександри Селюченко.

Дмитрієва Є.М. Мистецтво Опішні. – К.: Вид-во Академії архітектури УРСР, 1952. – С.48.

Про скульптурні вироби Олександри Селюченко – майстра керамічної іграшки. Подано фото робіт майстрині.

Древлянський В.Т. Етнографічний матеріал у повістях про сучасну Решетилівку та Опішню // Народна творчість та етнографія. – 1974. – №4. – С.104-105.

Стаття являє собою рецензію на книгу Олексія Дмитренка «Весло». У книзі серед інших – повість «Опішня», в якій виписані образи майстрів-гончарів, у тому числі – Олександри Селюченко.

Експедиція «Щоб не спинивсь гончарний круг» // Пам'ятки України. – 1989. – №3. – С.50.

Про заснування Музею гончарства в Опішному. Свого часу заслужені майстри народної творчості УРСР з Опішного, серед яких і Олександра Селюченко, відстоювали ідею створення першого в Україні Музею гончарства. Подано фото горна Олександри Селюченко.

Іграшки 20-80 років // Антонович Є.А. та ін. Декоративно-прикладне мистецтво з практикумом у навчальних майстернях. – К.: РНМК, 1991. – Ч.Х. – С.66.

Про цінність української народної іграшки, про визначні гончарні осередки, відомі традиційними керамічними іграшками. Найбільшого визнання в цьому виді кераміки здобуло селище Опішне, де творила свої скульптурки анімалістичного характеру та багатофігурні тематичні композиції Олександра Селюченко.

Канівський музей народного декоративного мистецтва: Путівник. – Дніпропетровськ: Промінь, 1989. – С.31.

В експозиції музею представлені твори Олександри Селюченко – майстрині з Опішного, що на Полтавщині.

Кара-Васильєва Т.В. Творці дивосвіту. – К.: Рад. шк., 1984. – С.138.

Про життя Олександри Селюченко – Заслуженого майстра народної творчості УРСР, дочки відомої майстрині дитячих іграшок Євдокії Селюченко.

Каталог Всесоюзной выставки произведений декоративно-прикладного искусства самодеятельных художников и мастеров народного творчества. – М.: Профиздат, 1970. – С.185.

На виставці були представлені вироби Олександри Селюченко: скульптурки «Лев» і «Баран».

Каталог выставки произведений самодеятельных художников и мастеров декоративно-прикладного искусства Полтавщины, посвященной XXVII съезду КПСС. – Полтава: Полтавский краеведческий музей, 1986. – С.11.

Подано перелік робіт Олександри Селюченко, що експонувалися на виставці.

Качкан В. Жива глина (Мандрівка в минуле та сьогоднішнє Опішного). – Опішне: Українське Народознавство, 1994. – С.44, 48, 54, 61-130, 171, 174, 179, 181.

У книзі вперше повно, правдиво і щиро розповідається про класика опішненського гончарства, Заслуженого майстра народної творчості України Олександру Селюченко. Подано фото майстрині.

Качкан В. Каштанове свічадо: Повісті. – К.: Веселка, 1992. – С.35-80.: іл.

Про опішненську гончарівну Олександру Селюченко, її багатий духовний світ, нелегкий життєвий шлях.

Качкан В. Опішня // Дзвін. – 1991. – №10. – С.15-78.

Запропонований твір – це своєрідна мандрівка в минуле Опішного, роздуми про його день сьогоднішній і прийдешній. Уперше так повно, правдиво і щиро розповідається про класика опішненського гончарства, Заслуженого майстра народної творчості України Олександру Селюченко. Автор знайомить з таїною її творчої лабораторії, листуванням, спогадами про неї людей, яким пощастило спілкуватися з народною майстринею.

Кераміка, фарфор, скло // Сучасне українське народне мистецтво: Альбом / Авт. вступ. ст. Н.І.Велігоцька. – К.: Мистецтво, 1976. – С.89, 91.: іл.

Подано фото робіт опішненської гончарівни Олександри Селюченко: «Закохані», «Молодиці».

Кисельова Н.М. Кераміка // Художні промисли України: Альбом. – К.: Мистецтво, 1979. – С.125.

Про гончарну промисловість України та про давню її супутницю – дрібну керамічну пластику. Неперевершеним майстром тематичної пластики є Заслужений майстер народної творчості України Олександра Селюченко. Її численні імпровізації на теми творів Миколи Гоголя, Семена Гулака-Артемівського, а також окремі фігурки і групові жанрові композиції зі сцен народного життя вражають гостротою характеристик, тонким гумором. Подано фото робіт із розписом Олександри Селюченко.

Клименко О. Болі і надії твої, Опішне! // Київ. – 1996. – №11-12. – С.186-188.

Державний музей-заповідник українського гончарства вшановував пам'ять видатної опішненської майстрині дрібної пластики Олександри Селюченко (1921-1987).

Клименко О. Відома майстриня іграшки // Образотворче мистецтво. – 1991. – №4. – С.39-41.

Про життєвий шлях та творчі звершення народного майстра Олександри Селюченко. Подано фото майстрині та її робіт: «Лев», «Чайка», «Пташниця», «Чорти».

Клименко О.О. Виставка опішненської кераміки // Народна творчість та етнографія. – 1990. – №2. – С.89-93.

Про виставку «Кераміка Опішні», що експонувалася у вересні 1999 року в Київському філіалі Центрального музею В.І.Леніна. Побудована на матеріалах Музею гончарства в Опішному та з декількох творів з колекції Державного музею українського народного декоративного мистецтва УРСР, виставка була комерційно-благодійною. Зібрані кошти перераховано на спорудження пам'ятника й створення Меморіального музею-садиби відомого майстра опішненської дрібної пластики Олександри Селюченко (1921-1987).

Клименко О.О. Народна кераміка Опішні: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. – Львів, 1995. – С.21.

Названі гончарі, які запроваджують у промисел новації, поєднуючи в своїх роботах традиційні й нові риси. Серед них – Олександра Селюченко.

Клименко О., Мішутіна Н. Кераміка Опішні // Образотворче мистецтво. – 1981. – №2. – С.31.

Про гончарний промисел в Опішному. У творчості Олександри Селюченко іграшка перетворилася на справжнє мистецтво і одержала право на самостійне існування як окремий вид опішненської кераміки.

Клименко О. Опішня сьогодні // Образотворче мистецтво. – 1988. – №1. – С.15, 16.

Про стан гончарного промислу в Опішному, про роботу заводу «Художній керамік». У 1970 році при заводі створено творчу лабораторію, куди було запрошено найздібніших гончарів, майстринь іграшки та розпису. 17 років творила в цій лабораторії найталановитіша майстриня дрібної пластики Олександра Селюченко. Подано фото робіт майстрині.

Клименко О. Опішня: тривоги і сподівання // Образотворче мистецтво. – 1990. – №2. – С.15.

Про проблеми опішненського гончарного промислу та про виставку в Київському філіалі Центрального музею В.І.Леніна, яка представляла доробок Опішного. Кошти від виставкових заходів перераховано на спорудження пам'ятника та створення Меморіального музею-садиби класика опішненської дрібної пластики Олександри Селюченко (1921-1987).

Клименко О. Перший республіканський симпозіум гончарства // Образотворче мистецтво. – 1989. – №5. – С.10-12.

Про Перший республіканський симпозіум гончарства «Традиції і сучасність», що

відбувся у 1989 році в Опішному, на Полтавщині. На території Меморіального музею-садиби Олександри Селюченко випалювалися деякі вироби, зроблені під час симпозиуму.

Корогодський Р. Опішня: Проблеми і перспективи // Народна творчість та етнографія. – 1972. – №3. – С.45-51.

Про виникнення опішненського художнього промислу, його розвиток; про загальні проблеми, що потребують вирішення; про художньо-експериментальну лабораторію, в якій творять відомі майстри. Серед них – Олександра Селюченко, остання малювальниця зі славної плеяди. Автор статті говорить про необхідність перейняти у неї досвід, пропонує поновити роботу Опішненської керамічної школи. Це б сприяло появі молодих талантів, які б прийняли естафету майстерності від таких чарівників кераміки як Олександра Селюченко та інші. Подано фото деяких робіт Олександри Селюченко.

Кравець І. Художні промисли. Здобутки і перспективи // Образотворче мистецтво. – 1975. – №3. – С.21.

Автор робить аналіз стану народних художніх промислів, розкриває недоліки, що мають місце в цій галузі народної культури, зосереджує увагу на актуальних питаннях їх розвитку, відзначає помітне піднесення заводу «Художній керамік». Протягом останніх років активізувалася творча діяльність відомих опішненських керамістів, серед яких і Олександра Селюченко.

Крутенко Н.Г. Майстер кераміки О.Ф.Селюченко // Народна творчість та етнографія. – 1986. – №5. – С.46-49.

Про талановиту майстриню, її творчий доробок. Захоплення цієї художниці різноманітні: любить вона і гончарний посуд розписувати, і дитячі іграшки ліпити, і різні композиції створювати, а також відтворювати в глині образи улюблених літературних героїв. Та найчастіше її ім'я в мистецтвознавчій літературі пов'язують з дитячою керамічною іграшкою. Гончарівна створила сповнений життєрадісності, доброти і гармонії світ. Вона вважається одним із найпошідовніших продовжувачів традиції творення української народної глиняної іграшки і одночасно оригінальним імпровізатором. Її роботи бачили в багатьох містах нашої країни, а також у Софії, Парижі, Брюсселі, Токію, Нью-Йорку. Вони були відзначені високими нагородами.

Крутенко Н. Гончарство України: минуле й сьогодення // Образотворче мистецтво. – 1989. – №5. – С.12-15.

Висвітлено проблеми, розглянуті на Першій республіканській науково-практичній конференції «Гончарство України: минуле й сьогодення», що проходила в рамках Першого республіканського симпозиуму гончарства у травні-червні 1989 року в Опішному. Прийнято рішення встановити щорічну премію Міністерства культури УРСР імені Олександри Селюченко в розмірі 1000 карбованців у галузі гончарства і його дослідження. Також учасники конференції одностайно висловилися за створення меморіальних музеїв славетних українських гончарів, серед яких і музею-садиби Олександри Селюченко.

Крутенко Н. Олександра Селюченко // Народне мистецтво Полтавщини: Тези науково-теоретичної конференції, присвяченої 70-річчю Полтавського художнього музею (1-2 червня 1989 р.). – Полтава: Видання Полтавського художнього музею, 1989. – С.54-55.

Про творчий шлях та спадщину класика українського гончарства, одну з найяскравіших постатей у плеяді опішненських корифеїв повоєнної доби – Олександру Федорівну Селюченко.

- Крутенко Н.** *Предивний світ Олександри Селюченко // Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. Науковий збірник за минулі літа. – Київ-Опішне: Молодь-Українське Народознавство, 1993. – Кн.1. – С.432-436.*
Про скульптурні вироби Олександри Селюченко – майстра керамічної іграшки.
- Лашук Ю.** *Деякі особливості української духовності // Образотворче мистецтво. – 1998. – №.1. – С.47.*
Про народно-демократичний феномен українського народного мистецтва, зокрема кераміку. Подано фото роботи Олександри Селюченко («Козлик», 1970-ті роки).
- Лашук Ю.П.** *Кераміка // Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1969. – С.124.*
Автор робить огляд стану справ у гончарних осередках України. Аналізує творчість видатних майстрів-керамістів, серед яких і Олександри Селюченко.
- Лашук Ю.П.** *Кераміка // Народні художні промисли УРСР: Довідник. – К.: Наук. думка, 1986. – С.59-66.: іл.*
У роботах Олександри Селюченко поєднуються дві концепції – лаконізм традиційної іграшки з оптимальним виявленням пластично-декоративних якостей глини.
- Лашук Ю.П.** *Традиційні центри народного мистецтва // Народна творчість та етнографія. – 1978. – №3. – С.96-98.*
На основі багатовікової народної творчості в Україні утворилися центри художньої кераміки, сформувалися самобутні школи декоративного розпису, викристалізувалися місцеві художні стилі. Юрій Лашук аналізує локальні особливості кераміки кожного гончарного регіону, розповідає про види кераміки в окремих осередках, про відомих гончарів, розглядає методи роботи з глиною, різні техніки оздоблення кераміки, висловлює занепокоєння станом справ у окремих осередках і вважає необхідним відродження народних традицій кераміки там, де вони занепадають або припинили своє існування. Названі прізвища майстрів, удостоєних почесного звання «Заслужений майстер народної творчості УРСР», серед яких і Олександри Селюченко.
- Лашук Ю.** *Українська народна кераміка // Український календар. 1971. – Варшава: Видання Українського суспільно-культурного товариства в Польщі, 1971. – С.322.*
Про керамічні осередки в Україні, зокрема, про вироби опішненського заводу «Червоний керамік». Ці твори отримали схвалення в країні та за кордоном, а опішненські майстри, серед яких і Олександра Селюченко, набули всенародної шани й популярності.
- Лашук Ю.** *Українські гончарі. – К.: Радянська Україна, 1968. – С.17-23.: іл.*
Найвідомішим осередком гончарства на Полтавщині є стародавнє козацьке містечко Опішне, яке славиться своїми майстрами-гончарями, серед яких – автор керамічних іграшок Олександра Селюченко.
- Лашук Ю.Ф.** *Стилистическая вариантность украинской народной керамики // Народное искусство: Исследования и материалы. – Спб.: «Китеж», 1994. – С.154, 155.*

Про різні види і стилі кераміки українських гончарів. Олександра Селюченко як автор різноманітних посудин у вигляді звірів розвивала барочні принципи. Вона також творила невеликі статуетки і іграшки-свистунці, розраховані на дитяче світосприйняття.

Лашук Ю.Ф. Украинская народная керамика XIX-XX ст. Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора искусствоведения. – К., 1971. – С.32.

Яскравою сторінкою сучасного Опішного є керамічна скульптура. Іграшки і свистунці – справа жіночих рук, яка вимагає глибокого проникнення в дитяче світосприйняття. Ця властивість і притаманна Олександрі Селюченко.

Лис В. Афіни української кераміки // Зоря Полтавщини. – 1976. – 20 червня. – С.4.

Згадується про відому опішенську гончарівну Олександру Селюченко, а саме – про її роботи «Вершники», «Коваль Вакула», «Мавка», «Лісова казка», «Лукаш».

Лисенко Л. Самопосвята глині // Вітчизна. – 1986. – №7. – С.189-201.

Про нелегку долю Великої Гончарівни з Опішного Олександри Селюченко.

Ліщинська Л. Мелодія гончарського круга // Барвінок. – 1985. – №1. – С.5.

Згадується про Заслуженого майстра народної творчості України з Опішного Олександру Федорівну Селюченко.

Лупій С.П. Українське декоративно-прикладне мистецтво. Кераміка: Конспект лекцій. – Львів: ЛДІПДМ, 1993. – Вип.VIII. – С.43.

Урозділі «Опішенська народна кераміка» розповідається про вироби заводу «Художній керамік». Названо імена відомих майстрів розпису, серед яких Олександри Селюченко.

Майолика // Художественная выставка «Советская Украина: Народное декоративно-прикладное искусство»: Каталог. – К., 1960. – С.15.

Про керамічні вироби різних областей України, про талановитих народних художників, серед яких – Олександра Селюченко.

Майоліка Опішні: Комплект листівок з текстами на українській, російській, англійській, французькій, німецькій і іспанській мовах. – К.: Мистецтво, 1975. – 15 лис.

Подано листівки із жанровими скульптурами Олександри Селюченко: «Вершники» та «Молодиці».

Матійко О., Репік І. Під високим Київським небом // Сільські вісті. – 1976. – №164. – 15 липня. – С.4.

Згадується про Олександру Селюченко – гончарівну зі славнозвісної гончарської столиці – Опішного. Подано її фото з роботами.

Мищанин В. Словник гончарів Глинського, Малих Будищ, Старих Млинів, Хижняківки. – Опішне: Українське Народоознавство, 1999. – С.304.

Про ініціативу Олеса Пошивайла у створенні Меморіального музею-садиби славетної опішенської гончарівни Олександри Селюченко.

Мотрій В. Дещо про українську народну іграшку // Історичне краєзнавство і культура: VIII Всеукраїнська наукова конференція: (Наукові доповіді та повідомлення). – К.-Х.: Рідний край, 1997. – Ч.1. – С.287-290.

Про глиняну іграшку – один із найдавніших видів народного мистецтва – та гончарів з Опішного. Згадується про Заслуженого майстра народної творчості України Олександру Селюченко.

Мотрій В.І. 3 історії української народної іграшки // Етнічність в історії та культурі: Матеріали і дослідження. – Одеса: Гермес, 1998. – С.79-81.

Про українську народну іграшку, виготовлену дбайливими руками народних майстрів. Іграшка сприяє вихованню людини і є одним із показників її свободи. Вона допомагає формуванню творчого потенціалу й самореалізації особистості, підготовці до суспільно-корисної діяльності і духовного оздоровлення. Мистецтву іграшки присвятили своє життя талановиті майстри-художники Опішного: Олександра Селюченко, Анастасія Білик-Пошивайло, Гаврило та Микола Пошивайли, Василь Омеляненко, Галина Грипич, Марія Дугельна, Ганна Діденко.

Музей народної архітектури та побуту Української РСР: Набір буклетів. – К.: Облполіграфвидав, 1986. – 5 буклетів.

У буклеті «Експозиція «Полтавщина і Слобожанщина» подано фото Заслуженого майстра народної творчості України Олександри Селюченко.

Нагай В. Народні митці ленінському ювілею // Образотворче мистецтво. – 1970. – №4. – С.5.

Значним успіхом користувалися вироби опішненських майстрів на республіканській ювілейній виставці українського народного декоративного мистецтва, серед яких і роботи Олександри Селюченко.

Найден О. Народна іграшка: традиції, образні особливості // Народне мистецтво. – 1997. – №1. – С.42-45.

Про традиції та особливості народної іграшки з різних регіонів України. Названо імена відомих майстрів скульптур малих форм. Серед них: Олександра Порохівник, Ганна Діденко, Євдокія Марчук, Ганна Грипич, Гаврило Пошивайло, Микола Пошивайло, Олександра Селюченко, Іван Білик, Іван Задорожний, Параска Біляк, Марія Дугельна з Опішного, Франя Міщенко, Яким Герасименко з Бубнівки, Іван Бойко з Гончарівки Тернопільської області, Яків Падалка з Межиріччя Сумської області, Павлина Цвілик з Косова, Микола Піщенко з Ічні, Василь Койда і Михайло Тарасенко з Дибинців Київської області, Купріян Нечипорук з Громів, Федір Гнідий, Федір Олексієнко, Марія Галушко з Києва, Марія Ковальчук з Великого Ключіва Івано-Франківської області. Подано фото робіт цих майстрів.

Найден О. Народна іграшка // Українська родина. Родинний і громадський побут. – К.: Видавництво імені Олени Пчілки, 2000. – С.126-135.

Про тематично та образно розмаїту українську керамічну іграшку, яка є справжнім багатством національної художньої культури. Серед багатьох відомих майстрів глиняної іграшки – народна художниця Олександра Селюченко. Подано фото майстра народної іграшки.

Найден О.С. Українська народна іграшка: Історія. Семантика. образна своєрідність. Функціональні особливості. – К.: АртЕк, 1999. – С.209-112.

Подано фото робіт опішненської майстрині Олександри Селюченко: свистунці, барині, хата.

Найден О. Українська народна іграшка. Сміслові та образні основи // Образотворче мистецтво. – 1991. – №3. – С.28, 29.

Про еволюційний шлях розвитку української іграшки. Названо опішненських майстрів, які ліпили іграшки, зокрема свистунці, серед них і Олександра Селюченко. Згадуються її статуєтки-іграшки у вигляді жіночих постатей, зокрема «пані», «куми», «барині», «наречені» тощо. Подано фото скульптурки «Молоді».

Настенко Л. Мистецтво, в якому я зростаю // Пам'ятники України. – 1986. – №1. – С.44-45.

Чарівний світ народної іграшки дарує людям проста і невтомна працівниця, Заслужений майстер народної творчості УРСР, член Спілки художників СРСР, мешканка старовинного селища Опішне, що на Полтавщині, Олександра Селюченко.

Настенко Л. Огонь семейного горна // Вечерний Киев. – 1985. – №223. – 30 серпня. – С.4.

Згадується про опішненську гончарівну Олександру Федорівну Селюченко. Подано фото Олександри Селюченко з її виробами.

Наукова концепція Музею гончарства в Опішні. – Опішні: видання Музею гончарства в Опішні, 1989. – С.20, 23.

Меморіальний музей-садиба Заслуженого майстра народної творчості УРСР є частиною експозиції Музею гончарства. У структурі музею один із відділів названо: відділ української народної керамічної іграшки – Меморіальна садиба-музей Олександри Селюченко.

Олександр Селюченко: Каталог виставки / Вступ. ст. В.Зубань. – Опішне: НМЗУГ, 1991. – 7 с.: іл.

Подано вироби Олександри Федорівни Селюченко з колекційної збірки Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Твори Олександри Селюченко – це її життя, її світ, її радість.

Олександренко Т. Що ти, іграшко, розкажеш?... // Зоря Полтавщини. – 1997. – №189. – 10 грудня. – С.4.

Про українську народну глиняну іграшку, її неперевершених майстрів з Опішного: Олександру Селюченко, Гаврила і Явдоху Пошивайлів, Настю Білик-Пошивайло.

Олійник Н. Велика Гончарівна // Голос Зіньківщини. – 1996. – №40. – 29 травня. – С.2.

Про життя та творчість Заслуженого майстра народної творчості України, Великої Гончарівни – Олександри Федорівни Селюченко.

Олійник Н. Глиняних справ майстриня // Голос України. – 1996. – №161-162. – 30 серпня. – С.16.

Про життєвий і творчий шлях майстрині народної іграшки з Опішного Олександри Селюченко.

Олійник Н. На спомин про Гончарівну // Культура і життя. – 1996. – №27. – 3 липня. – С.2.

Про Велику Гончарівну, Заслуженого майстра народної творчості України, видатну постать у мистецькому житті – Олександру Селюченко.

Олійник Н. Феномен доби: Олександра Селюченко // Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За роки 1996-1999. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн.4. – С.306-313.

Багатогранна постать заслуженого майстра народної творчості України, члена Спілки художників України, Опішненської гончарівни Олександри Селюченко розглядається в багатьох іпостасях. Її творчість в українському народному мистецтві є феноменом доби.

Опішня // Історія міст і сіл УРСР: Полтавська область. – К.: УРЕ, 1967. – С.361.

Справжні витвори мистецтва створює в Опішному, на заводі «Художній керамік», ушавлена майстриня Олександра Селюченко.

Опішнянська кераміка. – Х.: Прапор, 1970. – 24 с.: іл.

Олександра Селюченко працювала над виготовленням дитячих іграшок, колорит яких пов'язаний з кольором місцевих глин і природою півдня, багатого барвами. Подано фото її робіт.

Опошня-Решетилівка: Фотоальбом. – К.: Мистецтво, 1972. – С.10, 41, 45.

Фоторозповідь про талановитих народних умільців Опішного і Решетилівки на Полтавщині. Подано фото Олександри Федорівни Селюченко та її статуетки «Кум та кума».

Орел Л. День майстрів // Україна. – 1982. – №38. – С.24.

Серед гостей Музею народної архітектури та побуту УРСР у Києві була і Олександра Селюченко.

Орел Л. Її праця – це казка в глині // Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За роки 1996-1999. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн.4. – С.302-305.

Спогади про талановиту гончарівну Олександру Селюченко, її творчість, тяжке сходження до вершин слави. Публікуються два листи майстрині до Олексія Долі.

Поліщук Н. Чародійство Олександри Селюченко // Київ. – 1990. – №6. – С.154-155.

Про творчий доробок опішненської художниці, Заслуженого майстра народної творчості України Олександри Селюченко. Подано фото робіт майстрині: «Панночка», «Чорт», «Козак».

Пошивайло І. Антропоморфізм українського образотворення // Артанія. – 1997. – Кн.3. – С.78.

Чим зумовлена стійкість і поширеність антропоморфних мотивів у творчості народних майстрів, зокрема гончарів? Звідки беруть свої глибинні витоки чудернацькі істоти, людиноподібні фігурки, іграшки, славнозвісні «барини», що виобразилися крізь призму трипільських традицій у вже сучасному шедеврванні Олександри Селюченко та інших народних майстрів? На ці та подібні питання відшукує відповідь автор статті. Подано фото робіт Олександри Селюченко.

Пошивайло І. Феноменологія гончарства: Семіотико-етнологічні аспекти. – Опішне: Українське Народознавство, 2000. – С.125, 135, 250.

Подано фото славетної гончарівни, майстра малої скульптури Олександри Селюченко, фото її робіт.

Пошивайло О. [Відгук на дисертацію Олени Клименко «Народна кераміка Опішного (до проблеми традицій та інновацій у народних художніх промислах)»] // Українське гончарство: Національний культурологічний щорічник. За рік 1995. – Опішне: Українське Народознавство, 1996. – Кн.3. – С.444.

Автор зауважує, що в дослідженні про гончарство Опішного необхідно більше виділити й окреслити значення творчості самотньої майстрині Олександри Селюченко.

Пошивайло О. Етнографія українського гончарства: Лівобережна Україна. – К.: Молодь, 1993. – С.330.

Подано фото славетної опішненської майстрині Олександри Селюченко, а також фото її баринь.

Пошивайло О. Плекаймо древо духовності // Образотворче мистецтво. – 1990. – №1. – С.12, 13.

Про створення всеукраїнського центру збереження, наукового дослідження і популяризації гончарного мистецтва, до складу якого ввійде і Меморіальна садиба-музей славетної майстрині Олександри Селюченко. Йдеться також про необхідність спорудження в Опішному першого в нашій країні пам'ятника народному майстрові – Олександрі Селюченко.

Про підготовку збірника на спомин Олександри Селюченко // Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За рік 1994. – Опішне: Українське Народознавство, 1995. – Кн.2. – С.545.

Програма науково-теоретичної конференції «Народне мистецтво Полтавщини», присвяченої 70-річчю Полтавського художнього музею. – Полтава: Полтавський художній музей, 1989. – С.4.

Зазначена доповідь «Олександра Селюченко» київського мистецтвознавця Наталі Кругтенко.

Програма Першого республіканського симпозіуму гончарства «Традиції і сучасність» (Опішне, Полтавщина, 10 травня-11 червня 1989 р. – Полтава: Видання Полтавського облвиконкому, 1989. – С.7.

Перелік заходів на пошанування видатної української майстрині, Заслуженого майстра народної творчості УРСР Олександри Селюченко.

Прокопович М. Республіканські журнали – про опішнянських керамістів // Прапор комунізму. – 1986. – №117. – 30 вересня. – С.3.

Час від часу в різних республіканських виданнях публікуються матеріали про ушлявлених опішненських керамістів, про кращих народних умільців, які своєю творчістю примножують славні традиції древньої столиці української кераміки. Серед них – Заслужений майстер народної творчості України Олександра Федорівна Селюченко.

Республіканська виставка українського народного декоративного мистецтва, присвячена 100-річчю від дня народження В.І.Леніна: Каталог. – К.: Видання Спілки художників УРСР, 1973. – С.85.

Подано перелік робіт Олександри Селюченко, що експонувалися на виставці.

Республіканська художня виставка, присвячена 100-річчю від дня народження Лесі Українки: Каталог. – К.: Реклама, 1972. – С.62.

Подано перелік робіт Олександри Селюченко, що експонувалися на виставці.

Республіканська художня виставка «40 років Великої Перемоги», присвячена перемозі радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років: Каталог. – К.: Реклама, 1986. – С.57.

Подано список робіт Олександри Селюченко, що експонувалися на виставці.

Республіканська художня виставка, присвячена XXIV з'їзду КПРС та XXIV з'їзду КП України: Каталог. – К.: Реклама, 1972. – С.80.

Подано перелік робіт Олександри Селюченко, що експонувалися на виставці.

Республіканська ювілейна виставка українського народного декоративного мистецтва: Каталог. – К.: Видання Спільки художників УРСР, 1970. – С.120, 121.

Подано перелік творів Олександри Селюченко, які експонувалися на виставці.

Сакович І.В. Народна керамічна скульптура Радянської України. – К.: Наук. думка, 1970. – С.51-61.: іл.44-46.

Керамічні іграшки Олександри Федорівни Селюченко приваблюють декоративністю. Вони мають переконливо узагальнену форму, вдало декоровану кольоровими плямами. Подано фото її робіт: «Будьонівці», «Кози», «Два птахи».

Селюченко Олександра Федорівна // Мистецтво України: Біогр. довід. / Упоряд. А.В.Кудрицький, М.Г.Лабінський. – К.: УЕ, 1997. – С.531.

Подано коротку творчу біографію української майстрині художньої кераміки, Заслуженого майстра народної творчості України Олександри Селюченко.

Селюченко Олександра Федорівна // Митці України: Енциклопедичний довідник. – К.: Укр. енцикл., 1992. – С.520-521.

Подано коротку творчу біографію майстра народного мистецтва з Опішного, гончарівни Олександри Селюченко.

Селюченко О.Ф. // Полтавщина: Енциклопедичний довідник. – К.: Українська Енциклопедія, 1992. – С.861.

До книги увійшла коротка інформація про життя і діяльність опішненської майстрині глиняної іграшки Олександри Селюченко.

Селюченко О.Ф. // Словник художників України. – К.: УРЕ, 1973. – С.207.

Подано біографічні дані майстрині народної кераміки з Опішного Олександри Селюченко.

Скрипник Г.А. Музей-скансени і популяризація народної культури // Народна творчість та етнографія. – 1982. – №3. – С.74.

Огляд діяльності етнографічних музеїв-скансенів, зокрема роботи Музею народної архітектури та побуту УРСР. Влітку 1981 року музей запропонував відвідувачам цікаву програму: на території музею працювали народні умільці з багатьох областей України. Відвідувачі мали змогу познайомитися з одним із найдавніших ремесел України – гончарством, яке представляла продовжувачка кращих традицій гончарів Опішного Олександра Селюченко.

Скрипник Г. Царина народної уяви та вірувань // Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн.2. – С.270.

Подано фото робіт Олександри Селюченко.

Скрипник Г.А. Етнографічні музеї України: Становлення і розвиток. – К.: Наук.думка, 1989. – С.190.

Подано фото Олександри Селюченко за роботою в Музеї народної архітектури та побуту УРСР.

Скуратівський В. Кому сідати за гончарний круг? // Сільські вісті. – 1986. – №10. – 12 січня. – С.2.

Згадується про відому гончарівну з Опішного Олександру Федорівну Селюченко.

Скуратівський В.Т. Гончарство України: проблеми і перспективи // Народна творчість та етнографія. – 1986. – №1. – С.89-92.

Серед інших проблем українського гончарства особливе занепокоєння у автора статті викликають дитячі іграшки. Якщо раніше їх виготовляли в усіх регіонах України, то на сьогодні можна назвати одного майстра, який спеціалізується на традиційному промислі – відому гончарівну з Опішного, на Полтавщині, Олександру Селюченко. Також подається думка відомої майстрині про доцільність створення при відомих гончарях творчих шкіл і залучення до них учнів, що є чи не найбільш дієвою формою передачі традиційного досвіду.

Сморж Л. Завтрашній день опішнянської кераміки // Народна творчість та етнографія. – 1968. – №4. – С.47-53.

Про досягнення опішнянської кераміки, її проблеми сьогодення та завтрашній день. Серед багатьох славних імен гончарів згадується малювальниця Олександра Селюченко. Подано фото деяких робіт.

Сморж Л. Одержима керамікою // Жінка. – 1997. – №7. – С.6-7.

Про життєвий та творчий шлях Олександри Федорівни Селюченко – майстра опішнянської керамічної іграшки, учасника майже ста виставок, включаючи європейські та міжнародні, члена Спілки художників України, заслуженого майстра народної творчості України.

Сморж Л. Олександра Селюченко як творча індивідуальність // Гончарівські читання (четверті): Програма, тези і резюме доповідей. – К.: Музей Івана Гончара, 1997. – С.80-81.

Про особистість та творчий феномен Олександри Селюченко.

Сморж Л. Олександра Селюченко як творча особистість і художник // Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За роки 1996-1999. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн.4. – С.282-301.

Талант, визнання та слава, творчі злети, самотність, зневіра, розчарування... Це дві протилежні грані долі видатної гончарівни Олександри Селюченко. За ними стоїть життя людини, приречене горіти в полум'ї творчого задуму, мистецького польоту. Та будні з їхніми клопатами та жалями, холод оточення не дають розправити крила.

Автор статті прагне з'ясувати трагізм долі мистця, особистості, мислителя. Враження від особистого спілкування з художником, спогади про Олександру Селюченко, її листи, щоденники стали підґрунтям цієї праці, а заодно й джерелом пізнання духовної скарбниці Гончарівни.

Сморж Л.О. Покликана творити красу // Народна творчість та етнографія. – 1996. – №5-6. – С.78-81.

Автор простежує нелегкий життєвий та творчий шлях видатної майстрині Олександри Селюченко, яка є унікальним явищем в українській народній художній культурі. Творчий доробок художниці є надбанням людства, її творчість належить не тільки Україні, а й усьому світу.

Соловйов В. Українська народна іграшка та її доля // Образотворче мистецтво. – 1990. – №6. – С.11.

Про музей іграшки в м.Загорську, під Москвою. Багато місця в статті автор відводить українській іграшці, зокрема опішненській, у колекціях музею. Автор висловлює тривогу з приводу занепаду історичних центрів, втрати тих чи інших форм національної іграшки. Національна іграшка повинна зберігати якості дійової іграшки, що відіграє роль містка, по якому дитина входить до храму національної культури. Подано фото виробу Олександри Селюченко «Бариня Ганка».

Сучасне українське народне мистецтво. – К.: Мистецтво, 1976. – С.89, 91.

Подано фото робіт Олександри Селюченко: «Закохані», «Молодиці».

Украинское народное искусство: Альбом [на французском языке]. – Л.: Аврора, 1982. – С.21, 22.

Подано фото робіт Олександри Селюченко.

Українська іграшка. – К.: Мистецтво, 1973. – С.8, 22, 27, 32, 37, 39, 43. – (Перлини народного мистецтва).

Широко відомі роботи опішненських майстрів, серед яких і Олександра Селюченко, яка мала свій, притаманний лише їй творчий почерк у виготовленні керамічної іграшки. Подано фотоілюстрації робіт майстрині.

Українська кераміка. – Б/м, Б/в, Б/р. – С.3.

Про велику популярність керамічних виробів опішненських майстрів, серед яких – твори Олександри Селюченко.

Українська народна іграшка // Дитячий садок. – 1999. – №4. – С.1-4.

Згадується про Олександру Федорівну Селюченко – класика опішненської дрібної пластики.

Українська народна іграшка: Проспект. – Львів: Видання Музею етнографії та художнього промислу АН УРСР, 1980. – С.10.: іл.

Глиняна іграшка на виставці, присвяченій Міжнародному року дитини, була представлена роботами майстрів заводу «Художній керамік» (Опішне Полтавської обл.), у тому числі творами Олександри Селюченко: свистунцями, «Панею з птахом», «Козаком».

Українська народна кераміка // Українське народне мистецтво. Кераміка і скло. – К.: Мистецтво, 1974. – С.6-14.: іл.

Пророзвиток гончарства на території України. Згадується ім'я Олександри Селюченко як оригінальної малювальниці і майстра народної іграшки. Подано фото робіт народної майстрині з Опішного: іграшка «Жінка з глечиком» (1969) та скульптура «Свинарка» (1960).

Українська радянська енциклопедія. – К.: УРЕ, 1983. – Т.10. – С.95.

Подано біографічні дані, перелік робіт Олександри Селюченко; названо виставки, на яких експонувалися її твори; є фото роботи майстрині «Молодиці».

Український радянський енциклопедичний словник. – К.: УРЕ, 1978. – Т.3. – С.187.

Подано біографічні дані та перелік робіт Олександри Селюченко, фото роботи майстрині «Молодиці».

Федір Гнідий: Альбом. – К.: Мистецтво, 1980. – С.15.

Автор проводить паралелі в творчості Федора Гнідого та Олександри Селюченко.

Фисун О. Верховини Івана Білика (Напередодні 90-ліття мистця) // Образотворче мистецтво. – 1999. – Ч.1-2. – С.24.

Названо ряд опішненських гончарів різних поколінь – безіменні і знані в наш час великі таланти гончарної справи. Серед них – Олександра Селюченко.

Фисун О. Незбагнений творець горн-чарування // Літературна Україна. – 1999. – №20. – 20 травня. – С.6.

Згадується про Олександрю Селюченко – класика опішненської дрібної пластики.

[Фото робіт Олександри Селюченко] // Україна. – 1983. – №10. – С.26.

Фурман В.С. Полтавські самоцвіти. – Х.: Прапор, 1982. – С.17.

Мистецтву іграшки присвятила своє життя талановита художниця Олександра Федорівна Селюченко – член Спілки художників СРСР, Заслужений майстер народної творчості УРСР. Ліпить вона багато і щедро. Подано фото робіт: «Куми», «На ярмарок».

Ханко В. Осередки гончарства на Полтавщині // Українське гончарство: Національний культурологічний щорічник. Науковий збірник за минулі літа. – Київ-Опішне: Молодь-Українське Народознавство, 1993. – Кн.1. – С.411-417.

Згадується про талановиту майстриню іграшок і скульптури Олександрю Селюченко.

Ходаківський М. Скансену в м.Києві – 30 років // Вісник. – 1999. – №1. – С.48.

Згадка про знайомство гостей Музею народної архітектури та побуту України в с.Пирогово з роботами Олександри Селюченко. Подано фото майстрині.

Художні промисли України: Опішня: Буклет. – К.: Мистецтво, 1986. – 13 лист.

У буклеті є листівка з виробами Олександри Селюченко «Іграшки».

Художні промисли України: Полтавщина: Буклет. – К.: Мистецтво, 1981. – 13 лист.

У буклеті є листівки з виробами талановитих майстрів Полтавщини, серед яких «Декоративна скульптура» Олександри Селюченко.

Чарновський О. Українська народна скульптура. – Львів: Вища шк., 1976. – С.68-82.

Про перші тематичні твори Олександри Селюченко 1950-х, 1960-х років. Опішненська гончарівна створила своєрідний вид станкової скульптури, народної за змістом і формою, а за призначенням близької до професійної скульптури малих форм.

Шевчук А. Про «колективне та індивідуальне»... і не тільки // Образотворче мистецтво. – 1997. – №2. – С.16.

Нотатки з 4-х Гончарівських читань, які відбулися в Музеї Івана Гончара, де згадувалось про Олександру Селюченко.

Щербак В. Сучасна українська майоліка. – К.: Наук. думка, 1974. – С.7, 83, 85, 105.

Розповідається про сучасні види і форми української майоліки, зокрема про декоративно-ужитковий посуд, скульптуру малих форм, характеризуються головні осередки гончарного виробництва та висвітлюється творчість багатьох майстрів, серед яких Олександра Селюченко. Подано фото народного майстра та фото її скульптурних виробів.

Щоб не спинивсь гончарський круг // Пам'ятники України. – 1985. – №3. – С.48.

Подано фото Заслуженого майстра народної творчості України Олександри Федорівни Селюченко, яка демонструє свої гончарські «секрети» співробітникам Музею народної архітектури та побуту України.

Щоб не спинивсь гончарський круг // Пам'ятники України. – 1986. – №1. – С.39.

Про республіканський науково-практичний семінар «Гончарний промисел України: проблеми і перспективи», на якому виступила Олександра Селюченко і була нагороджена грамотою та подарунком.

© Галина Панасюк, Ольга Гирман,

Оксана Андрущенко,

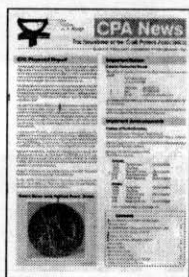
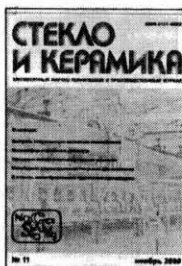
28.09.2000

НОВІ НАДХОДЖЕННЯ ГОНЧАРСЬКОЇ КНИГОЗБІРНИ УКРАЇНИ

**ОГНЕУПОРЫ
И ТЕХНИЧЕСКАЯ
КЕРАМИКА**
(Російська Федерація)
2000. – №1-12.

**СТЕКЛО
И КЕРАМИКА**
(Російська Федерація)
2000. – №1-12.

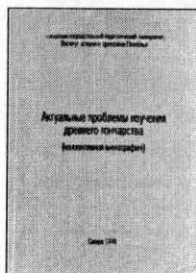

CPA NEWS
(Інформаційний
бюлетень Асоціації
керамістів і гончарів,
Великобританія)
2000. – №69-73.

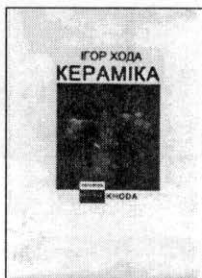
**BUTLETI
INFORMATIU
DE CERÁMICA**
(Інформаційний
керамічний
бюлетень,
Іспанія)
2000. – №68.

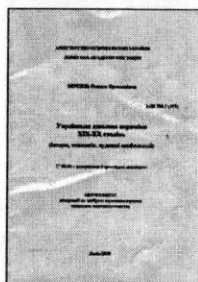
KERAMIKA
(Кераміка,
Нідерланди)
2000. – №1-3.

Актуальные проблемы изучения древнего гончарства (коллективная монография). – Самара: Издательство СамГПУ, 1999. – 233 с.

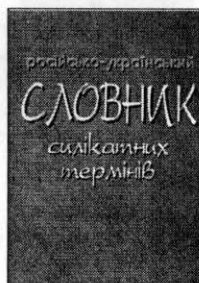

Ігор Хода. Кераміка: Декоративні пласти, вази на долівку, тарелі, пластика, мініатюра. – Львів: Видавництво «Брати Сиротинські і К», 2000. – 33 с.

Мотиль Р.Я. Українська димлена кераміка XIX-XX століть (Історія, типологія, художні особливості): Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. – Львів: Львівська академія мистецтв, 2000. – 18 с.

Російсько-український словник силікатних термінів / За ред. Й.М.Ящишина. – Львів: «Львівська політехніка», 2000. – 168 с.

Олександр Міловзоров. Шляхи подолання інерції. – К.: Альтерпрес, 1999. – 64 с.

Тарас Левків. Кераміка. Графіка. Інтарсія: Каталог. – Львів: D. D. D. Grafika, 2000. – 24 с.

ГОНЧАРСЬКА КНИГОЗБІРНЯ УКРАЇНИ ЩИРОСЕРДНО ДЯКУЄ СВОЇМ ДОБРОДІЙНИКАМ:

Видавництво "Мапа ЛТД" (Київ)

- *Україна: Історичний атлас.* – К.: Мапа ЛТД, 2000. – 38 с.

Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна" (Київ)

- *Онкович Т.В. та ін. Український рік у прикметах та прикметниках: Навч. посібник.* – К.: Наукова думка, 2000. – 144 с.

Галицька районна державна адміністрація (Галич)

- *Галич та його довкілля: Довідник-путівник.* – Галич: Давній Галич, 1997. – 110 с.

Галицька художньо-реміснична школа (Галич)

- *Ткачук Т.М. та ін. Галицькі керамічні плитки із рельєфними зображеннями та гончарні клейма: Каталог.* – Галич: Давній Галич, 1997. – 60 с.
- *Галич і Галицька земля: Збірник наукових праць.* – Галич: Давній Галич, 1998. – 148 с.

Державний комітет інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (Київ)

- *Історія університету в особах: Календар на 1999-2000 навчальний рік.* – К.: Видання Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 1999. – 24 с.

Інститут народознавства НАН України (Львів)

- *Бібліографія українського народознавства: Фольклористика /Зібрав і впоряд. М.Мороз.* – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – Т.1. – Кн.1. – 496 с.; Т.1. – Кн.ІІ. – 604 с.
- *Гошко Ю. Звичаєве право населення Українських Карпат та Прикарпаття XIV-XVI ст.* – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – 336 с.
- *Жишкович В. Пластика Русі-України: Х-перша половина XIV століть.* – Львів: Інститут народознавства, 1999. – 240 с.
- *Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. У 4 т. Т.1. Археологія та антропологія.* – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – 576 с.
- *Мазур В. Ми плекали віруу визволення України: Вибрані публіцистичні виступи.* – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2000. – 368 с.
- *Лемківщина. У 2 т. Т.1. Матеріальна культура.* – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – 360 с.
- *Народні пісні українців Зеленого Клину в записях Василя Сокола.* – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – 272 с.

• Народознавчі зошити. – 1999. – № 2, 3, 4, 5.

• Овсійчук В. Олекса Новаківський. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1998. – 332 с.

• Овсійчук В. Українське малярство Х-XVIII століть: Проблеми кольору. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1996. – 480 с.

• Полісся України: Матеріали історико-етнографічного дослідження. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – 376 с.

• Сколівщина. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1996. – 302 с.

• Студії з інтегральної культурології / Спеціальний випуск «НЗ» №1: Thanatos. – Львів, 1996. – 144 с.

• Студії з інтегральної культурології / Спеціальний випуск «НЗ» №2: Ритуал. – Львів, 1999. – 144 с.

• Хрест в Українському мистецтві: Каталог виставки / За ред. М.Станкевича. – Львів: Видання Інституту народознавства НАН України, 1996. – 28 с.

• Чмелик Р. Мала українська селянська сім'я другої половини XIX-початку XX ст. (Структура і функції). – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – 144 с.

Львівська академія мистецтв (Львів)

• Львівська академія мистецтв: Каталог. – Львів: Стрім, б/р. – 34 с.

• Голод І.В. Академік Яким Запаско. – Львів: ТзОВ "Брати Сиротинські і К", 1998. – 48 с.

Національний музей історії України (Київ)

• 60 років Інституту археології НАН України. – К.: Київська Академія Євробізнесу, 1994. – 138 с.

• До 100-річчя Національного музею історії України: Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої Міжнародному дню музеїв (м.Київ, 1997). – К.: Національний музей історії України, 1998. – 190 с.

• Національний музей історії України – скарбниця історичної пам'яті українського народу: Тематичний збірник наукових праць. – К.: ТОВ «ІІІ Лтд», 1999. – 100 с.

Полтавський порцеляновий завод (Полтава)

• Полтавський фарфор: Каталог. – М.: Санна-Олимп, б/р. – 24 с.

Полтавське обласне об'єднання Всеукраїнського товариства "Прогрес" (Полтава)

• Сверстюк Є. На світі надії: Вибране. – К.: Наша віра, 1999. – 784 с.

• Іванчук О. Пам'яті в'язнів Колими. – Полтава: «Рік», 2000. – 20 с.

Редакція журналу "Рідна школа" (Нью-Йорк, США)

• Рідна школа. – 1999. – Ч.3. – 30 с.

Редакція журналу "Чумацький шлях" (Київ)

• Чумацький шлях. – 2000. – №1.

Російський етнографічний музей (РЕМ) (Ольга Карпова, Санкт-Петербург)

• Атрибуція музейного пам'ятника: Справочник. – СПб.: Лань, 1999. – 352 с.

• Українці XIX-XX вв.: Каталог указатель этнографических коллекций. – Л.: Издание Государственного музея этнографии народов СССР, 1983. – 64 с.

Херсонський державний педагогічний університет (Херсон)

• Південний архів: Збірник наукових праць. Історичні науки. – Херсон: Айлант, 2000. – Вип.3. – 156 с.

Християнська церква (Харків)

- Біблія або книги Святого писма Старого і Нового заповіту. – К.: Нове життя, Україна, Кемпус Крусейд фор Крайст, 1992. – 1384 с.
- Гилмор Ч. Світ Євангелія от Иоанна. – Джорджія, 1991. – 23 с.
- Детская Библия: Библиейские рассказы в картинках. – Стокгольм: Институт перевода Библии, 1990. – 542 с.

Андрусів Степан (Львів)

- Spotkanie z artystami Lwowa i Warszawy: Буклет. – Б/м, б/в, б/р.

Балушок Василь (Київ)

- Балушок В.Г. Обряди ініціації українців та давніх слов'ян. – Львів-Нью-Йорк: Видавництво М.П.Коць, 1998. – 216 с.

Бобринський Олександр (Москва)

- Актуальные проблемы изучения древнего гончарства (коллективная монография). – Самара: Изд-во САМГПУ, 1999. – 232 с.
- Волкова Е.В. Гончарство фатьяновских племен. – М.: Наука, 1996. – 122 с.
- Васильева И.Н., Салугина Н.П. Не боги горшки обжигают. – Самара: издание Института истории и археологии Поволжья, 1997. – 160 с.

Бобрищев Костянтин (Кобеляки)

- Бобрищев К. Их знают все. – Б/м.: Школярник, 1999. – 538 с.

Боднарчук Василь (Львів)

- Василь Боднарчук. Кераміка: Каталог. – Львів: ВПВ "Ладекс", 1998. – 18 с.

Бойко Юрко (Львів)

- Шимчук Є. Заслужений художник України Зіновій Флінта (1935-1988). – Львів: Гердан Друк, 1995. – 30 с.

Бокотей Андрій (Львів)

- Львівська академія мистецтв: Каталог – Львів: Малті-М, 1998. – 48 с.
- Вісник Львівської академії мистецтв. – Львів: ЛАМ, 1999. – Вип.10. – 286 с.

Борисенко Валентина (Київ)

- Етнічна історія народів Європи: Збірник наукових праць. – К.: Унісерв, 2000. – Вип.4. – 124 с.; 2000. – Вип.5. – 134 с.; 2000. – Вип.6. – 94 с.; 2000. – Вип.7. – 94 с.
- Борисенко В.К. Традиції і життєдіяльність етносу: На матеріалах святково-обрядової культури українців: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Унісерв, 2000. – 191 с.

Брух Любов (Львів)

- Рідна школа. – 2000. – Ч.2. – 33 с.

В'ялець Адріана (Київ)

- Україна: Скарби музеїв і заповідників: Путівник. – К.: ВФ "Чорлі", 1997. – 208 с.

Гаман Віктор (Київ)

- Гаман В.П. Валківські верби: Земляцькі етюди. – К.: Укр. письменник, 1996. – 367 с.

Гвоздевич Стефанія (Львів)

- Млиновецький Р. Історія українського народу: (Нариси з політичної історії). – Львів-Мюнхен-Бабинці: Червона калина, 2000. – 624 с.

Гриценко Павло (Київ)

- Говірки Чорнобильської зони. Тексти / Упор. Гриценко П.Ю. та ін. – К.: Довіра, 1996. – 358 с.
- Український діалектологічний збірник / Упор. Гриценко П.Ю. – К.: Довіра, 1997. – Кн.3. – 471 с.

Денисова Ніна (Київ)

- Денисова Н. *Малярство: Альбом*. – К.: *Vona Mente*, 1995. – 28 с.
- *Телесик: Українська народна казка*. – К.: *Софія*, 1992. – 12 с.

Еда Світлана (Київ)

- *Реставрація музейних пам'яток в сучасних умовах. Проблеми та шляхи їх вирішення: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 60-річчю Національного науково-дослідного реставраційного центру України (27-29.05.98 р.): Матеріали та тези доповідей*. – К., 1998. – 196 с.

Жирикова Ольга (Київ)

- Київ: *Фотоальбом*. – К.: *Мистецтво*, 2000. – 160 с.

Мисько Еммануїл (Львів)

- *Скульптура: Каталог*. – Львів: ТзОВ "Брати Сиротинські і К", 1999. – 47 с.

Зіненко Тетяна (Опішне)

- *Полтавський завод хімічного машинобудування: Буклет*. – Полтава, 1998. – 4 с.
- *Полтавський завод хімічного машинобудування: Каталог випускаемого обладнання*. – Полтава, 1998. – 96 с.
- *Atlas of Dniester Moldavian Republic*. – *Tiraspol*, 1997. – 32 с.

Коваленко Анатолій (Севастополь)

- Коваленко А.І. *Творча спадщина І.Г.Мясоедова. (Дослідження методу створення в українському образотворчому мистецтві початку ХХ ст.)*: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. – Львів: ЛАМ, 2000. – 18 с.

Левків Тарас (Львів)

- *Тарас Левків. Кераміка. Графіка. Інста-*

рсія: Каталог. – Львів: *D.D.D. Grafika*, 2000. – 24 с.

Листопад Антоніна (Краснодон, Луганщина)

- *Листопад А. Свячена вода: Поезії*. – *Дрогобич: Відродження*, 1999. – 384 с.

Малишко Микола (Київ)

- *Бевза. Литвиненко. Малишко. Перехід: Каталог*. – К., 2000. – 8 с.

Маричевський Микола (Київ)

- *Данило Нарбут: Альбом*. – К.: *Образотворче мистецтво*, 1999. – 48 с.
- *Емма Андрієвська: Альбом*. – К.: *Образотворче мистецтво*, 2000. – 80 с.
- *Образотворче мистецтво*. – 2000. – №1-2.

Мисько Еммануїл (Львів)

- *Скульптура: Каталог*. – Львів: ТзОВ "Брати Сиротинські і К", 1999. – 47 с.

Мокляк Володимир (Полтава)

- *2000-ліття християнства – слава віка в історії людства: Матеріали наукових читань*. – Полтава: АСМІ, 2000. – 140 с.
- *Подвигу народному жити у віках: Матеріали науково-практичної конференції (19.04.2000. Полтава)*. – Полтава: АСМІ, 2000. – 156 с.

Москаленко Ольга (Київ)

- *М+Т: Монтаж + Технологія*. – 2000. – №1; 2; 5.
- *Рапогата*. – 2000. – №4; 5.
- *What's on*. – 2000. – №15, 19, 20, 21, 23, 24, 30, 32, 33.

Мотиль Романа (Львів)

- *Мотиль Р. Українська димлена кераміка XIX-XX століть (Історія, типологія, художні особливості)*: Автореферат дисертації на здобуття наукового

ступеня кандидата мистецтво-знавства. – Львів: ЛАМ, 2000. – 18 с.

Мурзін Вячеслав (Київ)

• Мурзін В.Ю. Исследования совместной Украинско-Немецкой археологической экспедиции в 1999 г. – К.: Институт археологии НАН Украины, Немецкое научно-исследовательское общество, 2000. – 60 с.

Онищенко Володимир (Київ)

• Барви творчості: Петро Гончар. Олександр Мельник. Володимир Онищенко: Каталог. – К.: Театральна агенція, 1999. – 27 с.

• Республіканська виставка українського екслібриса. – К.: Добровільне товариство любителів книги УРСР, 1988. – 58 с.

• Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія: Історичний нарис. – К.: Видавництво Національного університету «Києво-могилянська академія», 1997. – 18 с.

• Олександр Міловзоров: Шляхи подолання інерції. – К.: Алетерпрес, 1999. – 64 с.

• Валерій Франчук. Живопис: Каталог творів. – К.: К.П.ВД “Педагогіка”, 2000. – 64 с.

• Олександр Бабак. Олександр Бородай. Малярство. Інсталяція. Емаль: Альбом. – К.: Український центр творчості дітей та юнацтва, 1992. – 78 с.

• Air Ukraine: Бортовий журнал авіакомпанії “Авіакомпанії України”. – 2000. – 96 с.

• Коцюк В. Дорога пам'яті: Статті, бесіди, інтерв'ю. – К.: Сфера, 2000. – 232 с.

• Календар-довідник. 2000-2001 навчальний рік. – К.: Видавничий дім «KM Acadetia», 2000. – 210 с.

• Юрій Назулко. Живопис: Каталог. – К.: Триумф, 1995. – 24 с.

• Іван-Валентин Задорожний. Монументальне мистецтво. Живопис. Графіка: Каталог виставки творів. – К.: видання Спілки художників України, 1991. – 64 с.

• Гарнік Хачатрян. Скульптура: Каталог. – Дніпропетровськ: Поліграфіст, 1999. – 16 с.

• Хроніка-2000. – 1995. – №2-3; 1997. – №17-18, 19-20; 1998. – №21-22, 23-24, 27-28.

Орел Лідія (Київ)

• Музей народної архітектури та побуту України: Фотобуклет. – К.: Агенство “Телепресінформ”, 1999. – 12 с.

• Ой на Івана, та й на Купала: Фольклорно-етнографічна розповідь. – К.: Веселка, 1999. – 40 с.

• Орел Л. Великдень в Україні: Етнографічний нарис. – К.: Орбіта, 2000. – 16 с.

• Українська родина: Родинний і громадський побут/Упоряд. Лідія Орел. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2000. – 424 с.

Панасюк Галина (Опішне)

• Додонов Б.И. В мире эмоций. – К.: Политиздат Украины, 1987. – 140 с.

• Карпов В. Полководець: Повість. – К.: Молодь, 1987. – 688 с.

• Книга для чтения к учебнику «Английский язык за два года». В 2-х частях. – М.: Просвещение, 1993. – Ч.2. – 96 с.

• Козаченко В. Блискавка: Повісті. – К.: Дніпро, 1975. – 764 с.

• Ле І. Наливайко: Історичний роман. – К.: Держ. вид-во худ. літератури, 1957. – 476 с.

• Москвичев Л. Н. Знання о мире знаний. – М.: Педагогика, 1989. – 128 с.

• Парандовський Я. Небо пломеніє: Роман. – Львів: Каменяр, 1978. – 252 с.

• Пича В. М. Ваше свободное время. – К.: Политиздат України, 1988. – 207 с.

• Полтавський художній музей: Альбом. – К.: Мистецтво, 1978. – 23 с.: іл.

• Прилюк Д. Повноколосся: Балади в прозі; Роман-хроніка. – К.: Дніпро, 1977. – 440 с.

• Семья. Социально-психологические и этнические проблемы: Справочник. – К.: Политиздат України, 1990. – 255 с.

• Углов Ф. Г. Береги здоровье и честь смолоду. – М.: Педагогика, 1988. – 144 с.

• Щепинский А. А. Красные пещеры: Долгоруковская яйла. – Симферополь: Таврия, 1987. – 112 с.

Підгора Володимир (Київ)

• Василь Забашта і відродження школи українського пейзажу-картини: Альбом-каталог. – К.: "Вона Менте", 1999. – 64 с.

• Світовид: Малярство. Графіка. Скульптура: Альбом-каталог. – К.: "Вона Менте", 1999. – 96 с.

Плецький Сергій (Запоріжжя)

• Запорозьке козацтво в пам'ятках історії та культури: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 2-4 жовтня 1997 р.). – Запоріжжя: РА "Тандем-У", 1997. – 8 с.

Пошивайло Ігор (Київ)

• Air Ukraine: Бортовий журнал авіакомпанії "Авіакомпанії України". – 2000. – Осінь. – 96 с.

Пошивайло Олесь (Опішне)

• Книги з особистої бібліотеки (401 найменування).

Пошивайло Юрій (Опішне)

• Перший Міжнародний фестиваль "Світ-Книги": Каталог учасників. – Харків, 1999. – 96 с.

Рищенко Михайло (Харків)

• Второй съезд керамического общества СССР: Программа работы съезда. – М.: Издание керамического общества СССР, 1991. – 61 с.

Салевич Іван (Чернівці)

• Митці Буковини: Енциклопедичний довідник. – Чернівці: Золоті литаври, 1998. – Т. 1. – 128 с.

Селівачов Михайло (Київ)

• Українські термінологічні словники з мистецтвознавства й етнології: Досвід складання, проблеми та перспективи підготовки: Науково-практична конференція, присвячена 100-річчю від дня народження Миколи Федотовича Трохименка (19.XII.1899-3.XI.1937). – К.: Редакція вісника "АНТ", 1999. – 76 с.

Сиченко Олександр (Лубни)

• Малик В. Князь Ігор: Роман. – К.: Український центр духовної культури, 1999. – 416 с.

• Малик В. Чумацький шлях: Роман. – К.: Укр. письменник, 1993. – 285 с.

Сморж Леонід (Київ)

• Україна. – 1989. – №83.

Стахів Микола (Полтава)

• Бенько Н. П. і др. Полтавская магнитка: История рождения и развития. – Комсомольск, 2000. – 144 с.

Степаненко Василь (Київ)

• *Скарби Києво-Печерської Лаври: Альбом.* – К.: Мистецтво, 1998. – 272 с.

Київ: Фотоальбом. – К.: Мистецтво, 2000. – 160 с.

Супруненко Олександр (Полтава)

• *Археологічний літопис Лівобережної України.* – 2000. – №1-2. – 138 с.

Хаматов Віктор (Київ)

• *Народний художник України Віктор Пузирков: Каталог виставки.* – К.: PC World Ukraine, 1999. – 120 с.

• *Галерея.* – 1999. – №2 – 28 с.; 2000. – №3-4.

• *Art: Міжнародний фестиваль.* – К.: Совіарт, 1999. – 112 с.

• *Art: V Міжнародний фестиваль.* – К.: Совіарт, 2000. – 139 с.

Черненко Іван (Київ)

• *Клименко З.К., Рубцова Е.Л. Розы (интродуцированные и культивируемые на*

Украины): Каталог-справочник. – К.: Наук. думка, 1986. – 114 с.

Чернова Галина (Буди, Харківщина)

• *Безрукова Т.М. Озерянська ікона Божої Матері: Краєзнавче дослідження.* – Харків, 1999. – 56 с.

Шевело Лідія (Львів)

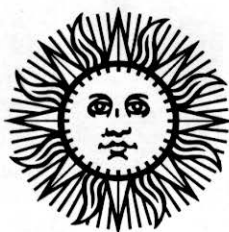
• *Шевело Л.С. З народних витоків: Поезії.* – К.: Укр. письменник, 1992. – 86 с.

Шмагало Ростислав (Львів)

• *Творча майстерня '98: Каталог.* – Львів: ТзОВ "Брати Сиротинські і К", 1998. – 20 с.

• *Ігор Хо́да. Кераміка: Каталог.* – Львів: ТзОВ "Брати Сиротинські і К", 2000. – 20 с.

• *Мистецька школа в системі національної освіти України: Навчально-методичний посібник.* – Львів: ТзОВ "Брати Сиротинські і К", 1999. – 206 с.

ІНФОРМАЦІЯ
ВИДАВНИЦТВА
«УКРАЇНСЬКЕ НАРОДОЗНАВСТВО»

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ДОБРодІІ!

**КЕРАМОЛОГИ, ТЕХНОЛОГИ, АРХЕОЛОГИ, ЕТНОГРАФИ,
ІСТОРИКИ, МИСТЕЦТВОЗНАВЦІ, КУЛЬТУРОЛОГИ,
ХУДОЖНИКИ, ЖУРНАЛІСТИ, КРАЄЗНАВЦІ,
УСІ, КОМУ НЕ БАЙДУЖЕ
ДУХОВНЕ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ!
ГОНЧАРСЬКА КНИГОЗБІРНЯ УКРАЇНИ
ЩИРОСЕРДНО ПРОСИТЬ ВАС НАДСИЛАТИ ЇЇ
УСІ ВАШІ ПУБЛІКАЦІЇ З ПИТАНЬ ГОНЧАРСТВА
УКРАЇНИ ТА ІНШИХ КРАЇН СВІТУ,
В ОРИГІНАЛАХ ЧИ КСЕРОКОПІЯХ**

**Усі Ваші публікації, публікації про Вас,
будуть включені до анотованих статей
«Бібліографії українського гончарства»**

Умовою публікації в щорічнику Ваших матеріалів є наявність їх в Гончарській Книгозбірні України чи в Національному архіві українського гончарства. При цьому необхідно чітко зазначити джерело публікації за такою схемою:

для книги: Автор. – Назва книги. – Місце видання: Видавництво, Рік видання. – Кількість сторінок;

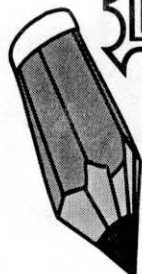
для статей: Автор. Назва статті // Назва періодичного видання (книги), де надрукована стаття. – Місце видання: Видавництво. – Рік. – №. – Випуск. – Том. – День. – №№ сторінок.

**За необхідності,
Книгозбірня оплатить
поштові витрати
та вартість
надісланих видань**

*Гончарська Книгозбірня України,
вул. Партизанська, 102,
Опішне, Полтавщина, 38164.
Тел.(05353) 94142, 94792,
факс (05353) 94553,
e-mail: opishne@pi.net.ua*

*«Бібліографію українського гончарства.1999»
можна замовити за адресою:
Інститут керамології – відділення
Інституту народознавства НАН України,
вул. Партизанська, 102, Опішне, Полтавщина, 38164,
тел.(05353) 94792, 94142, факс (05353) 94553*

ВИДАВНИЦТВО «УКРАЇНСЬКЕ НАРОДОЗНАВСТВО»

Готує до видання літературу з проблем гончарства та українського народознавства. Уже реалізовано півтора десятка видавничих проектів, підготовлені до друку фундаментальні книги з української етнографії. Заснований і видається Національний культурологічний щорічник «Українське Гончарство», планується видавати етнологічний щорічник «Українське Народознавство», «Український керамологічний журнал»

Книги відзначені нагородами найпрестижніших всеукраїнських конкурсів книги та книговидавців.

Видавництво обладнане найсучаснішою комп'ютерною системою підготовки оригінал-макетів друкованих видань.

РЕАЛІЗОВАНІ ПРОЕКТИ:

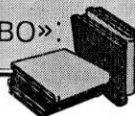
- Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник: Науковий збірник за минулі літа. — 1993. — Кн.1. — 520 с.: іл.
- Пошивайло Олень. Ілюстрований словник народної гончарської термінології Лівобережної України (Гетьманщина). — 1993. — 280 с.: іл.
- Ротач Петро. Іван Котляревський у листуванні. — 1994 — 336 с.: іл.
- Пошивайло Олень. Етнографія українського гончарства (Лівобережна Україна): Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук. — 1994. — 51 с.
- Качкан Володимир. Жива Глина: Мандрівка в минуле та сьогоднішнє Опішного. — 1994. — 232 с.: іл.
- Курочкін Олександр. Українські новорічні ритуали: «Коза» і «Маланка». — 1995. — 392 с.: іл.
- Ротач Петро. Грудочка любимої землі (Василь Симоненко і Полтавщина). — 1995. — 96 с.: іл.
- Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За рік 1994. — Кн.2. — 1995. — 576 с.: іл.
- Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За рік 1995. — Кн.3. — 1996. — 576 с.: іл.
- Гавриш Петро. Населення скіфського часу басейну Середнього Псла: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. — 1996. — 25 с.
- Спанатій Любов. Гончарна лексика в говорах української мови: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. — 1997. — 23 с.
- Білоусько О.А., Киридон А.М., Киридон П.В., Кравченко П.А. 100 відповідей на запитання з історії України. — 1998. — 424 с.: іл.
- Лашук Юрій. Покутська керамика. — 1998. — 160 с.: іл.
- Міщанин Віктор. Словник гончарів Глинського, Малих Будищ, Старих Млинів, Хижняківки. — 1999. — 368 с.: іл.
- Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. — 1999. — Книга 1. — 528 с.: іл.
- Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. — 1999. — Книга 2. — 544 с.: іл.
- Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За роки 1996-1999. — 1999. — Кн.4. — 656 с.: іл.
- Пошивайло Ігор. Феноменологія гончарства: Семіотико-етнологічні аспекти. — 2000. — 432 с.: іл.

УЧАСТЬ У ВИДАННЯХ КНИГ:

- Пошивайло Олень. Етнографія українського гончарства: Лівобережна Україна. — 1993. — 410 с.: іл.
- Лашук Ю.П. Українські кахлі IX-XIX ст. — 1993. — 80 с.: іл.
- Бердник Олень. Таїна Христа. — 1996. — 184 с.: іл.
- Кулик Віра. Іди собі, болю....: Поезії. — 1996. — 124 с.: іл.
- Д.П. Де ля Фліз: Альбоми. Серія «Етнографічно-фольклорна». — 1996. — Т.1 — 255 с.: іл.

ВИЙШЛИ ДРУКОМ І РЕАЛІЗУЮТЬСЯ

видавництвом «Українське Народознавство»:

Українське гончарство: Національний культурологічний щорічник. Науковий збірник за минулі літа. — Київ-Опішне: Молодь-Українське Народознавство, 1993. — Кн.1. — 522 с.: іл.; формат 60x100/16, умовн. друк. арк. 35,75.

• Апостолами України на тлі віків постають Гончарі, які своїми невідданими часу творіннями натхненно проповідували основоположні світоглядні ідеї Вітчизни. Вони творили глиняні письмена, звернені в прийдешність, а тому й сьогодні промовляють до нас, наснажуючи Вірою в правдивність і самодостатність власної культури.

Книга є першим на терені України збірником оригінальних матеріалів, цілком присвячених одному з найдревніших і найутаємнічих ремесел. Його мета — через розмаїтість просторових і часових особливостей гончарних центрів створити цілісний образ самотнього явища народної культури і в такий спосіб явити світові наші духовні надбання.

Повшвайло Олес. Ілюстрований словник народної гончарської термінології Лівобережної України: Гетьманщина. — Опішне: Українське Народознавство, 1993. — 280 с.: іл.; формат 50x100/16, умовн. друк. арк. 16,5.

• Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному відроджує започатковану в другій половині XIX ст. діяльність земських статистів і етнографів по збиранню ремісничої лексики, що має завершитися підготовкою «Словника народної гончарської термінології України». Укладання етнолексикографічної праці розглядається як одна з форм осягнення сутності стародавнього ремесла, всебічного пізнання цього феномена людської цивілізації. Шлях до неї проляже через збирання матеріалів і впорядкування термінологічних словників історико-етнографічних зон України і територій компактного розселення Українців поза межами країни.

Пропонований корпус гончарської термінології включає в себе лексику, пов'язану з гончарним промислом, предметами його виробництва й особливостями застосування, яка побутувала в Лівобережній Україні (Гетьманщині) в XIX-XX ст. Це своєрідний путівник у царині лівобережного гончарства.

Для істориків, етнографів, мистецтвознавців, мовознавців, музейних працівників, краєзнавців, усіх, хто цікавиться духовною спадщиною українського народу.

Ротач Петро. Іван Котляревський у листуванні. — Опішне: Українське Народознавство, 1994. — 336 с.: іл.; формат 70x90/32, умовн. друк. арк. 12,25.

• Ця книга є найповнішою збіркою листів класика української літератури Івана Котляревського до різних осіб та установ і листів до нього від письменників, істориків, адміністративних і церковних діячів та родичів. Уміщено в ній також листи до тих осіб, що цікавилися Котляревським після його смерті.

Досі частина листування Івана Котляревського друкувалася лише в зібраннях творів письменника. Окремі листи були вміщені в періодичних виданнях різного часу. Читач знайде в книзі й цілком нові листи та докладні коментарі до них. Збірка листів стане в пригоді не лише дослідникам життя і творчості Івана Котляревського, а й викладачам, студентам та учням вищих і середніх навчальних закладів, усім, кому дороге наше красне письменство.

Видання є першим у серії «Полтавська родина», що її започатковує відділ «Відродження духовності й національної культури» Полтавського обласного управління культури.

Качкан Володимир. Жива глина: Мандрівка в минуле та сьогоднішнє Опішного. — Опішне: Українське Народознавство, 1994. — 232 с.: іл.; формат 60x100/16, умовн. друк. арк. 16,09.

• У документальній книзі письменник і вчений, доктор філологічних наук, професор, лауреат республіканської премії в галузі публіцистики продовжує тему своїх попередніх книг «Барви веселки», «Гори і доли», «Дивосвіті», «Світло високого дня», «Чари верховинської книги», «Краси

нев'януче пелюстя», «Каштанове свічадо» та ін., в яких простежує спадкоємність традицій народного мистецтва України.

Пропонований твір — це своєрідна мандрівка в минуле Опішного, роздуми про його день сьогоднішній і прийдешній. Уперше так повно, правдиво і щиро розповідається про класика українського гончарства, Заслуженого майстра народної творчості України Олександру Селюченко. Читачі пізнають також таїну творчої лабораторії багатьох інших майстрів старовинного гончарного центру.

Книга розрахована на учнів і вчителів шкіл та училищ, викладачів, студентів технікумів і вузів, мистецтвознавців, художників, літераторів та широкі кола шанувальників українського народного мистецтва.

Ротач Петро. *Грудочка любимої землі: Василь Симоненко і Полтавщина.* — Опішне: Українське Народознавство, 1995. — 96 с.: іл.; формат 70х90/32, умовн. друк. арк. 35.

• Відділ відродження духовності й національної культури обласного управління культури випускає серію видань під рубрикою «Полтавська родина» про видатних людей Полтавщини — письменників, композиторів, науковців, про тих, хто уславив цей благословенний край розумом і талантом.

Серія започаткована книгою Петра Ротача «Іван Котляревський у листуванні» (Опішне, 1994). Вона продовжується новою працею цього автора — «Грудочка любимої землі». Це присвята пам'яті талановитого українського поета-земляка Василя Симоненка.

Укрочкін Олександр. *Українські новорічні обряди: «Коза» і «Маланка».* — Опішне: Українське Народознавство, 1995. — 392 с.: іл.; формат 70х90/32, умовн. друк. арк. 12,25.

• У монографії за етнографічними та фольклорними джерелами реконструюється архаїчний сценарій новорічних обрядів українців, досліджується їх генеза, структура, просторова й часова динаміка. Через традицію народної маски, яка постає в різних іпостасях — сакрально-магічної речі, художнього символу, святкового реквізиту, обрядового персонажу, автор заглиблюється в давні пласти світоглядних уявлень українців. Порушуються проблеми співвідношення в обрядах язичницьких і християнських уявлень, тотожності східнослов'янського рядження і західноєвропейського карнавалу, особливостей побутування народних масок в умовах сьогодення.

Видання багато ілюстроване фотографіями, оригінальними малюнками, реконструкціями.

Книга є першою в серії «Українські етнологічні студії», що її започатковують Полтавське обласне управління культури та Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному.

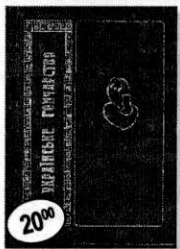
Для етнографів, фольклористів, істориків, мистецтвознавців, усіх, хто цікавиться культурою України.

Українське гончарство: Національний культурологічний щорічник. За рік 1994. — Опішне: Українське Народознавство, 1995. — Кн.2. — 576 с.; формат 60х90/8, умовн. друк. арк. 71.

• Друга книга відомого в науковому світі щорічника продовжує публікації з поля археології, етнографії, мистецтва українського гончарства. Звіти про польові етнографічні експедиції висвітлюють традиційні прийоми роботи майстрів численних гончарних центрів України. Уперше публікуються унікальні матеріали про гончарні осередки Сумщини, Волині, Житомирщини. Свої рубрики започатковують Аудіовізуальний Фонд Українського Гончарства, Архів Українського Гончарства. Друкуються проблемні та дискусійні статті, рецензії, нові надходження Гончарської Книгозбірні України, основоположні документи діяльності Державного музею-заповідника українського гончарства в Опішному. Окремий розділ присвячений 100-річчю від дня народження славетного українського гончаря Федора Гнідого.

Для етнологів, істориків, мистецтвознавців, краєзнавців, народних майстрів-гончарів, художників-керамістів, усіх, хто цікавиться духовною спадщиною українців.

Українське гончарство: Національний культурологічний щорічник. За рік 1995. — Опішне: Українське Народознавство, 1996. — Кн.3. — 576 с.; формат 60х90/8, умовн. друк. арк. 71.

• Третя книга відомого в науковому світі щорічника продовжує публікації з поля археології, історії, етнології і мистецтва українського гончарства. Матеріали польових дослі-

джень поєднуються з теоретичними студіями і опрацюванням музейних колекцій. Започатковуються нові рубрики — «Світове гончарство» та «Дисертації». Публікуються проблемні та дискусійні статті, рецензії, унікальні фотографії, нові надходження Гончарської Колекційної України.

Для етнологів, істориків, мистецтвознавців, краєзнавців, народних майстрів-гончарів, художників-керамістів, усіх, хто цікавиться духовною спадщиною українців.

Лацук Юрій. Полтавська кераміка. — Опішне: Українське Народознавство, 1998. — 160 с.: іл.; формат 60x100/16, умовн. друк. арк. 11,11.

• У класичній спадщині українського народного мистецтва почесне місце належить кераміці Покуття, в якій виділяються три яскраві осередки: Коломия, Пистинь та Косів. Кожен з них представлений низкою самотніх творчо-стилістичних мистецьких явищ. Оскільки досі в їх оцінці переважали історико-етнографічні аспекти, автор книги аналізує творчу спадщину гончарів з позицій емоційно-естетичної функції виробів, встановлення ролі та вкладу до розвитку й прогресу духовної культури людності цього регіону української етнографічної території.

Для мистецтвознавців, етнографів, істориків, краєзнавців, усіх, хто цікавиться мистецькою спадщиною Українців.

Мішанин Віктор. Словник гончарів Глинського, Малих Будищ, Старих Млинів, Хижняківки. — Опішне: Українське Народознавство, 1999. — 368 с.: іл.; формат 50x100/16, умовн. друк. арк. 21,9.

• Полтавський державний педагогічний інститут імені Володимира Короленка, Управління культури Полтавської облдержадміністрації та Державний музей-заповідник українського гончарства в Опішному цим виданням започатковують серію словників про гончарів окремих осередків і регіонів України, майстрів гончарної справи української діаспори. Це перший крок до створення Національного словника «Українські гончари».

Наукове дослідження відтворює історичні шляхи розвитку гончарних центрів, що знаходяться в Зінківському районі Полтавської області, поблизу Опішного, а саме — Глинського, Малих Будищ, Старих Млинів і Хижняківки. Словникові статті подають відомості про гончарів цих осередків від 1850-х років XIX ст. до наших днів із зазначенням дат і місць народження та смерті майстрів, їх короткого родоводу, життєпису, гончарської спеціалізації, асортименту виробів та місць їх збуту тощо.

Для істориків, етнографів, мистецтвознавців, музейних працівників, краєзнавців, усіх, хто цікавиться духовною спадщиною нашого народу, історією рідного краю.

Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. Книга 1. — Опішне: Українське Народознавство, 1999. — 528 с.: іл.; формат 60x90/8, умовн. друк. арк. 66.

• Колективна монографія у двох книгах порушує проблеми української прадавнини, етнічної історії та розселення в світі українців; розповідає про галузі господарства, громадський побут, традиції дошлюбного спілкування, шлюбні звичаї, весільну обрядовість (1-ша книга); висвітлює особливості народного житла, традиційного одягу, народного харчування, етнічної символіки, народного мистецтва, фольклору; подає відомості про народні знання та вірування, календарні звичаї і обряди, народний етикет, храмове мистецтво (2-га книга).

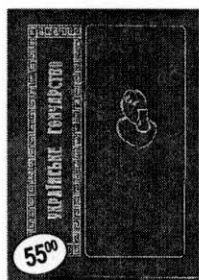
Для всіх, хто не байдужий до історико-культурної спадщини рідного народу, прагне глибше пізнати особливості традиційно-побутової культури українців.

Українці: Історико-етнографічна монографія у двох книгах. Книга 2. — Опішне: Українське Народознавство, 1999. — 544 с.: іл.; формат 60x90/8, умовн. друк. арк. 68.

• Колективна монографія у двох книгах порушує проблеми української прадавнини, етнічної історії та розселення в світі українців; розповідає про галузі господарства, громадський побут, традиції дошлюбного спілкування, шлюбні звичаї, весільну обрядовість (1-ша книга); висвітлює особливості народного житла, традиційного одягу, народного харчування, етнічної символіки, народного мистецтва, фольклору; подає відомості про народні знання та вірування, календарні звичаї і обряди, народний етикет, храмове мистецтво (2-га книга).

Для всіх, хто не байдужий до історико-культурної спадщини рідного народу, прагне глибше пізнати особливості традиційно-побутової культури українців.

Українське гончарство: Національний культурологічний щорічник. За роки 1996-1999. — Опішне: Українське Народознавство, 1999. — Кн.4. — 656 с.; формат 60x90/8, умовн. друк. арк. 82.

• Четверта книга відомого в науковому світі щорічника продовжує публікації з поля археології, історії, етнології і мистецтва українського гончарства. Матеріали польових досліджень поєднуються з теоретичними студіями і опрацьованими музейними колекціями. Започатковуються нові рубрики — «Методологія керамологічних досліджень», «Термінологія гончарства», «Технологія гончарства», «Технічна кераміка», «Реставрація кераміки», «Дослідження молодих керамологів», «Гончарські скарбниці», «Керамологічні раритети». Публікуються проблемні і дискусійні статті, рецензії, унікальні фотографії, нові надходження Гончарської Книгозбірні України.

Для етнологів, істориків, мистецтвознавців, краєзнавців, народних майстрів-гончарів, художників-керамістів, технологів, усіх, хто цікавиться ДУХОВНОЮ СПАДЩИНОЮ УКРАЇНЦІВ.

Пошвайло Олесь. Гончарська столиця України: Видавництво «Українське Народознавство». — Опішне: Українське Народознавство, 2000. — 72 с.: іл.; формат 60x90/16, умовн. друк. арк. 4,5.

• У книзі доктора історичних наук Олесь Пошвайло мова йде про етнічну назву містечка Опішного на Полтавщині, яке вже упродовж кількох століть є одним із найвідоміших центрів художньої культури українців, загально визнаною столицею українського гончарства, своєрідним етнічним символом народного мистецтва. Автор простежує еволюцію змін та різнописання цієї назви, починаючи з давніх козацьких літописів і до наших днів, на доказ чого приводить ряд поважних документів. Також у книзі розповідається про історію заснування та розгортання діяльності одного з найповажніших видавництв України — «Українське Народознавство», про його здобутки і плани на майбутнє. На сьогодні це видавництво — єдине, що знаходиться в сільській місцевості, є елітарним науковим видавництвом, зорієнтованим на розвиток національних духовних цінностей, народного мистецтва, зокрема гончарства як унікального феномена етнічної культури. Видання багато ілюстроване.

Пошвайло Ігор. Феноменологія гончарства: Семіотико-етнологічні аспекти. — Опішне: Українське Народознавство, 2000. — 432 с.: іл.; формат 60x90/16, умовн. друк. арк. 27,00.

• Величними свідками людського поступу є речі, виготовлені з глини. Непідвладні стихії історичних колізій вони постають правдивою хронікою минувшини. Чим спричинене первісне уречевлення довілля людини мислячої — пасіонарністю духу, естетизмом душі чи прагматизмом тілесності? Що виображає гончар своїм образотворенням? У чому полягає феномен гончарства? Пошуку відповіді на ці та багато інших запитань присвячена ця книга.

У монографії висвітлюються семіотико-етнологічні аспекти гончарства. Це перше в українській науці комплексне дослідження світового гончарства як полісемантичного комплексу культурних знаків. На основі широких загальнокультурних узагальнень, вивчення численних писемних джерел, пам'яток культури та археологічних знахідок автор з'ясовує ступінь проникнення первісної людини в таїну світобудови, реконструює сакральні функції гончарства в традиційно-побутовій культурі різних етносів.

Книга розрахована на етнологів, археологів, культурологів, мистецтвознавців, фольклористів, істориків, мистців, студентів, усіх шанувальників народної культури.

Бібліографія українського гончарства. 1999: Науковий щорічник / За ред. доктора історичних наук Олесь Пошвайло. — Опішне: Українське Народознавство, 2000. — Вип.1. — 120 с.: іл.; формат 60x90/16, умовн. друк. арк. 7,5.

• Подано анотації публікацій про гончарство, кераміку, керамологію, які побачили світ у 1999 році; огляд нових книг; покажчик статей Національного культурологічного щорічника «Українське Гончарство» за 1993-1999 роки; нові надходження Гончарської Книгозбірні України; список добродійників.

Редакція УКУЖ приймає для опублікування статті на теми гончарства, кераміки обсягом до 10 сторінок формату А-4; повідомлення, інформацію не більше 3 сторінок (А-4). Перевага надається матеріалам з ілюстраціями та в електронному вигляді.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ ДЛЯ ПУБЛІКУВАННЯ В «УКУЖ»:

- Матеріали українською мовою просимо друкувати на друкарській машинці (принтері), з одного боку паперу формату А4 (210x297 мм), через два інтервали (верхнє поле — 20 мм, правє — 10 мм, лівє — 25 мм, нижнє — 20 мм). Усі сторінки рукопису повинні мати суцільну нумерацію. Рукописні вставки та вклейки не дозволяються. Матеріали в електронному вигляді подавати на дискетах 3.5" або MO 230-640MB (*.doc, *.rtb, *.p65, *.qxd).
- Посилання на джерела подаються наприкінці матеріалу, за правилами бібліографічного опису наукових видань з обов'язковим зазначенням: місця видання, видавництва, року видання, тому, книги, номера видання, сторінки використаної цитати. Скорочені (аббревіатурні) посилання на періодичні видання дозволяються лише в тому випадку, якщо матеріал має список умовних скорочень. Якщо подається алфавітний список літератури, спершу зазначаються видання кирилицею, далі — латиницею.
Усі знаки, які не можуть бути надруковані на машинці (принтері), необхідно вписати в текст від руки, чорним чорнилом (пастою, тушко), чітко і за єдиною системою написання.
Якщо знак (символ) може бути сплутаний з іншими, близькими за написанням, слід пояснити на лівому полі, що це за знак (символ). Грецькі літери слід підкреслити червоним олівцем.
- Текстовий оригінал має бути підписаний автором на останній сторінці із зазначенням таких відомостей про себе:
 - прізвище та ім'я;
 - день, місяць, рік і місце народження;
 - місце проживання;
 - освіта (навчальний заклад і рік закінчення), місце роботи, посада;
 - науковий ступінь, вченє звання;
 - почесні звання, державні нагороди;
 - головні напрямки наукових досліджень;
 - основні наукові праці (повний бібліографічний опис);
 - тема, над якою працюєє нині;
 - домашня і службова поштові адреси, телефони, факси;
 - дата підпису матеріалу;
 - фото автора матеріалу — кольорове, чорно-біле; негатив, позитив.
- Як оригінали ілюстрацій автор може подати :
 - усі види креслень, фото-і світлокопії їх, штрихові ескізи;
 - графічні та напівтонові малюнки і фотографічні знімки;
 - діапозитиви (слайди) та негативи;
 - електронні файли (*.tif, *.jpg).
 У всіх випадках заповнення ілюстрацій з іншого видання обов'язково бібліографічно повне зазначення джерела. Оригінали фотолілюстрацій слід подавати розміром не менше бажаного відбитка в журналі. Ілюстрації слід нумерувати згідно з порядком посилань на них у тексті матеріалу. Для всіх видів ілюстрацій подається загальна нумерація.
У рукопису на лівому полі, в прямокутнику повинні бути зазначені номери ілюстрацій і таблиць навпроти того місця в тексті, де бажано їх надрукувати. Підписи до ілюстрацій додаються на окремому листі. До кожної ілюстрації інформація-легенда додається в такій послідовності: Автор. Назва. Матеріал. техніка. Розміри. Місце виготовлення (побування). Датування. Місцезнаходження. Шифр зберігання. Автор ілюстрації чи фото. Публікується вперше чи повторно. Ксерокопії репродукцій чи фотографій не приймаються.
- До кожного матеріалу бажано додати резюме українською та англійською мовами.
- Автори публікацій відповідають за повноту висвітлення питання, системність викладу, достовірність наведених фактів та їхню автентичність, правильне цитування, посилання на джерела, написання власних імен, географічних назв і т.п.

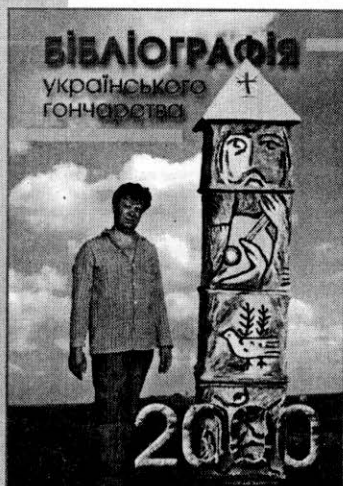

БІБЛІОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКОГО ГОНЧАРСТВА. 2000:

Національний науковий щорічник

/За редакцією доктора історичних наук Олеса Пошивайла

— Опішне: Українське Народознавство, 2001. — Вип. 2. — 120 с.: іл.

Українське Народознавство

Видавництво
Національного музею-заповідника
українського гончарства
в Опішному

Вул. Партизанська, 102, Опішне,
Полтавщина, 38164, Україна;
тел. (05353) 94792, 94142,
факс (05353) 94553,
e-mail: opishne@pl.net.ua

Підписано до друку 01.08.2001
Формат 60x90/16
гарнітура Officina Sans
Умовн. друк. арк. 7,5
Тираж 200 прим.

Друкарня «Гадяч»:
Драгоманова, 6, Гадяч,
Полтавщина, 37300;
тел. (05354) 21431

Зам.

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Мистець і керамолог Василь Гудак (Львів)
біля монументальної скульптури «Світovid»,
створеної ним під час
III Всеукраїнського симпозіуму
монументальної кераміки
«Поезія гончарства
на майданах і в парках України»
(1999, заохочувальна премія
«Філософія глини»)
Опішне. 1999.
Фото Юрка Пошивайла.

**Цим фото
видавці «БУГ-2000»
сердечно здоровлять
славного діяча
рідної культури
з Днем Народження
й зичать ювіляру
щедрих мистецьких плодів
на ниві духовного возвеличення
УКРАЇНСТВА!**